63 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednik Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

TOREK, 2. NOVEMBRA 2010

Leto LXIII, št. 87, cena **1,50 EUR**, 19 HRK | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in ob petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Oživili tudi spomin na žrtve vojne

Združenje borcev za vrednote NOB je ob včerajšnjem dnevu mrtvih ob spomeniku na kranjskem pokopališču pripravilo osrednjo žalno slovesnost.

Vilma Stanovnik

Kranj - "Ko oživljamo zgodovinska dejanja, se hkrati spominjamo vseh sinov, bratov, sester, očetov in mater, ki so prevzeli nase vse trpljenje upora in boja za domovino, za svobodo, ki so trpeli glad in strad, ki so si izvolili mah za blazino, skalo za vzglavje, vejo za odejo, nebo za strop, kot pravi pesnik Oton Župančič, pa jih danes ni več med nami," je na žalni komemoraciji med drugim dejal **Jože Bohinc**, predsednik krajevne organizacije združenja borcev Čirče in ob znamenitih citatih Otona Župančiča opozoril, da je letos maja minilo petinšestdeset let od osvoboditve, ki jo mnogi niso dočakali, saj so padli v boju, bili ustreljeni kot talci ali umrli v taboriščih.

"Tudi na letošnji dan mrtvih naj oživi spomin na naše drage svojce, znance, prijatelje in vse druge, padle v boju za svobodo, pa tudi vse druge pokojnike, ki za vedno počivajo na tem grobišču," je tudi poudaril Jože Bohinc in dodal: "Cvetje in prižiganje luči oživljajo grobove povsod tam, kjer se je zgrinjal mladi pogum."

Sledilo je polaganje vencev, ki so jih darovali Mestna občina Kranj, Združenje borcev za vrednote NOB Kranj in krajevni odbori Zveze borcev Planina, Huje in Čirče.

V kulturnem programu so sodelovali Moški pevski zbor Društva upokojencev Kranj pod vodstvom dirigentke Nade Kranjčan, za recitacije pa so poskrbeli učenci Osnovne šole Jakoba Aljaža in dijak Gimnazije Kranj Sergej. Iz recitala 21, ki ga je napisal Zdravko Kaltnekar, sta avtor in Baldomir Bizjak prebrala dva domoljubna speva.

Pred spomenikom na kranjskem pokopališču je Združenje borcev za vrednote NOB pripravilo žalno komemoracijo. / Foto: Tina Dokl

Na spravo še vedno čakajo

Pred prazniki so na pokopališču Lipica počastili spomin na žrtve povojnih pobojev na Škofjeloškem. Govornik predsednik Nove slovenske zaveze Anton Drobnič.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Tradicionalni dogodek, s katerim na Škofjeloškem vsako leto obudijo spomin na žrtve povojnih pobojev, se je zgodil dan pred spravno mašo v britanskem mestu Greatmisenden. To so pripravili v spomin na slovenske žrtve, ki so jih britanski zavezniki z avstrijske Koroške leta 1945 poslali nazaj v Jugoslavijo in v smrt. O tem je na škofjeloški slovesnosti, kjer je vodil liturgični obred, spregovoril starološki župnik **Alojzij Snoj**. Dejal je, da je to spravno dejanje namenjeno popravi napake takratnih britanskih oblasti, in izrazil veselje, da so civilne pobude s tem dobile svojo potrditev in dokaz, da vztrajen spravni tok podira celo mednarodne ovire. "Upamo, da bo to začetek drugačnega obdobja, v katerem bo prišlo do poprave krivic, obžalovanja in sprave," je zaključil Alojzij Snoj.

Glavni govorec na prireditvi, ki jo je s petjem spremljal moški pevski zbor LTH, pa je bil predsednik Nove slovenske zaveze **Anton Drobnič.** Dejal je, da se s slovesnostjo spominjajo ljudi, ki niso umrli naravne smrti, ki so poleg tega ostali brez groba, nagrobnika in imena. Tudi svojci niso vedeli za njihove grobove in tako je še dve desetletji po padcu komunističnega režima, ki je po drugi svetovni vojni zakrivil ta dejanja, je o zamolčanih žrtvah dejal Drobnič.

Svojci žrtev so pri križu prižgali sveče. / Foto: Tina Dokl

2. stran

Tudi očenaš za padle partizane

Na pokopališču na Obirskem pri Železni Kapli so za praznike počastili spomin na žrtve nacizma na Koroškem.

Jože Košnjek

Obirsko/Ebriach - Pri cerkvi Janeza Krstnika na Obirskem/Ebriach pri Železni Kapli/Eisenkappel je bila v soboto popoldne osrednja koroška prireditev v spomin na žrtve upora proti nacizmu na Koroškem.

Med udeleženci ganljive slovesnosti so bili tudi član vodstva slovenske borčevske organizacije akademik **Matjaž Kmecl**, državni svetnik **Rastislav Reven** in slovenska konzulka iz Celovca **Duška Jerman Malle.** Potem ko je kapelski župnik **Poldej Zunder** blagoslovil grob, v katerem so pokopani partizani in za vse žrtve koroškega upora, med katerimi so v glavnem Slovenci, zmolil očenaš. **Miha Travnik** je prebral imena padlih partizanov z območja Železne Kaple, koroški partizan in predsednik Zveze koroških partizanov **Peter Kuhar** pa se je zahvalil vsem, ki skrbijo za partizanske grobove. Žal, je dejal, so v Sloveniji mnogi partizanski grobovi zanemarjeni.

2. stran

87 vsebina

GORENJSKA

Rupar bo šel na sodišče

Tržiški občinski svetniki so na prvi, ustanovni seji občinskega sveta zavrnili pritožbo SDS zoper sklep volilne komisije, ki je zavrgla ugovor zaradi domnevnih nepravilnosti na lokalnih volitvah.

4

SNOVANJA

Ko od sebe zahtevaš več

Simona Vodopivec Franko in Romana Krajnčan ta čas skupaj s soigralcema Danijelom Malalanom in Marjanom Buničem nastopata v slovenski različici broadwayske uspešnice, muzikala Ljubim te - Spremeni se.

12

SVET V GIBANJU

Novi zakon bo povečal varnost

Po novem zakonu o motornih vozilih bo obvezna odjava vozila pri vsaki spremembi lastništva, obvezen tehnični pregled za močno poškodovana vozila pred njihovo ponovno vključitvijo v promet ...

22

NA KONCU

Počitnice zamenjali za prostovoljstvo

Skupina mladih iz Gorenjske se je odpovedala počitniškemu brezdelju in se pridružila mednarodnemu projektu 72 ur prostovoljstva, v okviru katerega so tri dni preživeli v Domu starejših občanov Preddvor.

28

VREME

Danes bo oblačno, občasno bo deževalo. V sredo bo dež ponehal, delno se bo zjasnilo. V četrtek bo delno jasno z jutranjo meglo po kotlinah.

10/12 °C

jutri: dež bo ponehal

9 770352 666018

LDS ostala brez svetnikov

Danica Zavrl Žlebir

Preddvor - V občini Preddvor je že prvič zasedal novoizvoljeni občinski svet. Čeprav je značilnost te male občine nestrankarsko delovanje svetnikov, pa je zbudilo pozornost dejstvo, da med svetniki, sicer izvoljenimi po večinskem sistemu, ni nobenega iz vrst LDS. Že pred volitvami smo slišali, da ta stranka ni oddala kandidature niti za svetnike niti za kandidatko za županjo, čeprav je Vesna Lena Špehar o svoji županski kandidaturi ves čas javno govorila. Kandidaturi sta bili sicer oddani, vendar prepozno, nam je povedal tajnik občinske volilne komisije **Marko Bohinec.** Zadnji rok za vložitev kandidatur je bil (po zakonu o lokalnih volitvah) 15. september do 19. ure, občinska volilna komisija pa je kandidaturo stranke LDS dobila 16. septembra ob 15. uri in je tako ni upoštevala. O tem smo vprašali **Vesno Leno Špehar**, kandidatko za županjo in tudi predsednico občinskega odbora LDS v Preddvoru. "Kandidaturo smo res oddali prepozno. Upala sem, da mi bo predsednica občinske volilne komisije kljub temu dala priložnost, vendar mi je ni. Žal mi je, da je prišlo do kratkega stika in smo tako ostali brez občinskih svetnikov. Stranka v občini deluje naprej in čez štiri leta bomo znova kandidirali za občinski svet. Takrat si napake, kot je bila na letošnjih, ne bomo več dovolili," je povedala Špeharjeva. Dolgoletni občinski svetnik LDS **Ciril Zupin**, ki je letos zaradi zamujene kandidature ostal brez svetniškega mesta, pa je dejal: "Da je prišlo do napake stranke, mi seveda ni prav, a življenje je polno presenečenj. Kljub temu so bili v občinski svet izvoljeni dobri ljudje, med njimi sta tudi dva iz moje vasi Tupaliče, tako da bosta lahko uveljavljala interese vaščanov. Preddvorski občinski svet tako ali tako ni nikoli deloval strankarsko. Tudi če nisem svetnik, bom rad pomagal, če me bodo v občini potrebovali, morda kot člana kakega odbora. Saj ni treba, da si vedno na častnem mestu."

Darilo izžrebanemu naročniku časopisa Gorenjski Glas
Knjigo prejme IVAN GREGORC z Golnika.
www.gorenjskiglas.si

VSAK PRVI TOREK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Na hrbtni strani morajo imeti odtisnjen naslov naročnika. Mali oglas, oddan po telefonu ali brez kupona, zaračunavamo po ceniku, s popustom za naročnike (20 %). Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj ali po telefonu 04/201 42 47; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju pa smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, v sredo od 7. do 16. ure.

MALI OGLAS november/11

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:
❑ prodam ❑ kupim ❑ oddam ❑ najamem
❑ podarim ❑ iščem ❑ nudim ❑ zamenjam

RUBRIKA: _____

Vsebina:

Tel.: _ _ / _ _ - _ _ - _ _ _
Mobitel: _ _ _ / _ _ _ - _ _ _

Nečitljivih kuponov ne objavljamo.

Tudi očenaš za padle partizane

1. stran

Župan Železne Kaple **Franc Jožef Smrtnik** je hvaležen očetu, ki mu je veliko pripovedoval o koroškem uporu proti nacizmu. "Povejte mladim, da brez tega upora ne bi bilo Avstrijske državne pogodbe in svobodne Avstrije," je sklenil svoj nagovor. **Matjaž Kmecl** je izrekel spoštovanje pogumnim ženam in možem, ki so branili domove svojih očetov in vztrajali, čeprav so nacisti upornikom sekali glave, zastrupljali duhovnike in jih pošiljali v taborišča. Nikjer v Avstriji ni bilo tako silovitega upora proti nacizmu kot med koroškimi Slovenci. Državni svetnik **Rastislav Reven** se je zahvalil neznanemu koroškemu Slovencu, ki je kot nemški vojak na Idrijskem s spraševanjem, kje leži posamezni kraj, sporočal, kam so namenjene nemške patrulje. Kdo je bil to, niso nikdar ugotovili. Predsednik Zveze slovenskih organizacij **Marjan Šturm** je dejal, da so se Slovenci z uporom odločili za humanizem in človečnost. Samo na območju Železne Kaple je padlo ali umrlo v taboriščih okrog 180 ljudi. Prihodnost je v sporazumevanju in sožitju, tako v deželi kot tudi med Slovenci samimi. V kulturnem programu je prepeval **moški pevski zbor Valentin Polanšek** z Obirskega. Polanšek je tudi pokopan na tem pokopališču.

Polaganje vencev k spomeniku padlim partizanov na obirskem pokopališču

Na spravo še vedno čakajo

1. stran

Kritično ost je naperil zoper sedanjo slovensko oblast, ki je sprejela vojne zakone, po katerih so te žrtve zgolj sodelavci okupatorja. Dejal je, da je ravnanje današnjih slovenskih voditeljev v zvezi s temi žrtvami nečloveško in ideološko zaslepljeno in da je to miselnost treba spremeniti. Evropa da jo že spreminja, je dejal Drobnič, in med drugim spomnil na resolucijo Evropske unije o obsodbi vseh totalitarnih režimov, fašizma, nacizma in komunizma, ki so jo sprejele mnoge države, Slovenija pa še vedno ne. O žrtvah nesodnih povojnih pobojev, ki so bile dolgo zamolčane, njihove svojce pa je komunistična oblast zatirala, je v Lipici govoril tudi **Jože Peter Kranjc**, predsednik občinske komisije za urejanje in evidentiranje povojnih grobišč. Spregovoril je tudi o projektu regijske kostnice, ki nastaja prav na pokopališču Lipica. Gre za skupen projekt države in občine, ki je že plačan, sedaj še čaka na uporabno dovoljenje, njeno odprtje pa pričakujejo prihodnje leto. Dejal je še, da bodo tudi v prihodnje ohranili dve prireditvi, poleg slovesnosti v Lipici tudi spominsko mašo v Crngrobu, kjer se spominjajo slovenskih in hrvaških žrtev povojnih pobojev. Jože Peter Kranjc, Anton Drobnič in škofjeloški podžupan Klemen Štibelj so v spomin na žrtve položili venec h križu na pokopališču.

Ljubljana

Zahtevajo odložilni veto za zakon o malem delu

Na predlog interesne skupine delojemalcev bo danes državni svet na izredni seji obravnaval prejšnji teden sprejeti zakon o malem delu in predlagal odložilni veto. Zahtevajo, da državni zbor ponovno odloča o zakonu, češ da bo imel tak, kot je bil sprejet, nepopravljive posledice na trgu dela. Povečal bo obseg negotovih oblik dela, mladi si bodo bistveno težje našli redno zaposlitev, ki naj bi jim zagotavljala ekonomsko in socialno varnost. Obseg rednih zaposlitev se bo zmanjševal. Zakon bo vplival na ceno dela in s tem tudi na zmanjševanje pravic zaposlenih, katerih pravice urejajo kolektivne pogodbe. Zakonu o malem delu najbolj nasprotujejo študentske organizacije, sindikati in tudi podmladki političnih strank. **D. Ž.**

Ljubljana

Predlog za referendumska dneva

V Civilni iniciativi za družino in pravice otrok je nastal zanimiv predlog. Referendumska zakonodaja naj bi se spremenila tako, da bi imeli v Sloveniji največ dva referendumska dneva v letu in bi tedaj lahko odločili o vseh zakonih, ki bodo potrebni referendumske presoje. "Predlagamo, da se za en referendumski dan določi druga nedelja v aprilu, za drugega pa druga nedelja v novembru. Vsi zakoni, ki bodo izpolnili pogoje za referendumsko odločanje najmanj 35 dni pred referendumskim dnem, naj se izvedejo na en referendumski dan. S sprejetjem takih sprememb bi v prihodnjem letu dni prihranili okoli trideset milijonov evrov, ki naj se namenijo za najbolj pomoči potrebne v naši državi," utemeljuje **Aleš Primc,** vodja Civilne iniciative za družino in pravice otrok. **D. Ž.**

Spoštovane bralke, spoštovani bralci!

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

V Sloveniji smo v tem trenutku priče pohodu predlogov protidelavske zakonodaje skozi parlament. S tem mislimo na predlog Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ), ki med drugim uvaja 65-letno starost za upokojevanje in 43 oz. 41 let pokojninske dobe za polno pokojnino ter Zakon o malem delu (ZMD), ki ustvarja tako imenovanega malega delavca s še manj delavskimi pravicami (brez bolniške, porodniške, odpravnin, plačanega prevoza na delo, letnega dopusta, minulega dela itd). Ker so poslanci in poslanke v svojem delu zavezani javnosti, vam je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije pripravila preglednico glasovanja gorenjskih poslank in poslancev o teh dveh zakonih

POSLANEC /POSLANKA	GLASOVAL ZA		GLASOVAL PROTI		PRISOTEN NA SEJI, VENDAR NI GLASOVAL
Mencinger Tomaž Tom **(SD)**	ZPIZ	ZMD			
Grims Branko **(SDS)**				ZMD	
Lavtižar Bebler Darja **(SD)**	ZPIZ				
Potočnik Alojzij **(ZARES)**	ZPIZ	ZMD			
Urh Anton **(DeSUS)**		ZMD	ZPIZ		
Čadež Milan **(SDS)**	ODSOTEN Z OBEH GLASOVANJ				
Ziherl Milenko **(SDS)**			ZPIZ		
Sajovic Borut **(LDS)**	ZPIZ	ZMD			

ZSSS, DALMATINOVA ULICA 4, LJUBLJANA

Spominska maša v Veliki Britaniji

Pred prvim novembrom je bila v Great Missendenu v Veliki Britaniji spominska slovesnost z mašo, posvečena spominu na množično in prisilno britansko repatriacijo dvanajst tisoč neoboroženih Slovenk in Slovencev maja 1945 iz taborišča Vetrinj v Slovenijo, kjer so jih kasneje oblasti pobile. Mašo sta vodila northamptonski anglikanski škof Peter Doyle ter ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Anton Stres. Maša je bila nekaj posebnega tudi zaradi ekumenskega dogodka. Prvič so jo skupaj vodili katoliški in anglikanski duhovniki, slovenski in angleški. **D. Ž.**

Slovenci nimamo slabe vesti

Kljub različni zgodovini, značaju in duhovnosti Slovenci in Srbi čutimo, da drug drugega potrebujemo, je prepričan beograjski nadškof in metropolit Stanislav Hočevar.

Jože Košnjek

Kako se počutite na Brezjah, kjer ste sodelovali na Brezjanskih pogovorih?

"Zelo dobro. Rad se vračam k virom duhovnosti in kulture na Slovenskem, v lepoto naše dežele. Še posebej mi je ljubo pri srcu, ker se tu srečujem z brati in sestrami iz Slovenije."

Greste kdaj na Trstenik, kjer imate salezijanci svoj dom?

"Ker imam veliko dela, skočim tja, ko je najbolj nujno in potrebno. Žal najdem premalo časa za počitek in za razvedrilo. Leta, v katerih sem, pa zahtevajo, da si bo treba vzeti čas tudi za to."

Kako vas kot katoliškega nadškofa in Slovenca sprejemajo v večinsko pravoslavni Srbiji?

"Bogu in tudi vsem prebivalcem Srbije, pri čemer mislim tako na katoličane, ki pripadajo različnim narodnostim, kot na srbske brate in sestre, ki so pravoslavne vere, se lahko zahvalim za lep sprejem. Seveda so v pravoslavju različnosti. Nekateri si močno želijo več pogovora s katoličani, drugi pa še ne zmorejo v celoti oceniti pomena dialoga, zato menijo, da se pravoslavni ne smejo pogovarjati s pripadniki drugih krščanskih skupnosti in vztrajajo pri radikalnosti. Zame je to izraz bogatega življenja. Na splošno se lepo razumemo in si prizadevamo, da bi tudi v včasih težjih okoliščinah dozorevalo nekaj novega, še zlasti povezanost z evropsko skupnostjo."

Katoličani ste v Srbiji verska manjšina.

"Pri katoličanih v Srbiji moramo razlikovati osrednjo Srbijo od Beograda do Makedonije in njen severni del, Vojvodino, ki je bila do prve svetovne vojne del avstro-ogrske monarhije in v njej živijo katoličani bolj strnjeno, predvsem Hrvati in Madžari, pa tudi pripadniki drugih manjšin. Beograd je nadškofija in od leta 1987 naprej tudi metropolija, zato pod beograjsko nadškofijo spadata tudi škofiji Subotica in Zrenjanin. V Vojvodini imamo tudi katoličane vzhodnega obreda, predvsem Ukrajince in Rusine. Ti so bili nekoč že pravoslavni verniki, vendar so hoteli znova vzpostaviti edinost s katoliško Cerkvijo. Imenujemo jih grkokatoličane. Deluje še sremska škofija, ki bi morala imeti sedež v Sremski Mitrovici, vendar škof še vedno živi v Petrovaradinu. Naša škofovska konferenca je mednarodna, saj poleg srbskih povezuje še škofije s Kosova, iz Črne gore in iz Makedonije. Sam bom še eno leto njen predsednik. Skrbimo predvsem za razvoj katoliških skupnosti in po naših močeh pospešujemo dialog z večinsko pravoslavno Cerkvijo."

Slovenci smo v Srbiji običajno dobro sprejeti.

"Treba je povedati, da je odnos Srbov do Slovencev zelo dober. V devetdesetih letih in v začetku novega tisočletja so bili zaradi nastajanja novih držav v tem delu Evrope in problema Kosova, pa tudi zaradi morda prehitrih in premalo premišljenih izjav posameznih slovenskih politikov odnosi nekoliko vznemirjeni, vendar globine pozitivnih, jaz bi rekel komplementarnih odnosov to ni skalilo. Slovenci zelo radi prihajajo v Srbijo in Srbi so zelo radi v družbi s Slovenci. Zaradi različne zgodovine, zaradi dokaj različnega značaja in duhovnosti drug drugega dopolnjujemo in potrebujemo. Vse to lahko omogoča boljše sodelovanje. V tem zgodovinskem trenutku si lahko veliko pomagamo. Brez močnejšega sodelovanja pravoslavnih držav ne bo združene Evrope. Slovenci, ki smo vedno imeli poseben čut za ekumenizem, za edinost kristjanov, se pred srbskim narodom nimamo za kaj sramovati, prav tako pa Srbi ne pred nami."

Beograjski nadškof Stanislav Hočevar

"Štiri leta sem delal z mladimi v Modestovem dijaškem domu v Celovcu, zato grem rad na Koroško. Tamkajšnji Slovenci mi v duhovnem in zlasti na materialnem področju bolj pomagajo kot Slovenci v Sloveniji. Naša škofija zaradi majhnega števila katoličanov, ki so večinoma še revni, deluje v težkih razmerah. Koroški Slovenci se tega zavedajo in jim za pomoč ostajam vedno hvaležen."

Nova zamuda pri cesti v Sorico

Cestno podjetje Kranj že več kot leto dni obnavlja polkilometrski odsek ceste v Sorico. Po zadnjih napovedih naj bi bila cesta odprta do konca novembra, Soričani se bojijo, da ne bo tako.

Ana Hartman

Sorica - Regionalno cesto Podrošt-Sorica so zaradi tretje faze rekonstrukcije zaprli za promet že septembra lani. Obnoviti bi jo morali do konca letošnjega avgusta, nato je Cestno podjetje Kranj (CP) rok podaljšalo do konca oktobra, po novih podatkih prometno-informacijskega centra pa naj bi cesto odprli do konca novembra. Krajani zadnje leto uporabljajo obvoza skozi Soriški potok in prek Petrovega Brda, ki sta, kot zatrjujejo, v času snežnih padavin nevarna in manj predvidljiva, zato se bojijo novih zamud. "Na cesto čakamo že eno leto in srčno upamo, da bo res odprta v mesecu dni. Zapora ovira vaščane, pa tudi razvoj vasi in turizma. Nedopustno je, da bi bila že drugo zimo zapored zaprta," pravi novi predsednik Krajevne skupnosti Sorica **Primož Pintar**, ki je kot najemnik gostišča Macesen tudi na lastni koži občutil posledice zaprte ceste.

Največjo škodo pa je bržkone utrpel Turistični center Soriška planina. "Če bo cesta še eno zimo zaprta, lahko smučišče kar zapremo. Zadnjo sezono smo imeli polovico manj prometa, od prodaje kart je bilo 180 tisoč evrov manj prihodkov. Velik izpad gostov je tudi v poletni sezoni. V zadnjem letu je v gostinstvu, smučariji in turizmu v Sorici in na Soriški planini nastalo za pol milijona evrov škode," ocenjuje direktor centra **Franc Golija.** Nerazumljivo se mu zdi, da petstometrski odsek obnavljajo tako dolgo. Ker dvomi, da bo CP držal najnovejšo obljubo, žičnice pa bodo v primeru ugodnih vremenskih razmer pognali v začetku decembra, bo, kot napoveduje, "pritisnil" na izvajalca in direkcijo za ceste, da bodo omenjeni odsek usposobili za promet vsaj za čez zimo: "To lahko storijo z malo denarja, rekonstrukcija pa v mesecu dni zagotovo ne bo končana."

Tudi župan **Mihael Prevc** se strinja, da v izogib novim izgubam v gostinstvu in turizmu cesta ne sme biti še eno zimo zaprta.

Za pojasnila smo se obrnili tudi na CP Kranj, a nam v dogovorjenem roku odgovora niso posredovali.

O vrednosti nepremičnin na zborih občanov

Marjana Ahačič

Kranjska Gora - V občini Kranjska Gora so prepričani, da izračun posplošene tržne vrednosti, ki bo osnova za izračun davka na nepremičnine, ne odraža dejanskega stanja in je za njihovo občino krivičen. "Osnova za določitev davka ne more biti v občini, kjer je prva srednja šola oddaljena tudi 25 km, kjer so življenjski stroški višji, kjer je hektarski donos na kmetijskih zemljiščih nekajkrat nižji kot drugod v Sloveniji, višja od mesta Ljubljane in pokrajin, kjer na kmetijskih zemljiščih zraste praktično vse," je prepričan župan Jure Žerjav. "Za skoraj polovico občine Kranjska Gora (od Taber do Rateč) je država določila 18. vrednostno raven stanovanjskih hiš in temu primerno višino posplošene tržne vrednosti, enako kot so uvrščene stanovanjske hiše v Ljubljani. Podoben je primer pri kmetijskih zemljiščih, saj je država uvrstila kmetijska zemljišča v občini Kranjska Gora v peto vrednostno raven, kmetijska zemljišča v Prekmurju pa v prvo in drugo vrednostno raven." Občina zato v prihodnjem tednu pripravlja zbore krajanov, kjer bodo občane obveščali o možnostih podaje ugovora na uvrstitve v vrednostne ravni ter posledično višino posplošene tržne vrednosti nepremičnin.

Zbori krajanov bodo: 2. novembra v Ljudskem domu v Kranjski Gori, 3. novembra v Domu krajanov v Gozd-Martuljku, 4. novembra v prostorih OŠ Mojstrana in v ponedeljek, 8. novembra, v dvorani KS Rateče, vsakokrat ob 19. uri.

Škofja Loka

"Maša" (za prijatelje) Viktorja Žaklja

Minuli torek zvečer je bila kapela Škofjeloškega gradu veliko premajhna za vse, ki so prišli na povabilo Viktorja Žaklja, številni so morali njegovo "maševanje" spremljati v grajskem hodniku. Nekateri smo ga v svojih šolskih letih spoznali že kot odličnega učitelja matematike, ta večer se je izkazalo, da bi bil tudi odličen pridigar, dražgoški oltarji so bili zato kar prava scena njegovega nastopa. "Maševal" je tako, da je v več zaporednih nastopih pozdravil in na kratko predstavil tiste, ki so prišli ali bili povabljeni: tovariše in sopotnike v politiki, rojake, sorodnike, akademike, prijatelje iz različnih interesnih druženj ... Med njegovimi nastopi so dobili priložnost tudi Fantje z Jazbecove grape z Uršulo Ramoveš ter dramska igralca Ivanka Mežan in Pavle Ravnohrib. Sledilo je pravo prijateljsko druženje. Žakljevo novo in obetavno knjigo **Plebiscit 1990** (Učila, Tržič, 2010), katere izid je bil povod za to srečanje, pa bomo predstavili posebej. **M. N.**

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Boštjan Bogataj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Urša Peternel, Mateja Rant, Stojan Saje, Vilma Stanovnik, Simon Šubic, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir, Štefan Žargi;
stalni sodelavci:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Matjaž Gregorič, Ana Hartman, Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič, Jasna Paladin, Ana Volčjak

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar d.o.o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

LEKTORICA
Marjeta Vozlič

VODJA OGLASNEGA TRŽENJA
Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d.o.o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, fax: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Moja Gorenjska, Letopis Gorenjska (enkrat letno), TV okno in osemnajst lokalnih prilog / Tisk: STYRIA Print Holding GmbH, St. Veit/Glan (Št. Vid na Glini), Avstrija / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,50 EUR, letna naročnina: 140,40 EUR; Redni plačniki imajo 10 % popusta, polletni 20% popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 8,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/ 201 42 48.

Podžupana ista kot doslej

Mateja Rant

Bohinjska Bistrica - Na ustanovni seji bohinjskega občinskega sveta so potrdili mandate izvoljenim svetnikom in se seznanili z izvolitvijo župana.
Na volitvah 10. oktobra je imelo pravico glasovati 4393 volivcev, svoj glas pa so oddali 2803 volivci ali 63,81 odstotka vseh, ki so imeli pravico voliti. Za volitve župana je bilo od 2803 oddanih glasovnic veljavnih 2763, saj je bilo štirideset praznih oziroma iz njih ni bilo mogoče ugotoviti volje volivca.

Ker je bil župan Franc Kramar izvoljen tudi za svetnika, se je na seji odrekel svetniškemu mandatu, namesto njega pa bo v občinskem svetu sedel naslednji z Liste za Bohinj Mirko Jeršič. Imenovali so tudi komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, katere predsednik je Anton Urh, sestavljajo pa jo še Matilda Arh, Marija Ogrin, Dušan Vučko in Irena Pagon. Župan **Franc Kramar** je svetnike na seji še seznanil, da bo obdržal ista podžupana kot v prejšnjem mandatu, se pravi bosta to funkcijo še naprej opravljala Anton Urh in Jože Sodja. Urh je odgovoren za koordinacijo dela med občino in državo, Sodja pa za področje cestne in druge infrastrukture ter požarne varnosti. Župan je tudi izrazil željo, da bi z vsemi svetniki skupaj delali za dobrobit Bohinja, zato ne namerava sestavljati koalicije v občinskem svetu. "Občina je premajhna za visoko politiko. Zato sem predlagal, da bi bile vse liste sorazmerno zastopane v komisijah," je še pojasnil Kramar.

Gorje

Skupaj za napredek občine

Na ustanovni seji so se minuli četrtek zbrali novoizvoljeni svetniki občinskega sveta v Gorjah. Potrdili so mandate izvoljenim svetnikom in se seznanili z izvolitvijo **Petra Torkarja** za župana, ki upa na dobro sodelovanje z vsemi člani občinskega sveta, da bi tako skupaj prispevali k napredku občine. Na volitvah 10. oktobra je imelo sicer pravico glasovati 2437 volivcev, svoj glas pa jih je oddalo 1599 oziroma 65,61 odstotka vseh, ki so imeli pravico voliti. Za volitve župana je bilo oddanih 1599 glasovnic, od tega jih je bilo osem neveljavnih. Na seji so imenovali tudi komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Vodil jo bo Janez Kolenc, podpredsednik je postal Branko Banko, kot člani pa bodo v njej sodelovali še Ivan Hočevar, Jakob Por in Ivan Ratek. Ob koncu je župan še napovedal, da bo konec novembra že prva redna seja, na kateri bodo obravnavali tudi proračun za prihodnje leto. **M. R.**

www.gorenjskiglas.si

Rupar bo šel na sodišče

Tržiški občinski svetniki so zavrnili pritožbo SDS zoper sklep volilne komisije, ki je zavrgla ugovor zaradi domnevnih nepravilnosti na lokalnih volitvah.

Ana Hartman

Tržič - Poraženec županskih volitev v Tržiču **Pavel Rupar** bo, kot je napovedal na četrtkovi ustanovni seji tržiškega občinskega sveta, pravico v zvezi z domnevnimi nepravilnostmi pri glasovanju in delu volilnih odborov iskal na upravnem sodišču. Novoizvoljeni občinski svetniki so namreč zavrnili pritožbo Ruparja in SDS zoper sklep občinske volilne komisije, ki je že takoj po volitvah zavrnila njihov ugovor o očitanih domnevnih nepravilnostih na volitvah, ker da je bil vložen prepozno, namesto prvi šele drugi dan po volitvah. Na ustanovni seji so tako mandat potrdili županu **Borutu Sajovicu,** ki je na volitvah že v prvem krogu prejel 51,44 odstotka glasov, in 24 svetnikom.

Pavel Rupar (desno) še ni vrgel puške v koruzo. Zaradi domnevnih nepravilnosti na lokalnih volitvah je napovedal pritožbo na upravno sodišče. / Foto: Tina Dokl

Predsednica občinske volilne komisije **Janka Šolinc** je znova pojasnila, da so bile volitve v celoti izvedene v skladu z zakonom in da ugotovljene nepravilnosti na dveh voliščih niso vplivale na izid volitev: "Ugovora vsebinsko nismo obravnavali, ker je bil vložen prepozno, če pa bi ga, bi ga zelo verjetno morali zavrniti kot neutemeljenega." Pritožbo je na ustanovni seji več kot uro obravnavala komisija za potrditev mandatov in ugotovitev izvolitve župana pod vodstvom **Jureta Megliča**, na koncu pa je ugotovila, da je neutemeljena, in občinskemu svetu predlagala, da jo zavrže. Rupar je še pred glasovanjem poudaril, da nikogar ne misli prepričevati, naj pritožno podpre, in da bo odločitev svetnikov v vsakem primeru politična: "Apeliram, da po mirni poti glasujemo tako, kakor bomo, in zadevo prepustimo sodni praksi. Za krajo glasovnic, goljufije in oviranje upravnega postopka se bomo pritožili na drugih instancah." Svetniki so na koncu s 16 glasovi za zavrnili pritožbo, proti je bilo sedem svetnikov SDS.

Poleg potrditve mandatov so svetniki imenovali tudi komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Sestavljajo jo **Uroš Pivk** (SDS), **Marjan Špehar** (LDS), **Jure Meglič** (SD), **Janez Meglič** (DeSUS) in **Matej Slapar** (Lista krajevnih skupnosti).

Oprema naročena, gradbišče prazno

Čeprav gradbišče na Vurnikovem trgu sameva, je občina že naročila opremo za novo knjižnico.

Marjana Ahačič

Radovljica - Tudi v teh dneh nič ne kaže, da se bo gradnja načrtovanega Vurnikovega trga v centru Radovljice med Srednjo gostinsko in turistično šolo, avtobusno postajo in vrtcem kmalu začela. Investitorja - Občina Radovljica in podjetje Perina - sta v ponedeljek celo umaknila junija vloženo vlogo za pridobitev gradbenega dovoljenja, ker jo morajo, kot je dejal radovljiški župan Janko Sebastijan Stušek, iz tehničnih razlogov spremeniti. Stušek je kljub temu optimističen: "Žal mi je, da je bilo to potrebno, a sprejeti zazidalni načrt terja svoje. Upam, da bo gradbeno dovoljenje v prihodnjem tednu spet vloženo in da bo dovoljenje izdano v kakšnem mesecu dni. Če bo zima ugodna, bi lahko že ob koncu leta začeli izkop za garaže."

Je pa občina Radovljica s podjetjem Atlas iz Ljubljane že podpisala pogodbo za nakup opreme za novo knjižnico. "Rok za izvedbo celotne storitve je 30. november 2011, pri čemer je izvedba predvidena v dveh fazah. Letos bo dobavljena oprema, ki jo je mogoče izdelati vnaprej, v letu 2011 pa preostala oprema po meri, za izdelavo katere bodo potrebne izmere objekta. Oprema bo do zagotovitve prostorov brezplačno skladiščena pri izvajalcu," je povedala vodja kabineta župana Manca Šetina Miklič. Kot so pojasnili na občini, so z naročanjem pohiteli, ker morajo denar, ki ga je za okoli 550 tisoč evrov vredno opremo knjižnice namenila država, porabiti še letos. Ministrstvo za kulturo je namreč za opremo nove knjižnice zagotovilo 308.700 evrov, preostanek bo financiran iz proračuna Občine Radovljica.

Gradnja objektov na nastajajočem Vurnikovem trgu naj bi se, če bo kmalu izdano gradbeno dovoljenje, začela še to zimo. Opremo za novo knjižnico bo do takrat hranil proizvajalec. / Foto: Anka Bulovec

Slavnostni dvorani vrnili nekdanji blišč

Mateja Rant

Bled - Vila Zora, v kateri domuje blejska občina, počasi dobiva novo podobo. Sodi med najstarejše blejske vile, leta 2002 pa je bila razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena. V okviru skoraj osemdeset tisoč evrov vredne prenove so najprej obnovili slavnostno dvorano. V njej so z vzpostavitvijo nekdanjih prehodov spet zagotovili originalno tlorisno zasnovo s prehodnostjo v sosednje prostore, restavriran je bil originalni intarzijski parket, stavbno pohištvo pa je bilo deloma restavrirano, deloma pa rekonstruirano po starih vzorih. S tem je slavnostna dvorana ponovno zasijala v nekdanji podobi. Posebno pozornost so posvetili še sanaciji vlage ter prenovi kleti za potrebe plinske kotlarne in arhivov, sanaciji meteorne kanalizacije objekta, funkcionalni usposobitvi stolpa, obnovi strehe ter energetski sanaciji objekta, ki obsega tudi obnovo strojnih in električnih instalacij. Za obnovo vile Zora je občini uspelo pridobiti dobrih 68 tisoč evrov iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru operativnega programa Slovenija - Avstrija 2007 - 2013, država je prispevala osem tisoč evrov, delež sofinanciranja občine pa znaša štiri tisoč evrov.

Tržnica, trgovine, prireditve

Za območje, kjer je sedaj škofjeloška klavnica, poteka natečaj, kako v prihodnje urediti ta del mesta.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Na eni od zadnjih sej je škofjeloški občinski svet sprejel odločitev o dopolnitvi letnega načrta pridobivanja in razpolaganja z nepremičnim premoženjem občine, kar je omogočilo zamenjavo zemljišč in s tem v prihodnje selitev škofjeloške klavnice iz mesta na območje Trate. "Najkasneje do leta 2015 se bo klavnica preselila iz mestnega središča, s tem pa bo Škofja Loka pridobila prostor, ki je za mesto velik potencial. Tako sedaj občina skupaj s fakulteto za arhitekturo pripravlja manjši natečaj za rešitve, ki bi temu prostoru dale novo vsebino," pravi **Mateja Hafner Dolenc** z občinskega oddelka za okolje in prostor. "S tem bomo preverili, kako mestotvorne vsebine umestiti v ta prostor, ki ga odlikuje več posebnosti, od njegove lege ob reku in na vstopu v mesto do navezave na sotočje Sore. Te posebnosti želimo poudariti in izkoristiti pri snovanju nove vsebine. Tako bi radi vzpostavili odprt mestni prostor, kjer bi našli mesto tržnica in nanjo vezane manjše trgovine s ponudbo izdelkov kmetij z loškega podeželja. Predvidevamo tudi večji prireditveni prostor, ki bi poživil življenje in dejavnost mesta, zraven pa tudi igrišča in dovolj zelenja. Poskrbeli bi tudi za parkirne prostore." V ureditev bi zajeli celotno območje do nekdanjega mestnega obzidja, saj želijo poleg prostorske poudariti tudi zgodovinsko in simbolno vrednost tega dela mesta. Hafner Dolenčeva še dodaja, da ob tem ne pozabljajo tudi na morebitno poplavno ogroženost območja na sotočju Poljanske in Selške Sore.

"Vesela sem, da na tem mestu ni predvidena obsežna pozidava, pač pa naj bi ostala prijazna mestna površina, kakršnih Škofji Loki sedaj manjka. Ob projektih Pisane Loke, ki vključujejo tudi življenje in dogajanje v mestu, smo prišli do spoznanja, da manjka večji prireditveni prostor, območje klavnice pa bi bilo za te namene kot naročeno," še pravi sogovornica. To območje bi navezali tudi na nasprotno stran Sore, kjer je sedaj Tehnikovo parkirišče, pred časom pa so tudi za to območje predstavili ideje iz natečaja, kako urediti ta del mesta. Nanj bi se območje klavnice navezovalo z mostičkom, ki ga je predvidel že omenjeni natečaj. Drugo navezovalno območje pa je Spodnji trg, ki bo v prihodnjih letih, ko bo zaradi zgrajene obvoznice razbremenjen tranzitnega prometa, dobil drugačno vlogo. Natečaj bodo skušali v sodelovanju s profesorji in študenti fakultete za arhitekturo izpeljati do konca leta.

Kjer je danes klavnica, naj bi bili v prihodnje tržnica, manjše trgovine in prireditveni prostor. / Foto: Tina Dokl

Lepo urejene hiše in vrtovi

Alenka Brun

Preddvor - Turistično društvo Preddvor je v sodelovanju s Turističnima društvoma Bašelj in Kokra pripravilo prireditev, kjer so podelili priznanja za najbolj urejene hiše in vrtove v letu 2010, niso pa pozabili tudi na najlepše nageljne. Letos so vsa tri društva - na pobudo preddvorskega, združila moči in tako so ocenjevali urejenost vrtov in hiš po vsej občini. Ocenjevali so pristop do hiše, splošno urejenost vrta, pokošenost, urejenost ograje, vhoda, ocvetličenost hiše, balkonov. Če pa primerjamo letošnjo urejenost z lansko, nam je predsednik TD Preddvor Brane Likozar razložil, da je tovrstna primerjava težka, ker lani je akcijo izpeljalo le preddvorsko društvo, v splošnem pa je letos urejenost precej lepša, saj jo je lani ljudem precej zagodla toča. Kakšna novost? Predsednica ocenjevalne komisije Mirjam Pavlič pove, da se je morda sem in tja pojavila kakšna roza, lila varianta, pa še ta je bila bolj izrazita v detajlih. Priznanj za urejenost vrtov in hiš so podelili kar nekaj, za **naj hišo** so letos prejeli priznanja Ambrož in Majda Rakovec (Bašelj), Mojca Lesjak (Kokra) in Marica Zaletel (Preddvor), najlepše **nageljne** imajo Preddvorčanki Danica Zaplotnik in Jožica Pavc, Tončka Šenk (Nova vas), Ivica Mohorič (Tupaliče), Breda Aleš (Mače), Pavla Tičar (Potoče), prav posebno nagrado in priznanje za navdušenost pa je prejel mladi lastnik vrta Lovro Kokalj (Tupaliče).

Foto: Gorazd Kavčič

Naj hiša 2010: Ambrož in Majda Rakovec (Bašelj) - v njunem imenu je priznanje prevzela Milka Rakovec, Mojca Lesjak (Kokra) in Marica Zaletel (Preddvor). V ozadju Rok Valjavec (TD Kokra), občinski svetnik Miro Roblek, Rado Roblek (TD Bašelj) in predsednica komisije Mirjam Pavlič.

Zimski vozni red nad Slovenijo

Boštjan Bogataj

Brnik - V nedeljo je Aerodrom Ljubljana uvedel zimski vozni red. Adria Airways je letos opustil zimske lete v Stockholm, Kijev in Atene, tudi pozimi pa bodo leteli v Banjaluko in Marseille. Nizkocenovni prevoznik easyJet z decembrom uvaja novo povezavo, ko bodo trikrat tedensko leteli v Pariz, lete v Milano pa je preklical. Šest tujih prevoznikov sicer ohranja tradicionalno mrežo letov, primerljivo z lansko zimsko sezono se ohranjajo tudi čarterske povezave. Najpogostejši sta Egipt in Tenerife. Z Aerodroma Ljubljana sicer sporočajo, da je bila poleti količina prometa zadovoljiva: "Julija, avgusta in septembra smo presegli število oskrbljenih potnikov v primerjavi z istimi meseci lani. Do konca septembra smo oskrbeli 1,1 milijona potnikov ali 3,5 odstotka manj kot v istem obdobju lani." Izpad je posledica dvotedenskega zaprtja letališča aprila, ko so prenavljali vzletno-pristajalno stezo. Na področju tovornega prometa so do konca septembra pretovorili za dobro četrtino več tovora kot v istem obdobju lani.

Kranj

Najlepše urejeni v Kranju

Turistično društvo Kranj je izvedlo že kar tradicionalni projekt, izbor za naj pročelje in naj izložba ter letos prvič tudi izbor najbolj urejenega vrta. Podelitev priznanj je bila pred kratkim v Mestni hiši v Kranju. Priznanje za prvo mesto za naj pročelje 2010 je prejela stavba Župnije Kranj z obrazložitvijo, da je pročelje stavbe zelo lepo urejeno in v poletnem času okrašeno z rožami. Priznanje za prvo mesto za naj izložbo 2010 je prejela Drogerija Drogesan, ki ima dolgo tradicijo, saj Kranjčanke in Kranjčane razvaja že 91 let. Dobitnica priznanja za prvo mesto v kategoriji naj vrt 2010 pa je Jana Mrak iz Hrastja, ki je komisijo prepričala s svojim posebnim vrtom, ki vabi tako s klasičnimi nageljni kot eksotičnimi palmami. Vrt kot celota deluje urejeno in umirjeno, a vendar nas vabi, da pokukamo še za naslednji vogal. Turistično društvo Kranj v letošnjem letu praznuje 135-letnico delovanja, ob občinskem prazniku decembra bodo prejeli Veliko plaketo Mestne občine Kranj. Sedanji predsednik društva **Andrej Tavčar** je povedal, so delovati začeli že leta 1875 kot olepševalno društvo in da je ta osnovna naloga ostala vse do danes. **S. K.**

Od leve: Meta Šinkovec - Benčina iz Drogerije Drogesan, gospodinja Ivanka Bernard in prelat, župnik in dekan Stanislav Zidar iz Župnije Kranj ter Jana Mrak.

Gorenja vas

Čadež je izbral funkcijo župana

"Občinski svet mora biti kritično aktiven in ustvarjalen, da bomo lahko skupaj prispevali kar največ za dobrobit občine," je na prvi seji občinskega sveta občine Gorenja vas-Poljane zbrane nagovoril najstarejši svetnik Jože Novak, ki je sejo tudi vodil. Tomaž Pisk, predsednik občinske volilne komisije, je predstavil rezultate volitev, ki jih je potrdila tudi posebna komisija, mandate izvoljenih pa še svetniki. Zanimivo je, da spolna struktura občinskega sveta ostaja enaka kot v prejšnjem mandatu: občanke in občane bodo tudi v prihodnjih štirih letih zastopale štiri svetnice in 13 svetnikov. Ti so potrdili nov mandat župana Milana Čadeža, ki je slavnostno prisegel. "Dolžnosti župana bom opravljal vestno in odgovorno," je med drugim povedal in tudi, da bo z vsemi močmi deloval za čast in blaginjo občine, njenih občank in občanov. Ker je bil novi župan izvoljen tudi v občinski svet, so svetniki ugotovili nezdružljivost funkcije, na njegovo mesto pa potrdili Žana Mahniča. Mandatno volilno komisijo bodo v aktualnem mandatu sestavljali Alenka Krmelj, Jože Novak, Irena Tavčar, Leopold Kržišnik, Janez Hrovat, Marko Kržišnik, Jure Krvina oziroma predstavniki vseh izvoljenih strank, le LDS je ostala brez mesta v komisiji. Župan je ob tej priložnosti predstavil Barbaro Bogataj kot novo direktorico občinske uprave. **B. B.**

MASAŽNI SALON MAISTROV TRG

Z MASAŽO DO BOLJŠEGA POČUTJA
Pospešena cirkulacija krvi in limfe, hitrejše odplavljanje metaboličnih produktov, hitrejša regeneracija tkiv po naporu, zmanjševanje edemov, zmanjšanje mišičnega tonusa. Poveča se elastičnost kože in mehkih obsklepnih tkiv, sprostijo se skrajšane tetive in mišice. Zaradi manjše bolečine se izboljša gibljivost segmentov. Povečano izločanje endomorfinov je pomembno za boljše psihično počutje in spanje.

TEŽAVE Z HRBTENICO
Fizične preobremenitve lahko vzbudijo in trajno sprožijo bolečino v prizadetih tkivih. Povečano tveganje za razvoj kronične bolečine v križu predstavlja fizično delo z dvigovanjem, vlečenjem, potiskanjem bremen, dela v stoječem položaju, nezadovoljstvo z delom, manjša mišična moč kot posledica slabe kondicijske pripravljenosti, pa tudi debelost in kajenje.

BOLEČINA V KRIŽU
Lumbago, lumbalgija ali po domače »heksenšus« je več stoletij veljal za revmatično obolenje, vendar imajo akutne bolečine, ki nastanejo nenadoma, največkrat mehanični vzrok.

NADALJEVANJE V PETEK, 5. novembra 2010

MASAŽNI SALON MAISTROV TRG, Maistrov trg 7, Kranj.
GSM .: 031-798-732 in 040-589-330, www.masiranje.net

KUPON - IZREŽI
Z izrezanim oglasom Vam priznamo 15% popust na izbrano masažo.

"Vse moje buče so bio," je povedal Janez Knific, na sliki z vnukom Rokom ob najtežji buči. Doma mu je tehtnica pokazala okoli 48 kilogramov, dva dni kasneje pa so v Cerkljah natehtali slabih 47 kilogramov. / Foto: Simon Šubic

Pridelki veliki, a ne rekordni

Tudi na 21. prireditvi za naj pridelek v Cerkljah niso stehtali rekordnega pridelka. Pridelovalci so sicer na tehtnico položili 62 pridelkov.

Simon Šubic

Cerklje - V Cerkljah so minuli petek že enaindvajsetič tehtali največje oziroma najdebelejše pridelke, ki so zrasli na okoliških njivah, a drugo leto zapored jim ni uspelo stehtati rekordno težkega. Po videnem na letošnji kulturno zabavni prireditvi *A prideš ... na Naj pridelek 2010?* bi lahko rekli, da so imeli kmetje letos povprečno letino.

Za naj pridelek se je letos potegovalo 62 pridelkov v različnih kategorijah. Najtežje zelje, tehtnica se je ustavila pri 6,775 kilograma (rekord 12,82 kg), je prinesel že stari znanec prireditve **Miha Sušnik** iz Suhe. Največja rdeča pesa, težka 3,030 kilograma (rekord 4,69 kg), je zrasla na njivi **Marije Kropivnik** z Zgornjega Brnika, 1,54 kilograma težek krompir (rekord 2,245 kg) je prinesel **Klemen Brešar** iz Čirč, **Hana Šink** iz Češnjevka pa je prinesla 10,505 kilograma težko krmilno peso (rekord 18,18 kg). Korenju **Anice Pfeifer** iz Vopovelj je tehtnica namerila 0,715 kilograma (rekord 2,80 kg), nadzemni kolerabi **Julijane Boltežar** iz Cerkelj 4,40 kilograma (rekord 13,655 kg), podzemni kolerabi **Uroša Maleša** iz Poženika pa 2,64 kilograma (rekord 9,695 kg). Največja repa, tehtala je 5,82 kilograma (rekord 6,675 kg), je zrasla **Mitji Verbiču** iz Grada.

Ponosni lastniki najtežjih letošnjih pridelkov / Foto: Matic Zorman

Letos so na Naj pridelku prvič tehtali tudi buče - najtežja s 45,75 kilograma je zrasla na vrtu **Janeza Knifica** s Prebačevega. "Buča je povsem bio, zrasla pa mi je doma na vrtu. Seme sem prinesel iz Bele krajine, kjer pa tako velikih buč, kot je letos zrasla na našem vrtu, nisem videl," nam je zaupal Janez.

Naj spomnimo: ko je v Cerkljah še potekala Bučariada, je rekordna buča po naših podatkih tehtala 160 kilogramov. Na vzhodu Slovenije buče velikanke zrasejo tudi čez štiristo kilogramov, najtežje buče na svetu pa menda tehtajo celo prek sedemsto kilogramov.

V kategoriji posebnih pridelkov so podelili šest nagrad, med njimi tudi **Cvetki Tušek** iz Lenarta nad Lušo, ki vsako leto preseneča z velikimi jajci.

Jezerski lovci uredili hladilnico

Ana Hartman

Jezersko - Lovska družina Jezersko, ki je pred kratkim postala članica Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, je kot ena zadnjih na Gorenjskem uredila sodobno registrirno mesto za zbiranje in oddajo divjačinskega mesa. "To je velika pridobitev ne le za lovce, pač pa tudi za kraj, saj bomo sedaj lahko dvajset odstotkov divjačinskega mesa ponudili v javno prodajo, seveda po predpisih in zahtevah veterinarske inšpekcije," je povedal starešina LD Jezersko **Franc Ekar.** Mesto in status prevzemno-oddajnega mesta za divjačinsko meso so uredili v skladu z določbami Veterinarske uprave RS. V obstoječem prostoru lovskega doma so namestili zahtevano opremo za prevzem in pregled uplenjene divjadi, v pomožni gospodarski objekt pa predpisano sodobno hladilnico. "Ta je stala 6500 evrov, pri čemer nam je na pomoč priskočila tudi Občina Jezersko. Instalacije, opremo za nameščanje pregledanega divjačinskega mesa in drugo pa smo v večji meri naredili s prostovoljnim delom, kar ocenjujemo na najmanj 25 tisoč evrov," je še pojasnil Ekar. Dodaja še, da LD Jezersko dobro sodeluje z lastniki kmetijskih in gozdnih površin ter krajem samim, sodelovanje pa nameravajo v prihodnje še utrditi.

Gorenjske krave na evropski razstavi

Na Evropski razstavi krav črno-bele pasme v Italiji so sodelovale izbrane lepotice iz petih gorenjskih čred.

Ana Hartman

Cremona - Minuli teden je v Cremoni v Italiji potekala Evropska razstava krav črno-bele pasme. V nabito polni dvorani, ki sprejme več kot deset tisoč obiskovalcev, je bilo mogoče videti 108 lepotic črno-bele pasme iz trinajstih držav. Med njimi je bila prvič tudi Slovenija s šestimi vrhunskimi živalmi te pasme, ki prihajajo iz petih čred na Gorenjskem. Na razstavi so sodelovale krave Vanja 129 rejca **Tomaža Misa** iz Zavrha pod Šmarno goro, Mrha in Bistra rejke **Zdenke Purgar** iz Podbrezij, Bita 46 rejca **Alojza Logarja** iz Gorič, Joga 15 rejca **Mirka Rimahazija** iz Spodnjih Gorij in Bela rejca **Antona Dolenca** iz Vrbenj pri Radovljici.

Na Evropski razstavi krav črno-bele pasme je prvič sodelovala tudi Slovenija.

Šampionka Evropske razstave za črno-belo pasmo je postala krava iz Švice. Ta država je z največ osvojenimi nagradami in zmago nacionalne skupine štirih krav postala tudi absolutna zmagovalka. "Konkurenca je bila zelo huda, saj so rejsko razvite dežele z dolgo tradicijo na razstavo poslale najboljše in najlepše krave te pasme. V peti skupini, v kateri je bila tudi rezervna šampionka razstave iz Italije, sta kravi Vanja 129 rejca Tomaža Misa in Bela rejca Antona Dolenca zasedli 7. in 8. mesto, kar je za Slovenijo zagotovo zelo dober uspeh," je bila zadovoljna vodja slovenske ekipe **doc. dr. Marija Klopčič** z Biotehniške fakultete. Pripravo, predstavitev in vodenje izbranih šestih krav črno-bele pasme so odlično izvedli **Klemen Dolenc**, študentje Oddelka za zootehniko na Biotehniški fakulteti **Rok Curhalek**, **Petra Firm** in Tomaž Mis ter dijakinja Srednje biotehniške šole v Strahinju **Petra Černivec.**

V sklopu prireditve je potekala tudi mednarodna avkcija vrhunske genetike črno-bele pasme. Nanjo je Slovenija prvič v zgodovini poslala enajstmesečno teličko Sando iz črede Antona Dolenca, ki je bila za 3700 evrov prodana na Nizozemsko. Najvišjo ceno - 24.400 evrov - je sicer dosegla sedemmesečna telička iz Italije.

"Celotna prireditev je potekala v izredno lepem vzdušju z veliko čustvenega naboja. Italijanski organizatorji so naredili velik spektakel, ki bo zagotovo v pozitivnem smislu zaznamoval sodelujoče rejce, vodnike živali in obiskovalce. Slovenija je z vstopom v mednarodno areno začela pisati novo zgodovino v razvoju črno-bele pasme," je še poudarila Klopčičeva.

Večina proizvodnje v izvoz

V Knauf Insulation Škofja Loka se uspešno spopadajo z gospodarsko krizo. Še več, plače zaposlenih so nadpovprečne, najeto delovno silo pa zamenjujejo z zaposlovanjem.

Boštjan Bogataj

Škofja Loka - Javna agencija RS za podjetništvo in tuje investicije, gospodarsko ministrstvo in The Slovenia Times so v sklopu blejskega FDI Summit 2010 za najboljšega tujega naložbenika nagradili Knauf Insulation Škofja Loka. Podjetje je nagrado prejelo zaradi odličnih poslovnih rezultatov.

Saša Bavec in Remco Teulings, član uprave krovnega podjetja Knauf Insulation / Foto: Gorazd Kavčič

Saša Bavec, generalni direktor Knauf Insulation Škofja Loka: slovensko gospodarstvo se le počasi postavlja na noge, gradbeništvo pa je še vedno v globoki krizi. Vaši poslovni rezultati so po drugi strani nagrajeni. Kako poslujete, kje bi še lahko rasli?

"Podjetje izvozi okoli 75 odstotkov svoje proizvodnje, tako da v našem poslovanju krizo gradbeništva v Sloveniji čutimo manj. Naši letošnji rezultati so na predrecesijski ravni, torej na ravni iz leta 2008. Trenutno imamo kapacitete skoraj stoodstotno zasedene, tako da brez dodatnih investicij v proizvodne zmogljivosti volumska rast ni mogoča. Možnost rasti vidimo v usmeritvi v izdelke z višjo dodano vrednostjo, saj lahko izdelki iz kamene volne, namenjeni za specialne aplikacije, dosegajo tudi pet- in večkrat višje cene na tono proizvoda kot preprosti izdelki za gradbeništvo. Ti izdelki lahko prenesejo tudi precej višje transportne stroške, kar precej razširi obseg trga, na katerega lahko dobavljamo izdelke s škofjeloške lokacije."

Žirijo je Knauf Insulation prepričal z reinvestiranjem celotnega dobička v nove tehnologije in razvoj izdelkov. So recept za uspešnost v krizi novi izdelki z višjo dodano vrednostjo?

"Naše investicije gredo v dve smeri. Nekaj so investicije v nove tehnologije, ki nam omogočajo proizvodno izdelkov z višjo dodano vrednostjo, nekaj drugega pa investicije v nove tehnologije, ki izboljšujejo kvaliteto naših izdelkov in povečujejo stroškovno učinkovitost. Mislim, da se recept za uspeh skriva v pravi kombinaciji vlaganj v oba tipa tehnologij."

Pravite, da večino izdelkov izvozite. Kateri so vaši trgi?

"Doma prodamo okoli 25 odstotkov naše proizvodnje, pri čemer je v Sloveniji ostane le desetina, drugo pa naši kupci vgrajeno v izdelke izvozijo. Naši ključni trgi so Nemčija, Italija, Avstrija in Španija. V zadnjih dveh letih smo razširili našo prisotnost v Španiji, Franciji, Beneluxu, na Poljskem in v Romuniji, spogledujemo pa se tudi z bolj oddaljenimi trgi, kot so ZDA in Avstralija."

Ali lastniki popolnoma prepuščajo upravljanje z dobičkom?

"Z dobičkom v celoti razpolagajo lastniki, vendar so vedno pripravljeni prisluhniti dobrim predlogom in nameniti sredstva za njihovo realizacijo. Družina Knauf je v Škofjo Loko investirala več, kot je bilo v njej ustvarjenega dobička."

Mnogi gospodarstveniki pravijo, da delo imajo, tepe pa jih plačilna nedisciplina. Kako se spopadate s to težavo?

"Plačilna nedisciplina je problem tudi za nas. Naši izdelki so velikokrat posebej prilagojeni posameznemu kupcu, zato smo ponavadi malo višje na prioritetni listi za plačila kot ponudniki običajnih izdelkov. Kupcem ponujamo tudi popuste ob takojšnjem plačilu pa tudi kompenzacije, kadar smo prisiljeni, pa dolgove izterjamo tudi po sodni poti."

Ali glede na uspešnost razvajate tudi zaposlene? So plače v Knauf Insulation nad povprečjem plač v Škofji Loki?

"V novi podjetniški pogodbi, ki smo jo junija podpisali s sindikatom v našem podjetju, je velik poudarek na plačilu za uspešnost oziroma učinkovitost, kar je eden od ključnih principov, po katerih funkcionira družba Knauf. Naše plače so nad povprečjem plač v primerljivih podjetjih v naši panogi, mislim pa, da so tudi višje od plač, izplačanih za primerljivo delo v drugih škofjeloških podjetjih. Ker se je obseg proizvodne stabiliziral, smo se odločili, da del najetih delavcev zamenjamo z redno zaposlenimi. Letos se je menedžment družbe odločil vzpostaviti v Škofji Loki globalni razvojno-raziskovalni center za razvoj novih izdelkov iz kamene volne in tehnologij za njihovo proizvodnjo. Za potrebe tega centra zato tudi iščemo sodelavce z višjo in visoko izobrazbo."

Zlato in srebro najvarnejša naložba

Tako ugotavljajo udeleženci četrtega kongresa plemenitih kovin in surovin.

Boštjan Bogataj

Ljubljana - Finančniki pa tudi drugi strokovnjaki, ki so se vključevali v razpravo tokratnega kongresa, so skušali odgovoriti na vprašanje, kako v turbulentnih gospodarskih razmerah ohraniti finančno stabilnost. **Marc Faber**, mednarodni finančni specialist, svetuje, da imajo naložbeniki v svojem portfelju tudi nekaj zlata in srebra v fizični obliki. **Dirk Müller** meni, da najhujše še ni za nami: "Svetovni in gospodarski sistem nam je za zdaj uspelo obvarovati pred zlomom, pravih vzrokov pa še nismo začeli reševati. Srebro in zlato naj sestavljata od deset do dvajset odstotkov osebnega premoženja, seveda v fizični, oprijemljivi obliki." Poudarja, da zlato še nikoli ni bilo in tudi nikoli ne bo povsem brez vrednosti. Priporoča nakup delnic podjetij, ki se ukvarjajo s surovinami.

James Turk, poznavalec mednarodnih financ, pravi, da ga ne preseneča, da cene plemenitih kovin naraščajo: "Srebro in zlato sta edino varno zatočišče denarja na svetu." Napoveduje, da bo propadlo več vlad, saj bo veliko njihovih obljub neizpolnjenih. Zgodovina kaže, da se težave lahko rešijo s hiperinflacijo. Vsak posameznik naj bi posedoval zlato, da se zaščiti pred denarnimi težavami, ki se bodo pojavile v prihodnosti. Specialist za naložbe v plemenite kovine, predvsem srebro, **Thorsten Schulte** pa pravi, da se bo povpraševanje po srebru prihodnje leto zvišalo: "Ne verjamem, da bo zlato spet postalo plačilno sredstvo, zato priporočam, da zaradi njegovega realnega gospodarskega pomena namenite predanost srebru pred zlatom."

Razočarani delničarji na sodišče

Mali delničarji Stola Kamnik že od julija zahtevajo pravično denarno odpravnino, večinskega lastnika Aleksandra Jereba pa sumijo davčne utaje in vrste drugih nepravilnosti.

Jasna Paladin

Kamnik - Rajko Stanković, predsednik Društva Mali delničarji - Skupaj smo močnejši (Društvo MDS) je v imenu 962 delničarjev družbe Stol, industrija pohištva, na pristojno sodišče vložil predlog za določitev primerne denarne odpravnine.

Mali delničarji, ki imajo v lasti dobrih sedem odstotkov delnic družbe Stol, ki je sicer v skoraj devetdesetodstotni lasti Avtoakustike (lastnik in direktor je Aleksander Jereb), so namreč že julija na glavnega delničarja naslovili zahtevo za izplačilo primerne denarne odpravnine.

"Aleksander Jereb nam v zakonskem roku ni odgovoril. Še več, deset tisoč delnic je le dva dni po vročeni zahtevi prenesel na slamnato podjetje, kar je bilo ugotovljeno na avgustovski skupščini družbe. Novi lastnik je tako Služba Protokola, ki je delnice kupila ali pa le prejela v hrambo. Zato mali delničarji Stola zahtevamo, da sodišče kot minimalno primerno denarno odpravnino določi 41,35 evrov na delnico, kar je enaka cena tisti, po kateri je delnice kupil tudi Jereb," so v sporočilu med drugim zapisali mali delničarji, ki dodajajo, da Aleksander Jereb z njimi noče komunicirati.

Sprašujejo se, ali bodo pristojni organi pregledali poslovni imperij Aleksandra Jereba, saj naj bi sami odkrili vrsto nepravilnosti v zvezi z njegovim poslovanjem. Jereb, ki je z Avtoakustiko obogatel na račun uspešnega poslovanja z Mobitelom, je lastnik številnih podjetij. Bil je tudi lastnik podjetja Kompas MTS, prav v zvezi s tem pa v Društvu MDS opozarjajo na sum davčne utaje. Njegov nakup delnic po 31 evrov in prodaja po 7,5 evra za delnico naj bi bil zgolj davčni manever, s katerim je davčno anuliral pozitiven učinek štirih milijonov bilančnega dobička v Stolu.

"Na skupščini smo zahtevali tudi pojasnitev več kot 450 tisoč evrov za stroške izobraževanja, a dodatnega pojasnila nismo prejeli," so še ogorčeni mali delničarji. Domnevne nepravilnosti smo želeli preveriti tudi pri Aleksandru Jerebu. V njegovem podjetju Avtoakustika so nas napotili na podjetje Kompas MTS. V tem podjetju ni več lastnik, zato smo ga skušali priklicati, vendar neuspešno.

Kranj

Pozornost kranjski čebeli

V Gorenjski banki so letošnji oktober, mesec varčevanja, sklenili z družbeno odgovorno akcijo, posvečeno kranjski sivki - avtohtoni slovenski čebeli. Ob dnevu varčevanja so med komitente razdelili petdeset kilogramov čokoladnih bonbonov, pri čemer so šestdeset centov od vsakega bonbončka namenili prizadevanjem slovenskih čebelarjev za ohranitev kranjske čebele. "Slovenija je v zadnjih treh letih izgubila prek sto tisoč čebeljih družin. Tega ni mogoče ignorirati, zato se prizadevanjem za ohranitev čebel pridružujemo tudi v Gorenjski banki," sporočajo iz banke in dodajajo, da nihče ne dvomi o koristnosti čebel in nujnosti njihove ohranitve. V marsičem so lahko za zgled tudi načela, po katerih se ravnajo čebelje družine: pripadnost, odgovornost do lastnih nalog ter zavezanost skupnim ciljem. Prav ta načela so eden od razlogov, zaradi katerih je kranjska čebela v stilizirani obliki vključena tudi v grafično podobo Gorenjske banke. **B. B.**

89.8 91.1 96.3
Gorenjski prijatelj
RADIO SORA
Radio Sora d.o.o.,
Kapucinski trg 4, 4220 Škofja Loka,
tel.: 04/506 50 50, fax: 04/506 50 60,
e-mail: info@radio-sora.si

Osovnikar trenira v Londonu

Vilma Stanovnik

Škofja Loka - Minulo nedeljo je iz domače Škofje Loke proti Londonu odpotoval eden najhitrejših belopoltih šprinterjev na svetu v zadnjih letih **Matic Osovnikar.** Kot je povedal, se je odločil, da bo svoje znanje nadgradil pod vodstvom nekdanjega olimpijskega zmagovalca in svetovnega prvaka Lindorfa Christiea, treniral pa bo v skupini atletov na univerzi Brunel na zahodu Londona.

"Razmišljal sem, kako naprej, in prišel do zaključka, da moram nekaj spremeniti, saj sem prepričan, da še nisem dosegel vsega, kar bi lahko," je pred odhodom povedal Matic, ki je letos januarja dopolnil trideset let, po uspešno zaključen študiju stomatologije pa je začel razmišljati: ali tekmovalno kariero končati ali poskusiti kaj novega. Na koncu se je odločil, da se poda v tujino. Medse ga je vzela skupina atletov, ki trenira pod Linfordovim vodstvom, v angleški prestolnici pa naj bi Matic ostal do olimpijskih iger leta 2012. "Na olimpijskih igrah v Londonu želim teči tek svojega življenja," je povedal vedno nasmejani Škofjeločan, ki si želi, da bi mu služilo tudi zdravje. Kombinacija dobrega treninga in počutja pa ga bosta morda pripeljala tudi do izpolnitve velike želje, da bi se mu pri teku na 100 metrov semafor kdaj ustavil pod 10 sekundami.

Matic Osovnikar je z odločitvijo, da odide v London, pred dnevi presenetil sedaj že nekdanjega trenerja Alberta Šobo, ki se mu je na petkovi tiskovni konferenci zahvalil za dolgoletno skupno delo. / Foto: Gorazd Kavčič

Nogometaši Triglava premagali Nafto

V nogometni Prvi Ligi so bile pretekli konec tedna odigrane tekme 15. kroga. Nogometaši Triglava Gorenjske so na domači zelenici gostili Nafto, tretjo ekipo z lestvice, in dosegli pomembno in veliko zmago. Boljši so bili z 2 : 0. Gostujočega vratarja je najprej v 45. minuti premagal Dejan Burgar, v 55' pa še Matic Sever. Triglavani so na lestvici napredovali na 7. mesto. Domžalčani so doma gostili Rudar in izgubili z 2:3. Na lestvici ostajajo na 2. mestu. Tekme 16. kroga bodo odigrane 6. novembra. Triglav Gorenjska bo gostovala pri Rudarju, Domžale pa v Novi Gorici. Za nogometaši v 2. SNL pa so tekme 13. kroga. Garmin Šenčur je gostoval pri ekipi Šmartno 1928, remiziral z 2 : 2 in na lestvici ostal na 6. mestu. Roltek Dob je gostoval pri vodilnem IB Interblocku in izgubil s 3 : 1. Na lestvici so na predzadnjem, 9. mestu. V 14. krogu bo Garmin Šenčur doma 6. novembra (tekma se bo začela ob 14. uri) gostil Muro 05, Roltek Dob pa bo 7. novembra (ob 14. uri) doma igral s Šmartnim. M. B.

Stare trener, Polanca v Radensko

Novi trener članske ekipe kolesarjev Save je Matej Stare, ki je nasledil Mirana Kavaša. Iz Save skupaj s sinom Janom, letos petim mladincem na svetu, odhaja tudi trener mladincev Marko Polanc.

Maja Bertoncelj

Kranj - Po letošnji sezoni bo v Kolesarskem klubu Sava Kranj kar nekaj sprememb. Že nekaj časa je znano, da je dosedanji trener članov in športni direktor Miran Kavaš izrazil željo, da se posveti izključno strokovnemu delu na področju športa. Iz kluba odhaja tudi trener mladincev Marko Polanc, ki bo odslej trener v ekipi Radenske.

"Po toliko letih trenerskega dela je prišel čas za spremembo. Odločil sem se za umik v smeri, da ne bom več profesionalno vpet v delo trenerja, bom pa pomagal, kolikor me bodo potrebovali," je pojasnil **Miran Kavaš**, ki je bil poklicni trener od leta 1988, prva tri leta pri smučarskih tekačih, od leta 1991 pa pri Savi. O letošnji sezoni je dejal: "Sezona je bila solidna. Imela je dva obraza. Prvi del je bil več kot odličen, v drugem delu pa smo imeli premalo startov, kar je bila posledica finančnih zmožnosti. V celi sezoni smo imeli za približno trideset odstotkov manj startov kot lani. Osvojili smo deset zmag, največ Blaž Furdi. Tudi v reprezentanci so naši kolesarji prispevali pomemben delež." Kavaš bo kot zaposlen na kranjskem Zavodu za šport s klubom še naprej sodeloval na področju priprav načrtov treningov in spremljanja fizičnih in psihofizičnih lastnosti tekmovalcev. Novi trener pa je Matej Stare, ki se je pri 32 letih odločil za konec tekmovalne kariere. Še letos je vozil v dresu Save, zadnjič na zaključku sezone v Podsmreki. "Bila bi to moja poslovilna dirka, a še ni bilo gotovo, če bom trener, " je dejal **Matej Stare** in dodal, da odločitev nikakor ni bila lahka in da bi, če ne bi prišlo do takšne situacije, še dirkal kakšno sezono. Imena kolesarjev, ki jih bo imel v ekipi, naj bi bila dokončno znana ta teden, trenirati pa bodo začeli že v teh dneh. Kot pravi, bo fante na treningih spremljal tudi s kolesa, vesel pa je, da se bo za nasvete lahko obrnil tudi na Kavaša.

Pretekli teden pa se je za odhod iz Save odločil dosedanji trener mladincev Marko Polanc. Odhaja k ekipi Radenske, z njim pa tudi njegov sin Jan, peti z letošnjega mladinskega svetovnega prvenstva. "Potrebujem spremembo. Imel sem drugačno vizijo, poglede. V marsikateri stvari smo se razhajali. Vse je za kaj dobro, je pa težko po 34 letih iti drugam," je povedal **Marko Polanc**, ki bo v Radenski trener ekipe, sestavljene iz kolesarjev do 23 let. V njej bo tudi njegov sin Jan, letos peti na mladinskem svetovnem prvenstvu, ki bo v novi sezoni dirkal v članski konkurenci. "Vedno mi je bil izziv delo z mladimi. Kar se Jana tiče, pa se je sam odločil, da gre z mano," je pojasnil Polanc, ki je z letošnjim letom odložil tudi funkcijo selektorja mladinske reprezentance z rezultati, ki jih bo težko ponoviti.

Miran Kavaš (levo) je potegnil črto pod svojo profesionalno kariero trenerja. Člane KK Sava Kranj bo odslej vodil Matej Stare (na sliki desno s sinom). / Foto: Tina Dokl

V Torino po olimpijsko normo

Tone Kosmač bo sredi novembra na maratonu v Torinu lovil normo za olimpijske igre.

Maja Bertoncelj

Ljubljana - Tone Kosmač, 34-letni atlet iz Hotavelj, je letos v atletiki prvo leto profesionalno in napredek je več kot očiten. Na Ljubljanskem maratonu je postavil osebni rekord na polmaratonski razdalji, a se je moral zadovoljiti z drugim mestom, z naslovom državnega podprvaka. V zadnjih metrih ga je prehitel Dolenjec Primož Kobe. Oba trenirata pod vodstvom Romana Kejžarja.

Ste zadovoljni z nastopom na Ljubljanskem maratonu?

"To je bil dober trening. Po eni strani sem zadovoljen, ker sem tekel osebni rekord, po drugi strani pa malce razočaran, ker me je Kobe prehitel za vsega dve sekundi. Praktično celo progo sem bil v vodstvu in nekje na polovici imel že kar nekaj prednosti. Proti koncu se mi je približal, v zaključnem sprintu pa je bil močnejši. Dosegla sva odličen čas in nad tem sem bil kar malce presenečen. Izboljšala sva dosedanji rekord polmaratona v Ljubljani, ki ga je pred dvema letoma postavil Kejžar."

To je dober obet za vašo naslednjo tekmo.

"To bo maraton v Torinu 14. novembra, kjer želim izpolniti normo za nastop na olimpijskih igrah leta 2012 v Londonu. Glede na prikazano v Ljubljani, bi moral teči okrog dve uri in šestnajst minut, kar bi bilo dovolj."

Izteka se vaše prvo profesionalno leto. Je bila to prava odločitev?

"Ni mi žal, da sem pustil službo in s pomočjo sponzorjev, katerim sem za to zelo hvaležen, postal profesionalen atlet. Žal mi je le, da se nisem za to odločil že prej. Na tej poti bom vztrajal vsaj še do leta 2012."

Tone Kosmač (spredaj) je v Ljubljani na polmaratonu postavil svoj osebni rekord (1:04,57,), v ciljnem sprintu pa ga je prehitel Primož Kobe (zadaj). Oba bosta sredi novembra na maratonu v Torinu skušala izpolniti olimpijsko normo.

Nikoli ne reci nikoli

Miroslav Braco Cvjetičanin

Lahko bi tudi napisal: Nikoli ni prepozno! Za vadbo, rekreacijo, športno rekreacijo namreč. Predstavljam si, da ste stari šestdeset let in več. Mogoče ste celo po nekem sistemu že v pokoju, čeprav se mati država trudi, da bi bili ljudje take starosti še vedno na plačilnih listah in ne v upokojenskem statusu. Država ima po nekaterih raziskavah celo prav. Mar je človek pri šestdesetih zrel za v penzijo? Če je zgaran od težkega fizičnega dela ali bog ne daj slab z zdravjem, potem vsekakor je. Če je vitalen, dobro ohranjen, kar pomeni, da se je skozi vsaj štiridesetletni delovni staž prebil brez odvečnih poškodb, nesreč s trajnimi posledicami, potem je za premisliti. Po eni strani je dobro iti iz službe takrat, ko si še uporaben za življenje brez "štampljanja" kartic na vhodu in brez ostrega pogleda vratarjev, po drugi strani pa bi pri tej starosti lahko še vedno zelo veliko dal družbi, sotrpinom, državi, tovarni, podjetju ... Lahko da zamahnete z roko ob teh stavkih in rečete, da kvasim traparije, češ da je najboljši človeški status upokojitev oziroma brezdelje. Kdo je rekel brezdelje? Ste kdaj videli zdolgočasenega upokojenca ali upokojenko? Težko ga boste našli. Če pa so tudi taki, naj berejo tele stavke naprej.

Za začetek ukvarjanja s športno rekreacijo ni nikoli prepozno. Res je, da pa si morate izbrati sebi primerno. Najbolj priljubljena oblika športne rekreacije za tiste, ki si priznavajo težo let, je vsekakor hoja. Takšna ali drugačna hoja, vendar ker je vedno več takih, ki pri šestdesetih in več letih živijo tako, da je samo hoja premalo za njihovo dobro oziroma boljše počutje, si izbirajo še kake bolj zahtevne oblike rekreacije. Poleg hoje so na Gorenjskem izredno priljubljeni še plavanje, kolesarjenje in tek. Povedal bi rad, da ni treba iskati daleč naokoli, da bi našli ljudi, ki bi jih zelo rad izpostavil kot "nosilce" volje po gibanju, športni ali kakršnikoli drugi obliki zdrave rekreacije telesa in duha. V našem športnem društvu, natančneje v kolesarski sekciji, katere član sem, imamo kar nekaj takih, ki jim zelo rad rečem "mladinci", čeprav štejejo krepko nad šestdeset let. Med nami je na primer gospod, ki jih šteje triinsedemdeset in je letos na svoji specialki ravno zamenjal krmilo za tisto pravo, zakrivljeno, dirkalno. Za prihodnje leto pravi, da bo aluminijasto kolo zamenjal s karbonskim. Potem je med nami možak, ki jih šteje le nekaj manj, a je lani prekolesaril trideset tisoč kilometrov in ostal živ. Letos je njegov izziv prekolesariti malce manj, a zato hitrejših kilometrov. Prav tako jezdi zadnji hit kolesarske tehnologije. Med nami je tudi "mladinec", ki je pri sedeminšestdesetih prvič, in to že takoj uspešno prekolesaril maraton Franja. Tu gre pripisati, da se z dirkalnim kolesom vozi šele tretje leto in je pred Franjo prekolesaril že skoraj vse krajše maratone. Prijatelj, ki jih šteje nad sedemdeset, je pred petimi leti začel kolesariti, pozimi pa vodi tečaje smučarskega teka in turnega smučanja. Z nami je vsaj še deset takih, ki so se začeli s športno rekreacijo ukvarjati po petdesetem letu, in kot pravijo, jim ni žal niti minute. Zakaj bi jim bilo žal, če pa so zdaj bolj živahni, bolj zdravi, manj debeli ..., kot pa so bili pred tem. Večina je nehala kaditi, jesti nezdravo hrano, in kot pravi eden od kolesarjev: začel je piti navadno vodo. Eden nas je celo zmerjal, da je enkrat na teden čisto premalo zanj, da bi morali naše vadbe raztegniti na vsak drugi dan čez ves teden. No, pretiravali ne bomo.

Stane se je upokojil in začel dirkati.

Janez in Brane, oba sedemdeset in več, ne manjkata na nobeni Glasovi tekmi.

"Mladinci", ki ne manjkajo na nobeni Glasovi kolesarski vadbi.

Pretiravanje ni nikoli bilo naš namen; ne moremo reči, da so omenjeni svetle izjeme, ki so prej kot pravilo. Ne. Že nekaj let gre opaziti, da je med ljudmi zavedanje po pomembnosti zdravega načina življenja že skoraj na prvem mestu. V Gorenjskem glasu se bomo še naprej trudili, da bomo športno rekreacijo približali tudi tistim nergačem za pečjo, ki trdijo, da so prestari, preokorni, predebeli za kakršnokoli početje, ki povzroča hitrejše bitje srca.

GIBAJTE SE Z NAMI
Miroslav Braco Cvjetičanin

Analiza

Kolesarji Gorenjskega glasa smo ostali brez sredinih vadb predvsem zato, ker so nam premaknili kazalce na urah. Znašli smo se in smo sredo premaknili na soboto ob 13. uri, tako da se še vedno dobivamo in lovimo poslednje kolesarske vdihe in izdihe.

Naše zadnje sredino srečanje je minilo v vzdušju, ki si ga pred tremi leti, ko se je vse skupaj začelo, nisem mogel predstavljati. Postali smo prijatelji. Mislim, da sem prek tega društva dobil vsaj dvajset novih prijateljstev. Takih pravih. Tako se počutim in mislim, da se ne motim, če rečem, da so tudi drugi prek Glasa spoznali več enako mislečih, in si zdaj lahko rečejo, da so prijatelji. Nekateri pravijo, da dobra klima naredi svoje, da enaki interesi pripomorejo k dobrem vzdušju, da enakega perja ptiči hitro najdejo pravo gnezdo in ... Še so vzroki, prav gotovo in sodeč po debatah, ki sem jih bil deležen, bo prihodnje leto še veliko lepše in bolje. Lahko tudi, da se motim, in to bo pokazal čas, pravzaprav že prihodnja pomlad, ko bodo kolesa in mi z njimi zopet na cestah.

Če naredim kratko inventuro oziroma analizo celotne sezone, se najprej spomnim, da se na naših vadbah ni zgodila nobena resna poškodba. Bilo je nekaj padcev, odrgnin na telescih in nekaj prask na kolesih. Nihče ni končal v bolnišnici več, kot je treba za prvo pomoč. To je dobro. To je najboljše, kar si lahko zaželimo, če pomislimo, da se nas je v povprečju ob sredah dobivalo trideset kolesark in kolesarjev. Nekajkrat nas je bilo med štirideset in petinštirideset in dvakrat celo petdeset. Takrat me je najbolj "zvijalo". Spraviti toliko ljudi v promet, ki je, kot vemo, danes nenormalno nestrpen, je dejanje, ki ponuja vprašanje, ali je to sploh pametno. Je pametno, čeprav v tistem trenutku, ko na zbirnem mestu vidiš tako število čelad in koles ter njihovih lastnikov, najprej pomisliš na najhujši možen scenarij, ki vključuje padce, okvare koles, kazni policistov, nervozo avtomobilistov ... Si predstavljate, da smo imeli le tri defekte skozi celo leto? Ne bom se hvalil s srečo in že trkam na les. Ampak res je tako, in to se gre verjetno zahvaliti tistemu, kateremu moramo dati za vsaj eno mašo.

Po tretji sezoni se lahko marsikaj napiše. Če vse zberem, odštejem in prištejem, pridem do zaključka, da moram biti zadovoljen s trenutnim stanjem. Najprej moram napisati, da smo se združili ljubitelji kolesarstva in kolesarjenja in da smo se združili in začeli družiti predvsem zato, ker ni nič vsiljenega in nihče nikomur ne "teži" niti ne "soli pameti", če me razumete. Današnji delovni človek je že tako ali tako obremenjen ali preobremenjen s svojim življenjem. Tisti, ki še imamo službe, se trudimo, da jih obdržimo, da delamo, in to na nas pušča sledi in nam zato za naš prosti čas ali hobije ostaja vsako leto manj časa. Pomislite potem, da vam nekdo pamet soli tudi v tistih dveh ali treh urah na teden, ki ste jih rezervirali "zase"? Kdo bi to prenašal? Nihče, ki da kaj nase in na svoje počutje. Zato se obnašamo tako, da lahko rečemo: mi smo tukaj in pridruži se nam, če si želiš dobre družbe. Nič ne zahtevamo od tebe.

No, ni ravno tako, ker pobiramo članarino, zato si v bodoče želim društva, ki bo brez vseh obveznosti. Vem, da to komercialno ni obstojno, ampak bolje to kot pa da bi kdo pomislil, da se nekdo hoče okoristiti na račun tistih, ki bi radi samo uživali.

Zima bo hitro okoli in potem se zopet srečamo. V prihodnjih številkah Glasa boste lahko prebrali, kaj vse lahko počnete pozimi, da ne boste izgubili stika z vadbo. Zima je lahko najlepši letni čas. Res je, pretiravam, za kolesarje je zima sovražnica, ampak saj nismo samo kolesarji ampak "gibalci", ki imamo radi vsakršno obliko rekreacije, športne rekreacije. No, ne samo športne ...

Zgornje Bitnje

Tragičen uvod v praznike

Minuli prazniki so se na Gorenjskem začeli tragično. V nedeljo okoli šeste ure zjutraj se je na dovozni poti k pokopališču v Zgornjih Bitnjah pripetila prometna nesreča, v kateri je umrl 80-letni domačin. Zgodaj zjutraj se je odpravil proti pokopališču, pred seboj pa je po asfaltirani dovozni poti potiskal samokolnico z rožami. Za njim je v osebnem vozilu pripeljal 82-letni Kranjčan, ki v temi pešca ni opazil in zato trčil vanj. 80-letni Bitenjčan je zaradi hudih poškodb umrl na kraju nesreče. Na Gorenjskem je letos v prometnih nesrečah umrlo petnajst oseb, šest manj kot lani. **S. Š.**

Foto: Tina Dokl

Brezje

Pogrešanega našli ob avtocesti

Pri izvozu Brezje ob gorenjski avtocesti je občan v soboto popoldne opazil nezavestnega moškega. Izkazalo se je, da gre za 75-letnega **Mirka Rajtarja** z Brezij, ki so ga pogrešali od prejšnjega torka. Za njim so v četrtek in petek organizirali obsežno iskalno akcijo (na sliki). Rajtar po podatkih policije ni v smrtni nevarnosti. **S. Š.**

Foto: Tina Dokl

RADIO KRANJ, D.O.O., STRITARJEVA ULICA 6, KRANJ

Kazni z enoletno zamudo

V teh dneh je številne Kranjčane v poštnih nabiralnikih pričakalo neprijetno presenečenje.

Simon Šubic

Kranj - Medobčinsko redarstvo Kranj je 21. oktobra začelo izdajati plačilne naloge za prekoračitve hitrosti. Kar precej nalogov je bilo izdanih tudi za prekrške, storjene pred slabim letom. V sedmih občinah, ki jih redarstvo pokriva, so namreč začeli meriti hitrost že 21. decembra lani; sprva s sposojenim radarjem, od 7. maja letos pa s svojim. Do srede oktobra so tako zaznali že 6686 kršitev zaradi prehitre vožnje, a plačilnih nalogov kršiteljem niso mogli izdajati vse do sredine oktobra. Zamuda je po besedah vodje medobčinskega redarstva **Slavka Savića** nastala, ker so šele 11. oktobra od ministrstva za pravosodje prejeli pogodbo za pošiljanje kazenskih točk, medtem ko so na pogodbo za pridobivanje podatkov o vozniških dovoljenjih s strani ministrstva za notranje zadeve čakali nekaj manj časa. "Preden smo tudi dejansko začeli izdajati plačilne naloge, smo potrebovali deset dni za prilagoditev programske opreme in organizacijske priprave," je pojasnil Savić in zanikal govorice, da je redarstvo z razpošiljanjem plačilnih nalogov raje počakalo na konec lokalnih volitev.

Radar kranjskega medobčinskega redarstva se skriva v belem Renault Scenicu z registrsko številko KR L2-038. / Foto: Gorazd Kavčič

Plačilne naloge za prekoračitve hitrosti v Kranju, Šenčurju, Cerkljah, Naklem, Tržiču, Preddvoru in na Jezerskem medobčinsko redarstvo izdaja postopoma. Do konca prejšnjega tedna so jih razposlali za kršitve do 7. maja, v prihodnjih dneh pa bodo poštarji raznosili še preostale naloge. "Višina glob se giblje od šestdeset do tisoč evrov, mi pa izdajamo plačilne naloge do največ petsto evrov. Za najhujše kršitve smo podali približno devetdeset obdolžilnih predlogov na pristojno sodišče; v približno tretjini teh primerov voznikom grozi odvzem vozniškega izpita, mnogim drugim pa prepoved vožnje za krajše obdobje," je povedal Savić. Po njegovem se plačilu kazni ne bo možno izogniti, četudi vas želijo oglobiti za prekršek, ki ste ga storili pred skoraj letom dni, "saj je relativni zastaralni rok za prekrške dve leti, zato ne kršimo nobenega predpisa". Negativnih odzivov kaznovanih voznikov na redarstvu še niso prejeli, prvi prilivi od glob pa že prihajajo, dodaja Savić. "Kršitelji so torej prevzeli odgovornost in plačujejo globe za storjene prekrške. Prejeli nismo še nobene zahteve za sodno varstvo in jih ne pričakujemo veliko, ker so kršitve izmerjene strokovno in zakonito, so pa tudi dokumentirane." Kljub zamudi pri izdaji plačilnih nalogov je možno globo v osmih dneh po pravnomočnosti še vedno plačati v polovičnem znesku.

Največ prekoračitev hitrosti medobčinski redarji zaznajo v Kranju - na regionalni cesti pri Tuš Planetu, na Likozarjevi ulici in v Savski Loki. Merilnih mest je sicer samo v občini Kranj 23, in sicer na občinskih cestah in državnih cestah v naselju. "Merilna mesta smo najprej določili v dogovoru s policijo in svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, kasneje pa smo prisluhnili tudi pobudam občanov in krajevnih skupnosti, nekaj mest pa smo izbrali tudi sami, ker smo tam zaznali večjo gostoto kršitev."

Medobčinski redarji poleg prekoračitev hitrosti ugotavljajo tudi kršitve, povezane s parkiranjem ter javnim redom in mirom, na območjih za pešce in umirjanje prometa pa smejo kaznovati tudi zaradi kršitev, kot so uporaba mobilnega telefona med vožnjo, neuporaba varnostnega pasa ali neprižgane luči. Daleč največ ugotovljenih kršitev je zaradi prekoračitve hitrosti.

Zagorelo je v hotelski kuhinji

Ogenj se je iz kuhinje Hotela Ambient razširil tudi na hotelske sobe, zato so morali goste in zaposlene evakuirati. K sreči je šlo le za vajo domžalskih gasilcev.

Jasna Paladin

Domžale - Nekaj pred tretjo uro v soboto popoldne se je v Hotelu Ambient oglasil požarni alarm in šest minut zatem so bili na kraju že prvi gasilci. Po nekaj minutah je hotel že obkrožalo deset gasilskih vozil in več deset gasilcev, ki so z dihalnimi maskami hiteli na pomoč gasit požar in reševat ujete goste hotela in zaposlene. Kljub vaji so se gasilci svojega dela lotili, kot bi šlo zares.

"Prišlo je do pregretja olja v kletnih prostorih, kjer je hotelska kuhinja, pri tem pa so bili ranjeni kuharji in dva gosta. Dim se je razširil na celoten objekt, zato je v stavbi ostalo ujetih enajst ljudi, med njimi tudi nekaj ranjenih. Naša naloga je bila pogasiti požar in evakuirati vse ljudi. Največ poudarka smo namenili reševanju z dihalnimi aparati, preiskovanju prostorov in iskanju ponesrečencev, osebni opremi gasilcev in sami evakuaciji. Vaja ni bila napovedana, zato smo z odzivom še toliko bolj zadovoljni, prav tako so zelo dobro reagirali zaposleni v hotelu, ki niso vedeli, kaj se bo dogajalo," je potek vaje opisal **Simon Pavli**, vodja intervencije, in dodal, da se je klicu na pomoč odzvalo 61 gasilcev iz PGD Domžalemesto, Študa, Jarše-Rodica, Ihan, Pšata-Dragomelj, Stob in Trzin.

Domžalski gasilci so v vaji evakuirali vse zaposlene in poškodovane v požaru.

Vaja je uspela, saj je gasilcem uspelo najti vse ponesrečence in požar pogasiti, z delom gasilcev pa je zadovoljen tudi Matjaž Korošec, poveljnik PGD Domžalemesto, ki je na vaji prisostvoval kot ocenjevalec. "Nekaj napak je bilo, a gasilci so se hitro znašli in pravilno ter uspešno pristopili tako k reševanju kot gašenju," je bil zadovoljen tudi Korošec.

Pred 90 leti, 12. novembra 1920, so v Rapallu podpisali zloglasno pogodbo, ki je od Slovenije odrezala Primorsko in del Notranjske. Kaj početi z dediščino rapalske meje danes, jo ohranjati ali prepustiti pozabi? Ohraniti, nedvomno, saj ta meja priča tudi o trdoživosti našega naroda, ki jo je po letu 1945 potisnil daleč nazaj na zahod!

Narod naš dokaze hrani

Miha Naglič

Dediščina rapalske meje po eni strani res priča o narodni nesreči, ki se nam je zgodila ob koncu prve svetovne vojne. Po drugi pa ravno te materialne in duhovne ostaline pričajo o trdoživosti slovenskega naroda, ki je znal to vsiljeno ločnico premagovati že v času njenega obstoja, po letu 1945 pa jo je z vojaško silo potisnil daleč nazaj na zahod.

Žalostne novice! Naši zastopniki so na sestanku z laškimi na Laškem podpisali nam krivičen mir: meje so Triglav, Julijske Alpe, Snežnik; Reka samostojna; Zadar talijanski, otoki Cres, Lošinj, Lastovo talijanski. Za Idrijo še ne vemo, za mejo ob Logatcu in Postojni tudi še ne. In Krk, čigav? Za varstvo pravic naših pod Lahom ni poskrbljeno. To so prav žalostne novice! - Povsod žalost, jeza, grožnje, protestni shodi! Pa kaj pomaga - le to vemo: stalnega miru ne bo; med Slovenci se bo netil ogenj sovraštva do Lahov, se bo podržavala neugasna želja po zedinjenju in spremembi meja. - No, Bog je nad nami! Zakaj je to dopustil? Za kazen? Za poizkušnjo in preizkušnjo? Tiho bom si prizadeval za vedno bolj živo vero in vedno bolj čednostno življenje med ljudstvom. Bog nam daj složno in skupno delovanje med duhovniki." Te besede je v svoj znameniti dnevnik 12. novembra 1920 vpisal ljubljanski škof Anton B. Jeglič (doma iz Begunj na Gorenjskem). Tistega dne so v Rapallu podpisali zloglasno pogodbo, po kateri je slovensko Primorje in del Notranjske pripadlo Italiji, zahodna meja Gorenjske, ki poteka po razvodnici med Posavjem in Posočjem oziroma med Črnim in Jadranskim morjem, pa je postala državna meja, še danes imenovana rapalska. Škof tistega dne zvečer (dnevnik je pisal v poznih večernih urah) še ni vedel, koliko župnij iz njegove škofije je pripadlo Italiji. Meja na relaciji Logatec-Postojna je bila pri Planini, Postojna je prišla pod Italijo. Reka je bila samostojna le na papirju, kmalu je postala italijanska ...

Janez Mikuž, tedanji župnik v Sorici, ki je bila od novembra 1918 pod italijansko zasedbo, pa je po podpisu pogodbe v župnijsko kroniko zapisal: "12. XI. so podpisali delegati rapalsko pogodbo - Primorci pravijo roparsko pogodbo ..." V nadaljevanju zapiše, kdo vse je bil zraven, pozneje pa še, kako so naši ljudje to "roparsko pogodbo" doživljali. "Vtis je različen, na Primorskem nekateri jokajo, drugi kolnejo, tretji so pa apatični, jeze se le na Srbe, trije 'ići' *recte* trije 'hudiči' so na izdali. Ali so morali res podpreti borovniški most, je vprašal kolega Kragelj jugoslovanskega delegata na podbrški železnici, da so se izdajice mogle nazaj pripeljati. Drugi pa trdijo, da so bili podkupljeni, spremljale so delegate njihove ženice, Vesnić je šel v Pariz - milijone je nesel spraviti. Srbi ne marajo nas Slovencev, tako govorjenje se je slišalo o ti pogodbi posebno na Primorskem. V časopisih so se branili delegati, Francija in Anglija sta pertiskali na nas, mi nismo mogli drugače, prešibki smo za boj z do zob oboroženo Italijo, v Ameriki pa v novem predsedniku nismo našli zadostne opore, namreč v Hardingu. Če se obe državi ne zedinita glede meje, odloči predsednik švicarske ljudovlade. Tolikokrat so se pogajanja razbila, zdaj pa je Italija dobila več, kot ji je pripoznal londonski pakt." O tem, kolikšna je v tej zadevi srbska krivda, ne upam soditi, ker o tem premalo vem. Dejstvo pa je, da so si Italijani vzeli več kot jim je priznaval londonski pakt. Ta je kot podlago za novo mejo določil razvodnico, Italijani so šli čez, vzeli so tudi del žirovske občine in župnije in del Notranjske (Postojna z okolico ...)

Glavni mejnik (Cippo principale) 38 rapalske meje v Mrzlem Vrhu nad Žirmi, pogled proti zahodu / Foto: Polona Mlakar Baldasin

No, zdaj o tem tako ali tako nima smisla razpravljati, kar je bilo, je bilo. Vprašanje je tu, kaj z dediščino rapalske meje početi danes. Z objekti, ki so od nje ostali (mejniki, bunkerji, utrdbe, kasarne, ceste ...), z dokumenti, ki pričajo o njej, s spomini (na kontrabant, laške ljubimce, "amore di frontiera" ...), ki še živijo ali pa so zapisani ... Etnologi bi rekli: z materialno, socialno in duhovno dediščino, ki je preživela življenje ob tej meji. Kaj torej: ohranjati in varovati ali prepustiti pozabi? So tudi taki, ki menijo, da je najbolje, če spomine na to nesrečno obdobje naše zgodovine čim prej izbrišemo, materialne ostaline pa bo itak uničil zob časa. Več je takih, ki smo prepričani drugače. Dediščina rapalske meje po eni strani res priča o narodni nesreči, ki se nam je zgodila ob koncu prve svetovne vojne, novembra 1918, in trajala do kapitulacije Italije septembra 1943. Po drugi strani pa ravno te materialne in duhovne ostaline pričajo o trdoživosti slovenskega naroda, ki je znal to vsiljeno ločnico premagovati že v času njenega obstoja (TIGR, prebegi čez mejo, primorski narodnoosvobodilni boj med 2. sv. vojno ...), leta 1945 in pozneje pa je to mejo z vojaško silo potisnil daleč nazaj na zahod, čeprav ne povsem do skrajnih zahodnih narodnostnih meja (Trst, Gorica, Benečija, Rezija, Kanalska dolina ...) Namesto stare slovenske obale od Trsta do Nabrežine smo dobili obalo od Ankarana do Dragonje, ki do takrat sploh ni bila slovenska, takšno je bilo le zaledje Kopra, Izole, Pirana in Portoroža, mesta sama so bila izrazito italijanska ... Zločesto tvorbo, ki so jo Italijani zanesli na naše ozemlje smo v veliki narodni operaciji odstranili, pričevanja o tem pa naj se le ohranijo. Pozaba tako ali tako ni možna, beton, železo in kamni trajajo dlje kot mi ...

MUZIKAL

Snovanja

Simona Vodopivec Franko in Romana Krajnčan, ki imata za seboj bogati, a med seboj dokaj različni pevski karieri, ta čas skupaj s soigralcema Danijelom Malalanom in Marjanom Buničem nastopata v slovenski različici broadwayske uspešnice, muzikala Ljubim te - spremeni se. Občinstvo na nedavni premieri je bilo navdušeno, Simona in Romana pa še enkrat znova dokazujeta, da so ženske v najboljših letih zares od vraga.

Ko od sebe zahtevaš več

Simona Vodopivec Franko in Romana Krajnčan

Igor Kavčič

Kaj naj po ogledu muzikala, v katerem tako suvereno pojeta, igrata in plešeta, rečem drugega, kot "dve vražji punci" ...

Romana: "Sva, a ne? Saj sva tudi generacija. Bili sva v paralelkah na gimnaziji in sva kot pevki skupaj začeli nastopati na takratnih belih koncertih in pop delavnicah."

Simona: "Spominjam se, kako so se jezili učitelji, meni so vseskozi govorili, Vodopivec, to, kar vi pojete, to ni zabavna glasba."

Romana: "Obe sva imeli radi glasbo, vsaka od naju je prepevala v pop skupini, radi sva nastopali, celo po horoskopu sva obe škorpijonki ..."

Obema je bil všeč isti fant ...

Simona: "Na srečo ne. Če bi nama bili isti tipi všeč, danes zagotovo ne bi bili tako dobri družinski prijatelji ... Če sva vražji, bo najbrž treba vprašati kar najina moža. Mislim, da je bilo darilce po premierni predstavi, ko sva v poklon dobili predpasnika, zelo sporočilno."

Romana: "Seveda pa sta najina Lojze in Jure zelo ponosna na naju, da sva na odru še tako mladostni in kreativni ..."

Simona: "... in da se nama še vedno ljubi, kot mi je po premieri reklo kar nekaj ljudi."

Za seboj imata bogati pevski karieri in sta vajeni odrskega nastopanja, pa vendar, kaj je v muzikalu tistega, kar tako privlači?

Simona: "Z leti postajam vedno bolj zahtevna in kritična do vsega tega, kar sama počnem. V mladih letih smo bili veseli, da smo imeli band, da smo nastopali in nas ni motilo, če zaradi tega ali onega razloga ni vedno izpadlo najboljše. Zadnja leta me zadovoljuje le še kvaliteta. Preprosto ne grem več v projekt, za katerega nisem prepričana, da ne bo narejen tako, kot je treba. Muzikal že od nekdaj obožujem in imam nekaj izkušenj z njim. Prve zametke gre iskati že v sodelovanju v Tofovem Moped showu, kjer pa zaradi potrebe po aktualnosti žal nikoli ni bilo dovolj časa, da bi zares dobro naštudirali predstavo."

Romana: "Sama sem si vedno želela nastopiti v slovenskem muzikalu, v katerem bo tudi petje zares na nivoju, kar pa do sedaj ni bila ravno praksa. Prvi razlog pa je bil zagotovo ta, da sva s Simono želeli narediti nekaj skupaj tudi zato, ker se dobro razumeva, ker sva radi skupaj, ker naju zanimajo podobne stvari ... Konec koncev tudi to da kvaliteto nekemu izdelku. Mislim pa, da naju je znova povezal prav sin Žigan, ki je nastopal v uspešnem muzikalu Moje pesmi, moje sanje, za katerega sta v največji meri "kriva" prav Simona in Jure."

Simona: "V bistvu je ideja o skupni zadevi stara že kaki dve leti ..."

Je k odločitvi za muzikal Ljubim te - spremeni se prispevala tudi tematika, namreč odnosi med spoloma, o katerih mi v srednjih letih tako ali tako vemo skoraj vse? Sodelovali ste z režiserjem in igralcem Gašperjem Tičem ...

Simona: "Naša prva produkcija Moje pesmi, moje sanje je družinski muzikal za široke množice. Vanj je vključenih sedemdeset ljudi, kar zahteva precej organizacijskega dela, problem pa je tudi, da je prevelik za povprečne slovenske odre. Z njim žal ne moremo v "vsako slovensko vas", kot se reče. Zato sem želela muzikal, s katerim lahko gostujemo tudi na manjših odrih. Tako sva z Jurijem pri lastnikih avtorskih pravic za Moje pesmi, moje sanje naročila, če imajo kaj primernega za naše razmere. Ponudili so tri in na koncu sva se odločila za muzikal Ljubim te - spremeni se, kot ga je za nas prevedel Milan Dekleva, kot vidim sedaj, pa smo se dogovorili tudi s pravim režiserjem."

Romana: "Ja, Gašper Tič je bil tisti, ki je veliko dal v predstavo, tukaj in zdaj, kot bi rekli."

Simona: "Gašper je v igro dodajal tiste "ocvirke", ki jo delajo še bolj humorno. On se je z nami, ki razen Danijela nismo šolani igralci, ukvarjal tudi z igro, česar režiserji običajno ne počno."

Kaj se vama zdi, poleg dobrega petja, najbolj odlikuje predstavo?

Simona: "Mislim, da je uspel muzikal kot celota. Mislim, da je naš največji uspeh poleg petja prav igra. Gašper je veliko delal z nami, in ob Danijelu, ki je že v osnovi igralec, mislim, da je tudi nam, ki nimamo igralske akademije, uspelo zgledno odigrati predstavo."

Še kako se strinjam ...

Simona: "Sama sem doslej že delala v tej smeri, a se nihče ni posebej ukvarjal z mano, vse je bilo bolj prepuščeno talentu in občutku za igro, zdaj se je zame, Romano in Marjana prvič nekdo res poglobil v to."

Romana: "In spet se je izkazalo, da smo zelo iskreno ustvarjali ta muzikal."

Zdi se mi, da bo muzikal prava uspešnica in se bo veliko igral. Kaj pa drugi vajini projekti, Romana, vi pripravljate tretjo ploščo šansona, vi, Simona, pa ste pravkar izdali ploščo, slišim pa, da v vaši zasebni glasbeni šoli niste več toliko aktivni ...

Simona: "Šolo sem ustanovila pred petimi leti, in moram reči, da sem v tem času večino svoje energije in truda vložila prav vanjo. Zato sem se odločila, da jo v večji meri predam v roke drugim glasbenikom, sama bom delala manj oziroma se bom posvetila drugim projektom. Imam pa tudi dva majhna otroka in njunih otroških let kot mama ne bi želela zamuditi."

Romana: "Trenutno bom seveda dala prednost muzikalu, saj smo res kar veliko energije in časa vložili v to. Tako moj nov glasbeni projekt, tretja plošča šansona, trenutno nekoliko čaka, kar pa ne pomeni, da zdaj, novembra, ne bom spet nastopila na festivalu šansona v Ljubljani."

Simona: "Moja velika želja je, da bi Tof spisal in skupaj spravil en res dober kabaret, ki bi bil obdelan na ta način kot naš muzikal, profesionalno z režiserjem. Sicer mi že nekaj časa obljublja, a pravi, da nikoli nima časa. No, v decembru pa bomo spet odigrali tudi nekaj predstav Moje pesmi, moje sanje."

"Naš največji uspeh v predstavi je poleg petja prav igra. Gašper je veliko delal z nami in ob Danijelu, ki je že v osnovi igralec, mislim, da je tudi nam, ki nimamo igralske akademije, uspelo zgledno odigrati predstavo."

Simona Vodopivec Franko in Romana Krajnčan: svoji pevski karieri sta tako rekoč istočasno začeli še kot dijakinji v gimnaziji, to jesen sta pevsko-igralske moči združili v muzikalu. / Foto: Mare Vavpotič

LITERATURA

Snovanja

Študentska založba v Ljubljani je na novo izdala Jamnico in skupaj s Prežihovo ustanovo priredila simpozij Novi pogledi na Prežihovega Voranca, ob 60-letnici njegove smrti. V obeh projektih je sodeloval prof. dr. Miran Hladnik, ki v tem zapisu povzema svoj pogled na ta veliki roman.

Kaj nam danes govori Prežihova Jamnica

Dr. Miran Hladnik

Prežihov Voranc (1893 -1950) je svoje najobsežnejše in po lastnem mnenju svoje najboljše besedilo *Jamnica* dokončal pred drugo svetovno vojno, izšlo pa je z letnico 1945 šele leta 1946. Ker je njegov glavni junak vaška skupnost, ga je podnaslovil z "romanom soseske". Dogaja se med leti 1921 in 1939, v času ekonomske krize, ki je spravila marsikaterega kmeta na boben. Kratka leksikonska oznaka bi lahko bila: roman o propadanju arhaičnega koroškega kmetstva zaradi vdora kapitalizma na vas.

Naslov utegne koga zavesti v misel, da popisuje kraje in ljudi v Jamnici pri Šentanelu na hribovitem območju koroške občine Prevalje, kar ni res. Prežih si je pri tisti Jamnici sposodil le ime, človeške usode pa je vzel iz okolice rojstnih Kotelj ducat kilometrov zračne črte proti jugovzhodu. Marljivi domačini so pred leti evidentirali vse lokacije okrog Ivarčkega jezera pod Uršljo goro, ki so bile Prežihu za predlogo, in kulturnemu turistu označili pot, na kateri naj podoživlja scene iz njegovih povesti in romanov.

Prežih je pisal *Jamnico* iz kritične distance do Nobelovega nagrajenca iz leta 1920 Knuta Hamsuna in njegovega romana *Blagoslov zemlje* in ji v opoziciji s Hamsunovim poveličevanjem kmetstva želel dati naslov *Prekletstvo zemlje*. Hamsun je bil namreč odkrit privrženec Hitlerja in fašizma, zato so ga po vojni rojaki kljub visoki starosti in pisateljski slavi obsodili in zaprli.

Jamnica se je ob izidu lepo prilegala pričakovanjem literarnega trga in postala uspešnica. Izšla je v 10 tisoč izvodih, o čemer lahko današnji romanopisci samo sanjajo. Dobila je drugo nagrado jugoslovanske vlade v višini 50 tisoč dinarjev, kar ni bilo malo, saj je bila povprečna plača takrat manj kot 4000 dinarjev in je to pomenilo celoletni zaslužek (in več kot znaša npr. današnja prestižna kresnikova nagrada). Prvo nagrado, ki je bila dvakrat bogatejša, je tedaj dobil poznejši nobelovec Ivo Andrić za roman *Most na Drini*. *Jamnica* je bila kmalu razprodana in potem so jo redno ponatiskovali in tudi prevajali so jo kar nekaj. Nato je zanimanje zanjo postopoma zbledelo in z romanom se že zelo dolgo, polnih 30 let, ni resno ukvarjal skoraj nihče.

Razlogi za njeno "spregledanost", da ne zlorabimo popularnega izraza "zamolčanost", so raznoliki. Današnji čas *Jamnici* ni najbolj naklonjen najprej zato, ker je zelo dolga - nekako za tri povprečne romane je je skupaj. *Jamnica* je drugi najdaljši slovenski kmečki roman; samo Dolenjec Jože Dular je bil z romanom *Krka umira*, ki je izšel med drugo svetovno vojno, daljši od Prežiha. Preostale Prežihove pripovedi s kmečko tematiko (*Samorastniki, Ljubezen na odoru, Boj na požiravniku, Iz našega življenja* ...) so precej krajše. Z dolžino je bila povezana avtorjeva odločitev, da jo opremi z vrstno oznako roman, ki je bila v žanru kmečkega pripovedništva redka. Današnji bralci smo bolj kratke sape, nimamo bralske kondicije in zato marsikomu za obsežno *Jamnico* zmanjka časa.

Druga negativna okoliščina je, da so se socialne razmere v zadnjih desetletjih zelo spremenile. Ker se s kmetijstvom preživlja le manjšina, s kmečkim svetom nimamo stika in še čisto drugačen je od nekdanjega, ki nam zato postaja vedno bolj tuj. Tretje zoprno dejstvo pa je, da je bil Prežih mednarodno aktiven komunist, uporabimo zlovešče ime - "agent kominterne". Tudi če ta hudi izraz prevedemo v blago slovenščino in rečemo, da je bil borec za družbeno pravičnejši svet in da se je zavzemal za malega človeka, nič ne pomaga: precejšen del Slovencev se bo zaradi pisateljevega političnega profila ob Prežihovem imenu naježil in apriorno odklonil vse, kar je prišlo izpod njegovega peresa.

Šolska vzgoja je v javni zavesti zasidrala *Jamnico* kot tekst socialnega realizma, ki mu je šlo za "umetniško upodobitev socialnih dejstev". Kritikom je pomenila skrajni dosežek te smeri in je Prežihu prislužila prvo mesto, pred pisateljskima sodrugoma Antonom Ingoličem in Miškom Kranjcem. Za razliko od Prežiha ta dva še nimata svojega opusa med Zbranimi deli slovenskih pesnikov in pisateljev, ki je izkaznica za članstvo med slovenskimi klasiki. Komur šolska periodizacijska nalepka ni všeč, lahko poseže po žanrskih oznakah: *Jamnica* nam je "kolektivna kmečka zgodba", "vrhunski dosežek slovenske kmečke proze", zgled "kmečkega realizma", "tipični kmečki roman", naslanja se na žanrsko tradicijo pokrajinske povesti in jo krepi z obsežnimi folklorističnimi poglavji. *Jamnica* svojevrstno modificira žanrsko izročilo kmečke povesti. Propadanje kmečkih domačij v *Jamnici* nam sporoča, da samostojna kmetija ni več družbena perspektiva in slovenski socialni ideal.

Pripovedovalec se nič ne zgraža nad moralnimi spodrsi oseb, samo kaže jih in povsod opozarja na razrednega krivca osebnih in kolektivnih nesreč. Ljudje v romanu niso "niti dobri niti slabi", ampak takšni, kakršne so oblikovali polje, gore in globače, kakor jih je skratka oblikovalo življenje, ki so ga živeli. Ob vsem pisateljevem trudu, da bi ostal zgolj hladen opazovalec socialnih sprememb, povsod bode na plan Prežihova ljubezen do socialno prikrajšanih in dokazuje, kako je Prežihova človeška in umetniška intuicija zmagala nad njegovo sociološko analizo. Zato je *Jamnica* še vedno močan in umetniško prepričljiv roman.

Jamnica se končuje programsko, kakor je programsko oblikovanih več pomembnih slovenskih romanov na obzorju zgodovinskih stisk, ki jih prinašajo vojne. Konservativni kmet Munk, ki ne mara ne mesta ne industrije, iz preživitvene nuje in iz nenadnega spoznanja sklene socialni pakt z bajtarji, to je s proletariatom, kar v zgodovinskem trenutku, usodnem za Slovence, simbolizira pomiritev socialnih nasprotij med sloji. Ker ne poznamo romanov z uspešnimi zvezami med pripadniki različnih slojev, smemo trditi, da je predlog fantastičen in da gre za drzen "socialni eksperiment". Toda roman se tu konča, še preden bi lahko preverili uspešnost alternativnega družbenega obnašanja. Aktualni čas svetovne ekonomske krize, ki rojeva razmisleke o "novi družbeni pogodbi", aktualizira tudi socialno eksperimentiranje Prežihove *Jamnice*. Naj nam tudi socialna vizija tega velikega romana pomaga najti pot v pravičnejše in boljše čase.

Ob vsem pisateljevem trudu, da bi ostal zgolj hladen opazovalec socialnih sprememb, povsod bode na plan Prežihova ljubezen do socialno prikrajšanih in dokazuje, kako je Prežihova človeška in umetniška intuicija zmagala nad njegovo sociološko analizo. Zato je Jamnica še vedno močan in umetniško prepričljiv roman.

Kmetija Ivartnik pod Uršljo goro (Bunk iz Prežihove Jamnice)

Spomenik Prežihovemu Vorancu na Prežihovini nad Kotljami

ZGODOVINA

Snovanja

Rapalska meja se Slovencem ni zgodila šele po 12. novembru 1920, ko so v Rapallu podpisali zloglasno pogodbo. Italijani so že novembra 1918 zasedli položaje na meji med Gorenjsko in Primorsko, stegnili so se čez razvodnico, zasedli Sorico in del žirovske občine ...

Rapalska pogodba, roparska pogodba

Miha Naglič

"Značaj od laških vojakov se razlikuje od sorškega, ki je bolj trd in resen, kot so trde skale okoli kraja. Lah pa je mehak, živahen kot ljudje v vinorodnih deželah, zmiraj vesel, v nesreči takoj obupan, zgovoren, da ljudje pravijo, da še v spanju žlobudra, vpije in zija ..."

Čez razvodnico

Avstro-Ogrska je začela oktobra 1918 razpadati, 3. novembra je v Padovi podpisala premirje z Italijo, v Ljubljani so 29. oktobra razglasili "narodno osvobojenje" in odločitev za Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Sledilo je popolno razsulo in umikanje razpuščene vojske. Enega od prikazov teh dogodkov najdemo tudi v žirovski župnijski kroniki, ki jo je župnik **Ivan Pečnik** pisal naknadno, po ustnih in pisnih virih in ne v afektu tistih prelomnih dni. Najprej omenja strah pred množicami vojakov, ki so se v tistih tednih valile s soške fronte v notranjost države. "Izkazalo pa se je, da je bil strah s strani bežečih čisto neupravičen. Vsak si je želel le miru in skušal čim prej priti domov po najkrajši poti. Plenjenja in požiganja so bili vsi že davno siti. Najbližja pot iz Goriške pa ni bila čez Žiri, ampak prehod čez Logatec-Vrhniko-Ljubljano. Večina armade si je ubrala to pot. Iz zgornje Soške doline pa so se čete umikale čez Cerkno-Sovodenj-Fužine oziroma Cerkno-Kopačnica-Hotavlje-Škofja Loka. Le manjši oddelki so krenili čez Idrijo-Žiri-Škofja Loka, tako da so bile v ta namen narodne straže brezpomembne vsaj v Žireh. / Za bežečimi četami so se počasi pomikali Italijani. Ustavili so se najprej na planoti med soškim in savskim razvodjem na tako zvanem Razpotju, kjer je bila tudi meja med idrijsko in žirovsko občino oziroma župnijo. / Ker pa so hoteli razmeroma ozki hrbet razvodja zavarovati, so šli še dalje proti Žirem. Tik pred vasjo so se ustavili in mejo zadelali z žičnimi ovirami. Tako je bila žirovska župnija, ki je bila do tedaj naravno zaokrožena, v živo zadeta in presekana. Njen manjši del je padel pod Italijo. Najboljše vasi Gornji Vrsnik, Spodnji Vrsnik, Žirovnica, Idršk, Osojnica, Breznica in Korita so bile odrezane od svoje matice župnije in občine Žiri. / V tistih dneh pa so se v Žireh že pojavile uniforme srbskih vojakov. Prišla jih je mala četa. Komandant teh obmejnih čet v Žireh in okolici je bil major Švabić." No, kolikor vem, je bil major Švabić tisti, ki je ustavil Italijane na poti v Ljubljano, konjeniškemu oddelku, ki je prijahal v Žiri, pa je poveljeval podporočnik Kosta Mišić; major Švabić je bil verjetno Mišiću nadrejeni poveljnik. Deset let pozneje, ko je bil že "konjički kapetan I. klase" v kraljevi gardi v Beogradu, so Mišića "hvaležni Žirovci" razglasili za častnega občana občine Žiri in za častnega člana žirovskega Sokola.

Izvirni greh rapalske meje je bil storjen v Londonu, 26. aprila 1915. Zadnja stran londonskega pakta s pečati in podpisi: Imperialli (Italija), Benkendorf (Rusija), Paul Cambou (Francija), E. Grey (Anglija).

Poseben in bolj navdušen pogled na usodne dogodke tistih dni najdemo v žirovski sokolski kroniki. "Zgodovinsko važni dogodki so sledili eden drugemu. Sokol ni zamudil nobenega! Slovesno je sprejel srbsko konjeniško posadko, ki je poveljeval kr. potporučnik g. Kosta Mišić. Je bilo to prvič, ko so mogli Žirovci pozdraviti hrabro kr. vojsko Srbov, ki je pripomogla Slovencem izpod nemškega nad 1000-letnega robstva. Prihod omenjene kr. srbske konjenice je bil za Žiri tako ogromnega pomena, da se more reči le: ako bi je ne bilo, bi Žiri zasedli Italijani in meja Jugoslavije bi v žirovski občini tekla po grebenu Žirovskega vrha. Hrabri in požrtvovalni kr. srbski vojski dolgujejo Žirovci hvalo, da so ostali že l. 1918 obvarovani od Italijanov." Kakorkoli že, dejstvo je, zapisano v žirovski šolski kroniki, da so Italijani 27. novembra 1918 zasedli položaje v hribih zahodno in južno od Žirov, ob cesti Idrija-Žiri pa so prišli prav do Žirov in zasedli naselje Osojnica. Po londonskem paktu bi se morali ustaviti na razvodnici, v današnjem naselju Ledinsko Razpotje, a so šli čez in od žirovske občine in župnije odrezali 12 naselij. Po 2. sv. vojni sta bili vrnjeni le dve, deset jih je še danes v idrijski občini. Rapalska meja je bila na meddržavni ravni ukinjena, na lokalni velja še danes.

Rapallo, slovito letovišče, za nas pa kraj nesrečnega imena; na razglednici spomenik Krištofu Kolumbu

Zasedba Sorice

Enako kot na meji med žirovsko in idrijsko občino se je godilo na prehodu iz Selške doline v Baško grapo. Naravna oziroma vodna meja je na Petrovem Brdu, Italijani so šli tudi tu čez, zasedli Sorico, podgorske vasi do Raven in vrh Ratitovca (kakor tudi Porezen in Blegoš, njegova soseda onstran doline). Pričevanje o tem najdemo v soriški šolski kroniki, ki jo je pisal učitelj in šolski vodja **Josip Primožič**. "Od zapada sem pomikala se je prav počasi po Baški dolini 'hrabra italijanska vojska' in previdno otipavala s svojimi prednjimi stražami, da ne bi v ozki dolini dohitela kakega oboroženega avstrijskega vojaka. Celih 14 dni so se pomikali Italijani od Sv. Lucije do Podbrda. Dne 19. novembra so prišli na Petrovo brdo. 26. XI. ob 5. uri zjutraj pa je šla ena kompanija skozi Sorico v Ravne, kjer so se ustavili in zasedli gladki Ratitovec. Še isti dan popoldne prišla je straža treh malih mož poizvedovat, kje je župan. Seveda jih ni nihče razumel, zato je poklical župan nekega domačina Matevža Taler (Liparjev), ki je živel 3 leta v Trstu in znal za silo italijanski, da je tolmačil. / V petek 29. novembra popoldne ob pol 3. uri prignali so italijanski (conducenti) mularji mule noseče strojnice, za njimi pa cel bataljon pešcev imenovan 'Sassari' /Sardinci/. Takoj sta se oglasila pri šol. voditelju dva častnika in zahtevala prenočišče za kapitana. Ker ju ni razumel, pokazala sta na posteljo in rekla: 'dormire'. Obljubil je prenočišče, misleč, da bo trpelo le

To fotografijo je 1. novembra 1925 objavil tednik Ilustrirani Slovenec. Pod njo so zapisali: "Obmejna stražnika na cesti Žiri-Idrija tik Žirov. Zanimiva je razlika med našim hrustom in Italijančkom." / Foto: Štefan Mlakar

ZGODOVINA

Snovanja

kratek čas. Kazali so se silno vljudne in prijazne. Prve tri dni so še pustili, da je šla pošta skozi Podrošt v Železnike, dne 2. decembra pa so Podroštom kratkomalo zaprli cesto in poštne konje obrnili nazaj proti Sorici. Tedaj so nam pretrgali vsak stik z našo novo, komaj pridobljeno domovino 'Jugoslavijo' in nam vzeli svobodo, katere smo se veselili ravno mesec dni. Naše ljudstvo je bilo silno vznemirjeno in hudo na italijanski rod. Ljudstvo je povpraševalo, kdo je kriv, da so Lahi zasedli naše kraje, in gotovo bi se krivcu ne godilo dobro. Nastanili so se Lahi po hlevih, skednjih in privatnih hišah. Ali Italijani znajo. Silno so priliznjeni in vsiljivi. Preprosto ljudstvo se na sladke besede rado vjame. Šolo so pustili popolnoma na miru. A po privatnih hišah so doznali počasi, da se v šoli goji jugoslovanski duh, zato so 11. XII. v sredo popoldne naročili g. župniku, da se mora šola zapreti, ker tako zahteva major Podbrdom. Tukajšnji učitelj se ni mogel temu upreti, prenehal je s poukom ... Res 'kulturen' narod." (Vir: France Štukl, Zasedba Sorice, 29. 11. 1918-2. 6. 1921, Loški razgledi 26/1979, str. 194-200.)

Karakteristika Lahov

Še več o tem, kako je bilo v Sorici in kaj se je godilo Soričanom in še zlasti nekaterim Soričankam pod skoraj triletno italijansko okupacijo, preberemo v soriški župnijski kroniki, ki jo je pisal takratni župnik **Janez Mikuž.** Zapisal je tako rekoč vse, proti koncu pa podal tudi svojo "karakteristiko Lahov". "Več kot 2 1/2 leta je bila Sorica zasedena. Bog se usmili! Značaj od laških vojakov se razlikuje od sorškega, ki je bolj trd in resen, kot so trde skale okoli kraja. Lah pa je mehak, živahen kot ljudje v vinorodnih deželah, zmiraj vesel, v nesreči takoj obupan, zgovoren, da ljudje pravijo, da še v spanju žlobudra, vpije in zija. posebno pa pri igri 'moro'. Kadar so igrali pri Griču, se je sigurno slišalo od Cirila: sei, cinq, sette etc. Vojske so se naveličali, 'sotto la naia', pod kleščami (pijemoteško klešče = tenoglia = naia) ni dobro biti. Jeze se na tiste, ki so bili v zaledju med vojsko, 'imboscati' jim pravijo, da so bili z gozdom zakriti. Kralja ne spoštujejo mnogo, 'nostro gobbo', naš grbec, se sliši skoro splošno. Socijalistov je bilo veliko, vsaj najbolj glasni so bili. Ko bi imeli Avstrijci toliko hrane in pa municije kot mi, so nas z granatami pobili; občudovali so avstrijsko topništvo, kako precizno je streljalo, najbolj so cenili Bošnjake. Hvaleželjni so pa vsi, kar prosijo, da se jim pripozna:

Italiani sono buoni, še rajše slišijo: Molto buoni. Veliko Lahov je šlo za kruhom v svet, tisti so znali tudi precej nemško, bili so v Švici, Nemčiji po Avstro-Ogrski, Franciji, Angliji. Tisti niso navdušeni za domovino, mi moramo v tujini služiti, zato devljejo v nič, kar je laškega. Drugim, ki so bili zmiraj doma, so oficirji vcepili neko narodnostno megalomanijo. Večkrat se med seboj skregajo, pa se spet spoprijatljijo. Največ so zabavljali Soričani, ko so imeli vežbanje. Disciplina je pod kritiko, največ se uče teči, komando imajo posebno, mesto ena, dve kriče lub-ti, lub-ti; pravijo, da so sami naredili to besedo. S strojnicami so precej smerek prestreljili, da so se podrle in so ostali le visoko panjovi ..."

Žiri in Dobračeva ob državni meji, razglednica, pred 2. sv. vojno, iz fototeke Muzeja Žiri

Pohujšanje in razuzdanost

In tako naprej v tem slogu, opis je še dolg in priča, da je imel župnik Mikuž velik dar za opazovanje in ocenjevanje. Lahi so v Sorico prinesli tudi veliko "pohujšanja". "Lahi so zelo malo hodili k maši, k sv. zakramentom še manj. Ko se /domačini/ napravljejo v cerkev, se norčujejo iz njih, če pa molijo, se jim posmehujejo. Zato začno po kmetih opuščati molitev pred jedjo. Kdor ne gre v cerkev ali pa k velikonočni spovedi, si pa tolaži svojo vest: saj tudi Lahi ne gredo, pa so katoličani. Lahi bi samo plesali in peli, tukaj pa hitro dobe tovariše in tovarišice. Godci pa žanjejo. Baje zaslužijo en dan in eno noč do 300 lir. Papirnat denar je stelja, pa ga razmetavajo. - Nasproti ženskam so brez sramu, pred otroci ničesa ne skrivajo - otroci veliko vidijo. Gorje pohujšljivcem!"

Pohujšanju sledi "razuzdanost". "Z malo izjemami so vsi Lahi, častniki in vojaki, zelo razuzdani. Hribovsko ljudstvo pa inklinira k ti pregrehi. Oficirji so našminkani in pomadizirani, obleka od alpincev je pa lepa: široke hlače, širokokrajni klobuk, bluza zopet naredi vtis močnega junaka - v civilu je včasih komaj kubični koren od tega - pa ugaja ženskam. Potem lase imajo goste, zobe bele kot repa, oči črne, ognjene - zato lahko zapeljejo ženske. Omožene žene so se pa dobro držale. Ko so opazili v hišah to grdobijo, so bili ljudje nejevoljni, stari Šorl Franc je hotel izpoditi oficirja in priležnico, komaj so mu to zabranili: pri komandi so lake reči bagatelizirali, še sitnosti bi imel. Govoriti pa znajo Lahi in se laskati, dekleta so bile le gospodične - signorine. Doma v Italiji ženske nič ne delajo, lepo so oblečene pa otroke pestujejo. To je pa ideal soriških punc."

Pohujšanje in razuzdanost sta kmalu rodili sadove. V poglavju z naslovom "sadovi razuzdanosti" župnik našteje vse, ki so "norele" za vojaki oziroma so imele z njimi otroke. Ena od deklet je baje zaradi splava umrla. "Pri telovadišču pa so baje vojaki dobili precej razvit foetus. Govorica je šla o tem po Sorici in sumili so to in ono, gotovega pa nihče ne ve. Tudi druga dekleta so bila prijazna do Italijanov, vendar nasledki se niso pokazali - boljše so se držale kmečke kot pa bajtarske in pa gostaške. Shakespeare pravi: Schmachheit ist dein Nam' o Weib! /Sramota je tvoje ime, ženska; kaže, da je Mikuž bral Shakespeara v nemščini./ Duhovnik pridiguje, svari, opominja - vse je zastonj. Kadar prime tisti silni nagon človeka, kdor ni moralno utrjen, podleže. Panem el circenses /kruha in iger/! Soričani bi rekli: Dobro jesti pa piti in plesati, to je življenje! Nasledki ne izostanejo. Pa tudi marsikateri domači fantje so sprideni. Leta 1920 je bilo med 40 rojenci 16 nezakonskih. Sorica je dosegla v tem letu rekord za izven zakona njene otroke, nekaj jih je bilo pozneje pozakonjenih!" V poglavju "Pleve pridejo na vrh" pa razloži še, kar sledi. "Veliko deklet se je pa izvrstno držalo vzlic laške vsiljivosti; pleve so prišle na vrh, kleno žito ostane pa spodaj. Kadar je bil shod Marijine družbe, so Lahi celo v cerkev silili in zijali ženske, pri tem šepetali in se muzali. Iz cerkve grede so gotovo oficirji promenirali med Ekarjevim kozlom in Žnidarjem in delali opazke: 'Che bella vergine!' /Kako lepa devica!/, drugod so se pa nastavljali vojaki in sirovičili. Ženske so morale iti kakor včasih skozi šibe! Kultura! Tudi veliko Marijinih družabnic se je spotaknilo." Nekatere pa so z Italijani tudi poročile. "Dve Soričanki sta poročili Lahe, bivše vojake. Sitnosti so bile z oklici in potrebnimi dokumenti: 1. Marija Thaler, gost/aška/ hči. Sp. Sorica 9, je vzela Piedro Fedrogatti iz province Brešijanske /Brescia/. 2. Frančiška Pintar, gost., hči. Sp. Sorica 3 pa Ambroža Furagalli iz province Milanske. 3. Neža Gasser, gost. hči, Sp. Sorica 22. Avgusta Ben iz province Belunske. 4. Neža Markelj, hiš/arhjeva/ hči, Sp. Sorica 19 Prior Atilije iz province Trevizanske. Pod 3 in 4 nista imeli potrebnih listin, zato sta bili poročeni na Laškem. Druge so pa zastonj čakale ženinov, dasi so jim obljubovali zakon ..." (Vir: Nataša Budna Kodrič, Italijanska zasedba Sorice I. in II., Loški razgledi 49/2002 in 50/2003, str. 113-142 in 141-172.)

Take in podobne reči so se dogajale v tistih letih. Italijani so bodočo rapalsko mejo zasedli že novembra 1918 in tako vzpostavili *de facto* stanje, ki ga je rapalska pogodba samo *de iure* potrdila. Iz Sorice so se morali umakniti, del žirovske občine je ostal v Italiji in je še danes pod Idrijo.

"Oficirji so našminkani in pomadizirani, obleka od alpincev je pa lepa: široke hlače, širokokrajni klobuk, bluza zopet naredi vtis močnega junaka - v civilu je včasih komaj kubični koren od tega - pa ugaja ženskam. Potem lase imajo goste, zobe bele kot repa, oči črne, ognjene - zato lahko zapeljejo ženske."

"Evviva gli sposi! Živela novoporočenca!" Fotografija ene od mnogih porok italijanskega ženina in slovenske neveste iz kraja ob rapalski meji

DIGITALIZACIJA

Snovanja

Branje, iskanje informacij in objavljanje gradiva že nekaj časa ni omejeno zgolj na knjige in knjižnične ustanove, zato so osrednje območne knjižnice oblikovale spletni informacijski sistem Kamra, ki že zajema pravo bogastvo večinoma domoznanskih digitalnih vsebin. Projektu se je z novembrom s svojim prispevkom pridružila tudi Matična knjižnica Kamnik.

Dediščina iz digitalne Kamre

Milena Glušič, etnologinja in bibliotekarka

Jasna Paladin

Milena Glušič skupaj s fotografom Bojanom Težakom in snemalcem Janom Žavbijem pri uresničevanju projekta v Plečnikovi cerkvi v Zgornjih Stranjah / Foto: Jasna Paladin

Slovenske splošne knjižnice, muzeji in nekatere druge kulturne ustanove se vse bolj zavedajo potreb sodobnih uporabnikov, ki si želijo v najkrajšem času priti do čim bolj kakovostnih informacij, zato so ob pomoči ministrstva za kulturo oblikovali spletni informacijski sistem Kamra, ki uporabnikom omogoča dostop do dokumentov, informacij, slik in drugega gradiva, ki ga hranijo slovenske kulturne ustanove. Na portalu so objavljeni tudi podatki o organizacijah, ki na njem sodelujejo s svojimi prispevki, ter krajše novice, vabila na predavanja, razstave, predstavitve brošur ipd, a najpomembnejši del predstavljajo bogate digitalne zbirke, ki so večinoma zelo obširne zaključene zgodbe, zato Kamra med uporabniki postaja vse bolj priljubljena.

Kamra združuje več deset različnih kulturnih ustanov iz cele Slovenije. Gorenjskemu muzeju, ki na Kamri med drugim predstavlja svojo bogato etnološko zbirko in fototeko črno belih fotografij uglednih kranjskih družin, Knjižnici Domžale, ki je prispevala vsebine o Francu Berniku, ter Osrednji knjižnici Kranj pa se je v teh dneh pridružila tudi Matična knjižnica Kamnik. Njihov prispevek nam je predstavila vodja projekta v kamniški knjižnici **Milena Glušič.**

"V Matični knjižnici Kamnik zaključujemo projekt Plečnikova dela v Kamniku in okolici. Zgodba bo na portalu Kamra objavljena v teh dneh. Posebnost naše zgodbe je, da je bila zasnovana prav za objavo na spletnem portalu, saj vključuje več multimedijskih elementov."

Letošnji naslov projektov na Kamri je Moja ulica. Za kaj gre?

"Gre za tematski sklop zgodb iz domačega kraja, torej za domoznanske zgodbe, ki so izredno raznolike in zanimive in večinoma še niso shranjene in objavljene v tiskani obliki. Knjižnica, oziroma nosilec raziskave pri tem sodeluje z različnimi partnerji, saj je namen Kamre prav v povezovanju in sodelovanju s čim večjim številom kulturnih organizacij iz lokalnega okolja. Letos so bili na portalu tako že objavljeni različni tematski sklopi domoznanskih zgodb, kot so: zbirke razglednic, zgodbe vidnejših domačinov in lokalnih ustvarjalcev, pomembnejših družin, zgodbe mestnih ulic, trgov in vasi, zgodbe nekaterih slovenskih gradov, etnološke in druge zbirke slovenskih muzejev, stavbna dediščina, pomembni parki in vrtovi in podobno."

V kamniški knjižnici zaključujete projekt o Plečniku, ki ga boste objavili na Kamri. Je to vaš prvi prispevek na tem portalu?

"Res je, v Matični knjižnici Kamnik ravno zaključujemo projekt z naslovom Plečnikova dela v Kamniku in okolici. Zgodba bo na portalu Kamra objavljena v teh dneh. Dela arhitekta Jožeta Plečnika na kamniškem območju so dobro raziskana, z njimi se strokovno ukvarja predvsem Saša Lavrinc z Zavoda za varovanje kulturne dediščine Kranj. Posebnost naše zgodbe je, da je bila zasnovana prav za objavo na spletnem portalu, saj vključuje več multimedijskih elementov. Plečnikova dela in njegovo ustvarjalnost smo v naši knjižnici predstavili že v okviru Plečnikovega leta 2007, ko smo skupaj s Foto klubom Kamnik pripravili fotografsko razstavo njegovih del ter na temo Plečnika pripravili bibliopedagoške dejavnosti za višje razrede osnovne šole. Tako smo kar največje število naših mladih seznanili s Plečnikom, njegovim življenjem, ustvarjanjem, predstavili smo jim vsa njegova dela v Kamniku in okolici ter jih odpeljali po mestu na ogled spomenikov. Za Matično knjižnico Kamnik bo to prva zaključena zgodba, ki jo bomo objavili na portalu."

Kot ste dejali, je bistvo Kamre v sodelovanju organizacij. S kom ste se pri tem projektu povezali vi?

"K sodelovanju smo povabili člane Foto kluba Kamnik, s katerim smo sodelovali že leta 2007 v sklopu Plečnikovega leta, ter lokalno televizijo KoTV Kamnik, ki deluje v sklopu Zavoda Mladinski center Kotlovnica. Z njimi smo posneli nekaj krajših filmov."

Omenjeni projekt o Plečniku je bil torej izdelan prav za Kamro. Kako je delo potekalo?

"Delo je bilo razdeljeno v tri sklope. Kot nosilka in organizatorka projekta z Matične knjižnice Kamnik sem pripravila ves vsebinski del ter izvedla vnos podatkov na spletni portal. S fotografom Bojanom Težakom iz Foto kluba Kamnik in snemalcem Janom Žavbijem iz KoTV Kamnik smo na terenu izvedli vso potrebno fotografiranje in snemanje. Fotografirana so bila vsa Plečnikova dela v Kamniku in okolici. V zbirko smo vključili tudi cerkev sv. Martina v Šmartnem v Tuhinju, za katero je prvotno izdelal načrte Jože Plečnik, vendar pa je bila kasneje izdelana po načrtih Plečnikovega učenca, arhitekta Antona Bitenca. Snemali smo pomembnejše objekte, notranjščino cerkve sv. Benedikta v Zgornjih Stranjah, notranjščino kapele Božjega groba pri kamniških frančiškanih in pa intervjuje z dr. Andrejo Eržen, direktorico Agencije za razvoj turizma in podjetništva v občini Kamnik, Tonetom Steletom, lastnikom Plečnikovih mojstrovin, ter Jernejem Konciljo, sinom mizarja Franca Koncilje, mojstra, ki je poleg mizarja Alojza Kladnika ustvarjal Plečnikove mizarske in deloma rezbarske elemente na Kamniškem. Slednja dva se Plečnika spominjata osebno, saj je njihove starše večkrat obiskal na njunih domovih."

Na kakšen način ste na koncu uspeli predstaviti arhitekta Plečnika na Kamniškem?

"V digitalni zbirki je predstavljen celoten opus del arhitekta Jožeta Plečnika v občini Kamnik, kar vključuje mesto Kamnik in okolico. Zbirka vključuje tekstovno, slikovno in video predstavitev njegovih stvaritev. Zaradi lažjega pregleda je zgodba razdeljena na poglavja in podpoglavja. Prvo poglavje vključuje krajši Plečnikov življenjepis. Vsak posamezni objekt oziroma spomenik je predstavljen v svojem poglavju, kjer je zraven pripeto slikovno gradivo."

V čem je priprava vsebin za splet drugačna od npr. objav v knjigi?

"Razlik v pripravi vsebine za digitalno zbirko oziroma klasično tiskano brošuro po mojem mnenju ni. Biti mora v prvi vrsti strokovno pripravljena, z doslednim upoštevanjem virov, literature, navedbe informatorjev ter citatov. Gre pa za precejšnjo razliko v obdelavi podatkov. V prvi vrsti je potrebno osvojiti vnos podatkov na portal Kamra ter si predstavljati ciljno skupino potencialnih uporabnikov oziroma bralcev. Na podlagi tega se naredi zasnova zbirke. Prav multimedijski elementi so tisti, ki digitalnim zbirkam omogočajo neko posebno živost. To smo upoštevali tudi pri naši zgodbi, saj je video ogled notranjščine objektov resnično doživetje. Tega tiskani mediji ne omogočajo."

Ali tovrstne digitalne zbirke že predstavljajo konkurenco knjigam? Kaj opažate v vaši knjižnici?

"Ne, zaenkrat večje konkurence še ni."

KULTURNI DOM

Snovanja

Kulturni dom Franca Bernika v Domžalah sodi med manjše kulturne domove slovenskih mest, a le po številu sedežev in ekipi, ki skrbi za obsežen in raznovrsten program. Za skoraj 350 dogodkov na leto skrbi tudi Jure Matičič, strasten konzument kulture, kakor se sam opiše, v časovno naporni, a zadovoljstva polni službi, ki bi si je želel vsak ljubitelj kulture.

Strasten konzument kulture

Jure Matičič, vodja programov v Kulturnem domu Franca Bernika

Jasna Paladin

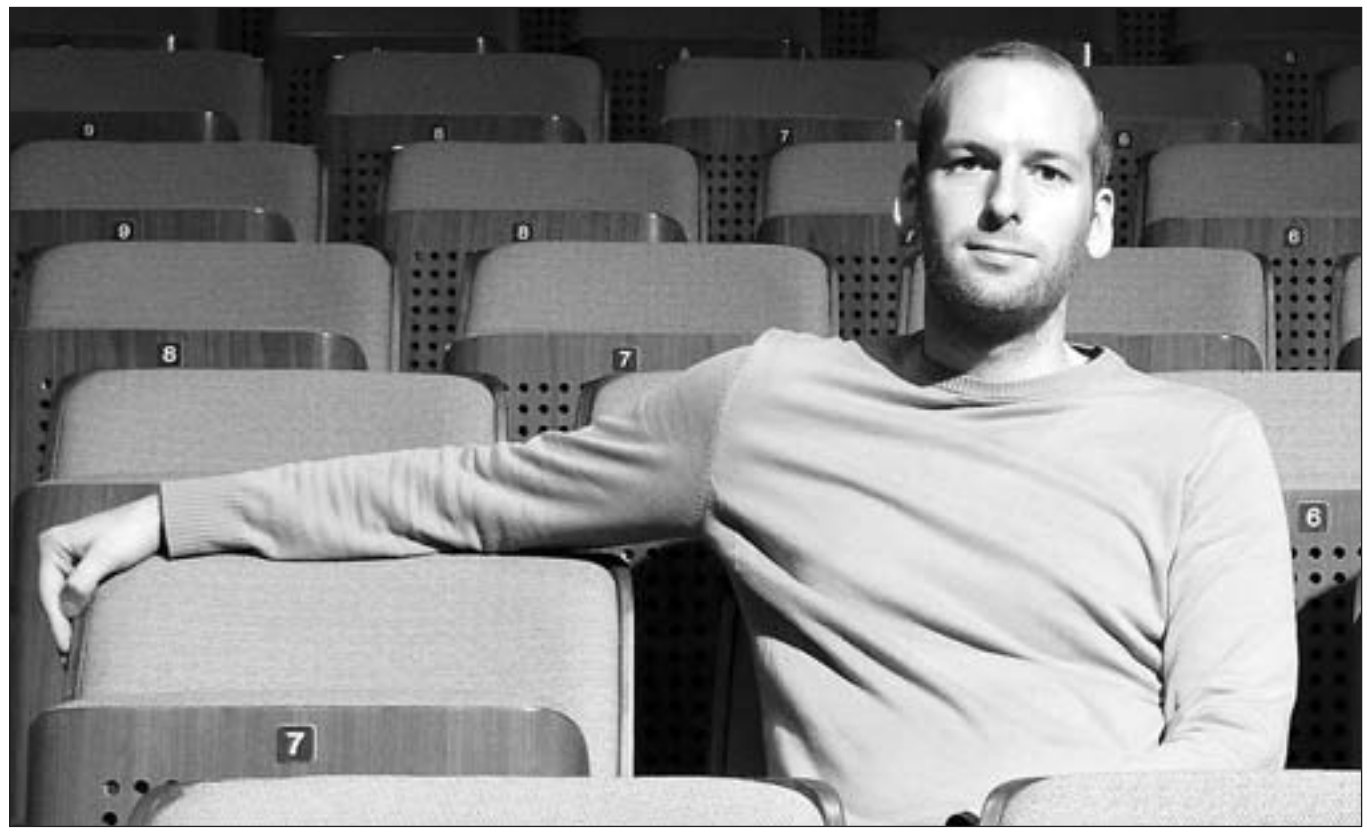

Jure Matičič v dvorani Kulturnega doma Franca Bernika / Foto: osebni arhiv

Jure Matičič, v Ljubljani stanujoči Kamničan, se je majhni, a predani ekipi Kulturnega doma Franca Bernika v Domžalah, ki jo vodi direktor Milan Marinič, pridružil pred osmimi leti. Sociolog in filozof po izobrazbi gledališču in glasbi sledi, odkar pomni. V študentskih letih se je posvečal tudi režiji in radiu, danes pa ga navdušuje elektronska glasba. Vsaj kolikor mu ob službi in družini ostane prostega časa. Mesto vodje programa v domžalskem kulturnem domu od njega namreč zahteva veliko popoldnevov, večerov, vikendov in energije. "Z direktorjem si delo deliva - sam sem zadolžen predvsem za otroški in filmski program, jazz koncerte in dele glasbeno-scenskega abonmaja ter del naše gledališke ponudbe. Če nisem v kulturnem domu, sem na kateri od kulturnih prireditev, saj si želimo vse, kar ponudimo v programu, ogledati v živo. Služba je naporna in časovno zelo intenzivna, a hkrati zelo nagrajuje. Zadovoljstvo ob predstavi, ki navduši tudi gledalce, je nekaj, česar ne bi želel zamenjati. Poleg tega pri nas vsi delamo vse in tudi to ima poseben čar," pravi **Jure Matičič.**

O novi sezoni, vrhuncih letošnjega abonmaja, kulturni sceni na obrobju prestolnice in predanem delu v kulturi sva se pogovarjala nekaj dni po začetku nove, trinajste sezone.

"Če nisva dežurna na naših prireditvah, se z direktorjem Milanom Mariničem trudiva ogledati si čim več prireditev po drugih kulturnih ustanovah. Sva strastna konzumenta kulture. Stremimo h kakovosti in naši abonenti se lahko zanesejo na našo izbiro, četudi izvajalcev ne poznajo."

Kulturni dom Franca Bernika je pred dnevi začel svojo trinajsto sezono. Je trinajstica za vas srečna številka?

"Izkazalo se je, da je res tako, saj smo vpisali več abonentov kot lani - okoli osemsto v vseh abonmajih. Najmanj abonentov je za zdaj na filmskem abonmaju, kar je nekako razumljivo, pri gledališkem so dvorane že skoraj polne na vseh štirih ponovitvah, tako da je že kar težko dobiti dobro vstopnico za izven, dogodki glasbeno-scenskega abonmaja so prav tako zelo dobro obiskani, ponoven porast pa spet beležimo pri klasični glasbi. Vsekakor smo lahko zelo zadovoljni, tudi zato, ker imamo poleg tega tudi 1300 otroških abonentov, večinoma iz domžalskih šol in vrtcev."

Zadnjih nekaj let pripravite več kot dvesto različnih dogodkov na sezono. Lani pa ste začeli tudi s filmskim abonmajem, ki se je, kot kaže, zelo dobro prijel.

"V letošnji sezoni bo vseh dogodkov, tako v kulturnem domu kot v naši galeriji, že okoli 350. Lani smo s kino dejavnostjo začeli zelo na 'mehko' z dvema projekcijama na mesec, letos pa smo se tehnično bolje opremili, zato bo program obširnejši, z vsaj 150 filmskimi projekcijami v sezoni."

Zdi se, da ste popolnoma zapolnili vrzel, ki je pred leti nastala po zaprtju domžalskega kina?

"Nekateri Domžalčani si sicer želijo ponovno obuditi staro kino dvorano v SPB-ju, a sam sem mnenja, da je v naši dvorani občutek veliko boljši in da Domžale ne potrebujejo velike hipermoderne kino dvorane, pač pa domačno dvorano z dobrim programom. Prav tako bi bil to ogromen, tehnično zahteven in posledično drag projekt. Nenazadnje pa je bil prvi kino v Domžalah takoj po 2. svetovni vojni prav v stavbi današnjega kulturnega doma."

Uvrščajo vas med manjše kulturne domove, a glede na obseg in pestrost programa gotovo ni tako.

"Res je, o nas pogosto govorijo kot o fenomenu majhnega kulturnega doma, a to se večinoma nanaša na dvorano, v kateri je le 192 sedežev. Pa še ta ni vedno majhna, saj so za kakšne lutkovne predstave in glasbene koncerte zaradi pristnejšega stika s publiko veliko boljše manjše, bolj intimne dvorane. Več sedežev bi si želeli le zato, da bi bilo potrebnih manj ponovitev istih predstav. Glede vsebin pa gotovo nismo majhni. Programsko smo vsaj v zadnjih letih izredno zrasli, saj vsako leto dodamo kaj novega. Letos smo tako glede dogodkov že skoraj na robu kapacitet. Trendi v kulturi se gibljejo v smeri majhnega, a kakovostnega. In zakaj bi širili, če so stvari takšne, kot so, dobre in funkcionirajo."

Kaj vse zajema vaša ponudba? Imate tudi kaj lastne produkcije?

"V kulturnem domu imamo tudi letos gledališki, koncertni, glasbeno-scenski, filmski in otroški abonma, v Galeriji Domžale pa pestro razstavno dejavnost in med publiko že lepo sprejeti cikel koncertov Jazz v galeriji, ki je eden redkih tovrstnih v Sloveniji. Med lastno produkcijo imamo številne likovne delavnice, ki jih na različne teme pripravljamo ob razstavah v galeriji."

Kateri so po vašem mnenju vrhunci letošnjega abonmaja?

"Vrhuncev je več. Če začnemo z jazzom, je zame vrhunec gotovo Samo Šalomon trio z Michelom Goradrom, ki k nam prihajajo aprila in za katere sem izredno vesel, da nam jih je uspelo dobiti. Godard je namreč eden od najboljših svetovnih mojstrov na tubi. Pri filmskem abonmaju so vsi filmi odlični, mogoče bi izpostavil le Beli trak, ki ga bomo vrteli eni redkih pri nas. Eden od vrhuncev v glasbeno scenskem abonmaju so tudi bluzerji iz Chicaga - Mississippi Heat, zelo razvpita zasedba, za katero sem izredno vesel, da pridejo k nam. V gledališkem abonmaju ne bi mogel izluščiti enega vrhunca; vse predstave si prej ogledamo in preverimo, da so zares dobre. Oba z direktorjem sva taka - če nisva dežurna na naših prireditvah, se pa trudiva, da si tiste dneve ogledava čim več predstav, filmov in koncertov po drugih kulturnih ustanovah. Lahko bi rekli, da sva strastna konzumenta kulture. Preprosto stremimo h kakovosti in naši abonenti se lahko zanesejo na našo izbiro, čeprav izvajalcev ne poznajo. Omejili smo se le toliko, da v pretirano popularne in v pretirano zahtevne vode ne želimo iti."

Vsako leto vključite kakšno provokativno gledališko uprizoritev ...

"Letos je v gledališkem abonmaju to predstava kranjskega gledališča Lep dan za smrt, pa tudi filmi so nekoliko bolj zahtevni. Morda je prav Beli trak indikator tega, saj so filmi v abonmaju letos bolj sociološki, z mogoče malce bolj intenzivnimi tematikami."

Je bližina Ljubljane za vas prednost ali slabost?

"Na nek način oboje. Pri jazzu na primer moramo paziti, da se koncerti ne ponavljajo, saj je ta scena bolj majhna. Naša prednost pa je, da smo toliko na obrobju, da imamo na primer parkirišče, prijetnejše vzdušje, a vseeno zelo dobro ponudbo. Pa ne le Ljubljančani, tudi Gorenjci nas vse večkrat obiščejo."

GALERIJA

Snovanja

Cerkev sv. Petra nad Begunjami je eden najbolj zanimivih gorenjskih cerkvenih spomenikov. Zaradi izvrstne razgledne lege na platoju odsekanega gorskega stožca z nadmorsko višino 839 metrov so cerkev sv. Petra imenovali tudi cerkev na Gori.

Sveti Peter nad Begunjami

Damir Globočnik

Od cerkve se odpira razgled na radovljiško polje, okoliške hribe in gore, ki sega do Triglava in začetnega dela Ljubljanske kotline. Priljubljeno izletniško točko je iz Begunj mogoče doseči v 30 do 60 minutah. Do nje vodita dve poti. Prva, bolj položna se začne pri parkirišču v Begunjah in nadaljuje po makadamski poti, druga bolj strma pa vodi mimo smučišča.

Poznogotska dvoranska cerkev

Cerkev sv. Petra je bila prvič omenjena v 14. stoletju. Na začetku 16. stoletja so zgradili novo cerkveno stavbo. Dvoladijska zvezdasto obokana cerkev z enako obokanim tristrano sklenjenim prezbiterijem je bila posvečena leta 1523. Zvezdasti obok počiva na dveh poligonalnih stebrih in polstebrih s kapiteli. Temenski sklepniki so figuralni (Marija z otrokom, sv. Peter, sv. Andrej), drugi so okrašeni z rozetami in ščitniki. Na enem izmed sklepnikov je mojstrski znak, podoben znaku v prezbiteriju župnijske cerkve v Radovljici. Ladjo od prezbiterija loči šilasto oblikovan slavolok. Na zahodno stran cerkve, ki spada v skupino t. i. *gorenjskih dvoranskih cerkva*, sta prizidana skromna lopa in zvonik, ki je prav tako kot sama cerkev poznogotski. Zvonik je nekoč stal ločeno od cerkve, pozneje pa so prostor med zvonikom in ladjo prekrili. V cerkev vodita portala na zahodni in na južni strani, slednji ima gotski šilast zaključek.

Freske Jerneja iz Loke

Po posvetitvi je prezbiterij in ladjo poslikal *Jernej iz Loke*. Freske iz okrog 1530 tvorijo njegovo najobsežnejše ohranjeno delo. *Jernej iz Loke* (Ierni, Bartholomeus), ki je deloval v tridesetih in štiridesetih letih 16. stoletja na Gorenjskem, Tolminskem in v Beneški Sloveniji, velja za nadaljevalca srednjeveške freskantske tradicije. Za njegovo slikarstvo je značilno prepletanje srednjeveških in poljudnih potez z renesančnimi pobudami.

Freske so nekdaj prekrivale celoten prezbiterij ter slavoločno in severno steno in del zahodne in južne stene v ladji. Na oboku prezbiterija je upodobljen Kristus Sodnik, ki ga obdajajo angeli. Na stenah so predstavljeni prizori iz legende cerkvenega patrona sv. Petra (slavoločna stena: Poklicanje sv. Petra na Genezareškem jezeru, Sv. Peter in sv. Andrej sledita Kristusu, obe poli severne stene in desna pola južne stene: Kristus izroča ključe sv. Petru, Sv. Peter ozdravlja bolnika, Sv. Peter in sv. Pavel pred rimskim cesarjem Neronom, Sv. Peter in sv. Pavel v sramotilni kladi, Sv. Peter sreča Kristusa pred rimskim obzidjem, Mučeništvo sv. Petra in sv. Pavla). Na spodnjem pasu poslikave prezbiterija so stoječi svetniki. Pod obočnimi konzolami so atlanti. Zanimivi sta naslikani niši na spodnjem pasu severne in južne stene z vrči in drugim liturgičnim orodjem, prav tako putti, ki se igrajo s paličicami.

Sveti Peter nad Begunjami / Foto: Marijanka Globočnik

Na ladijski slavoločni steni je prikazana Poslednja sodba. Vrh oboka je Kristus sodnik, ob njem angeli. Nad slavoločno odprtino klečita Marija in Janez Krstnik, za njima na klopeh sedi po šest apostolov. Levo od slavoločne stene je sprejem blaženih v raj, desno pa pot pogubljenih v peklensko žrelo. Prizor opozarja na neizbežnost smrti in svari pred grehi, katerim lahko podleže slehernik, saj so med grešniki naslikani celo papež, kralj in škof. Nad južno oltarno menzo so med stebri naslikani trije svetniki (sv. Jurij in sv. Jakob starejši, menih), nad severni strani sta Adam in Eva ob drevesu spoznanja.

Na vseh polah severne ladijske stene in delu zahodne stene je *Jernej iz Loke* nanizal šestindvajset prizorov, ki tvorijo enega najobsežnejših pasijonskih ciklov v slovenskem srednjeveškem stenskem slikarstvu. Prizori na severni ladijski steni so razporejeni v tri pasove. Ločujejo jih tanki renesančni stebrički. Kristusov pasijon se začne z Lazarjevim obujenjem in zaključi s prizorom Kristusa, ki se po vstajenju prikaže svojim učencem. Freske učinkujejo ekspresivno: Kristus je prikazan kruto prebičan, rablji in radovedneži imajo groteskne obraze.

Baročni oltar iz leta 1767 je najbrž delo kamnoseka *Gašperja Gollmayerja* (1723-1801) iz Radovljice. V tronu je poznogotska plastika sv. Petra. Manjša lesena kipa sv. Matije s sekiro in sv. Andreja s križem je izdelal *Valentin Vrbnik* (ok. 1714-1799), ki je imel delavnico v Kranju. Vrbnikovo delo je tudi kip Janeza Krstnika v atiki, prav tako angela, ki sta bila nekdaj na atiških volutah. Kipa rimskih vojakov sv. Janeza in Pavla sta delo *Petra Živolskega*. V začetku 20. stoletja je oltar dobil *Šubičevo* sliko sv. Pavla.

Na menzah nekdanjih stranskih oltarjev sta oltarni sliki Marija z Jezusom iz 1890, ki je delo *Matije Bradaška* (1852-1915), in slika sv. Lenarta, ki je pripisana *Leopoldu Layerju* (1752-1828). V zakristiji sta se ohranila originalna baročna zakristijska omara in leseno poznogotsko razpelo za procesije. Obnovitvena dela (ostrešje in fasada) so zadnjič potekala leta 1991. Poslikava na fasadi je bila rekonstruirana. Streha je pokrita s skodlami. Cerkev je bila podružnica župnije v Radovljici. Radovljiške matrikule iz 17. stoletja sporočajo, da so v cerkvi v velikem tednu brali pasijon za župljane celotne župnije.

Dve kapelici

Cerkev je veljala za pomembno romarsko točko, o čemer pričajo znamenje in kapelice ob poti k cerkvi. *Marijina kapelica* za cerkvijo sv. Petra je zidana kapelica zaprtega tipa z večjo zgornjo in manjšo spodnjo nišo. V zgornji niši je Marijin kip. Pred kapelico je vhod v kamnito jamo, ki jo lahko povežemo s predkrščanskim kultom. *Kapela sv. Križa* pod Sv. Petrom je zidana kapela zaprtega tipa iz 19. stoletja. V njej je lesen kip Križanega in freska Marije, sv. Janeza Evangelista in Marije Magdalene. Kapela je bila leta 1997 dopolnjena z novimi freskami. *Nikolaj Mašukov* je na zunanjih stranskih stenah naslikal motiva Križanje sv. Petra in Obglavljenje sv. Pavla. Na zadnjo steno kapele je *Maša Bersan* naslikala molitev papeža Janeza Pavla II. v kapeli Marije Pomagaj na Brezjah 1. maja 1996. Na freski so upodobljeni ljubljanska nadškofa Alojzij Šuštar in Franc Rode, župnik Martin Erklavec, brezjanski gvardijan pater Ciril ter drugi cerkveni veljaki in domačini.

Mežnarija pri sv. Petru na Gori (po domače "pri Gorjak") je zidana pritlična stavba s tlorisom v obliki črke L in dvokapno streho na čope, ki je prekrita s skodlami. T. i. črna kuhinja je obokana.

Freske Jerneja iz Loke / Foto: Marijanka Globočnik

Pogled proti prezbiteriju / Foto: Marijanka Globočnik

V ljudskem izročilu se je ohranil podatek, da naj bi do cerkve vodila romarska steza čez Karavanke. Nekoč je mežnar s kresovi okoličane opozarjal pred turško nevarnostjo in z zvonjenjem preganjal točo.

Gospodarska vozila

Renault Master v službi gospodarnosti in učinkovitosti. Test

stran 20

Zimske pnevmatike

Kljub izpopolnjeni tehnologiji še vedno precejšnje razlike

stran 21

Svet v gibanju GG
AVTOMOBILI IN OPREMA NOVEMBER 2010

Ideje in sanje za prihodnost

Avtomobilski proizvajalci burijo domišljijo s študijskimi in konceptnimi modeli.

Matjaž Gregorič

Sanje avtomobilskih oblikovalcev in inženirjev, ki jih udejanjajo v bolj ali manj futurističnih študijah, so prisotne na vseh glavnih avtomobilskih razstavah in nič drugače ni bilo na pravkar minulem avtomobilskem salonu v Parizu. Vsak avtomobilsko prihodnost vidi nekoliko drugače, skoraj vsi pa se trudijo, da bi v atraktivnih avtomobilih prikazali tudi najnovejšo tehnologijo.

AUDI QUATTRO - V nemškem Ingolstadtu obujajo spomine na avtomobil, ki je krepko premešal štrene v svetovnem reliju in tudi v vsakdanji rabi. Po tridesetih letih so pri Audiju oživili spomin na legendarni model Quattro in ga prikazali v retro oblikovani študiji. Večina karoserijskih delov je iz aluminija in karbonskih vlaken. V nos so športniku vgradili petvaljni motor, ki s podporo turbinskega polnilnika razvije okroglih 300 kilovatov moči (408 KM). Na glas se o prihodnosti študije ne govori, ampak morda ...

CITROËN LACOSTE - Avtomobil, ki ga je Citroën zasnoval v navezi s firmo Lacoste, je zelo nenavaden, saj nima stranskih vrat in strehe, zložljivo pa je tudi vetrobransko steklo. Seveda Francozi ne bi bili posebneži, če ne bi bil namesto strehe preko 3,45 metra dolgega avtomobila razprostrt nosilec v obliki črke T, ki služi podpori samodejno napihljive strehe, zaznamujejo pa ga tudi živahne notranje barve. Pogonu naj bi služil trivaljni bencinski motor, ali bo iz študije nastalo tudi kaj konkretnega, pa ni znano.

JAGUAR C-X75 - Čeprav Jaguar že nekaj časa ni več v evropskih rokah, kaže, da se mu pod indijsko taktirko ne godi slabo. To dokazuje študija superšportnega modela C-X75, ki ga poganjajo štirje elektromotorji, nameščeni v kolesih, vsak s 143 kilovati. To omogoča najvišjo hitrost 330 kilometrov na uro in silovit pospešek 3,4 sekunde do 100 kilometrov na uro. Omejen doseg na elektriko podaljšata dve plinski turbini z generatorjema, ki zagotavljata več kot dovolj moči. Kajpak ne manjka elektronskih poslastic za voznika in potnike.

KIA POP - Južnokorejska avtomobilska tovarna, ki jo kriza skoraj ni oplazila, se vse bolj odločno sooča z avtomobili prihodnosti, kakršen je tudi mestni malček Pop. Avtomobil meri vsega tri metre in ima zelo futuristično zasnovo notranjosti, kar verjetno pomeni, da bo morebitni serijski model precej odstopal od študije.

Peugeot HR1

Pogon bo električen, z enim šest ur trajajočim polnjenjem posebnega želeja v baterijskih celicah naj bi prevozil do 160 kilometrov poti in dosegel najvišjo hitrost 140 kilometrov na uro.

PEUGEOT HR1 - Študija kompaktnega športnega kompaktnega križanca s hibridnim pogonom lahko pomeni, da se francoski Peugeot podaja v nove avtomobilske segmente. Postavnež je ukrojen po modi mladih in tistih, ki se tako počutijo, za njegov pogon pa skrbi 1,2-litrski bencinski trivaljnik, ki s pomočjo turbinskega polnilnika razvije 81 kilovatov (110 KM). Pomaga mu še električni motor, ki žene zadnji kolesi, navor obeh motorjev pa se na kolesa prenaša s pomočjo šeststopenjskega ročnega elektronsko nadziranega menjalnika.

RENAULT DeZIR - Pri Renaultu govorijo nov oblikovalski jezik, ki ga določa oblikovalec Axel Breun. V ta namen je zrisal atraktivni športni dvosed DeZIR, ki ima aluminijasto šasijo in številne dele iz karbonskih vlaken. Kot se za zdajšnje čase spodobi, je predvideno, da bo športnika poganjal električni motor s 110 kilovati (150 KM). Avtomobil skupaj z baterijami tehta le 900 kilogramov, kakšna sta doseg in hitrost, ni znano, pri Renaultu pa obljubljajo hitro polnjenje baterij. (Omejena) serijska proizvodnja menda bo.

Audi Quattro

Citroën Lacoste

Jaguar C-X75

Kia Pop

GOSPODARSKA VOZILA
Je že čas za optimizem?
Po lanskem strmem padcu prodaje lahkih dostavnih vozil, ki se je v manjši meri nadaljeval tudi v letošnji prvi polovici leta, letošnje številke vendarle vlivajo nekaj upanja na boljše čase.
stran 20

ZIMSKA OPREMA
Previdno v snegu in ledu
Zima je čas, ko nas presenetijo slabe vremenske razmere in posledično slabši oziroma zahtevnejši vozni pogoji. Številnim nevšečnostim se lahko izognemo s pravilno pripravo avtomobila.
stran 21

ZANIMIVOSTI
Uspeh hibridnega plovila
Letos bodo pri Seawayju izdelali 120 Greenlinov 33, prihodnje leto jih načrtujejo okrog 160, obenem pa bodo predstavili in začeli izdelovati tudi večjo, dvanajstmetrsko Greenline 40.
stran 22

ZANIMIVOSTI
Novi zakon o motornih vozilih
Po novem bo obvezna odjava vozila pri vsaki spremembi lastništva, obvezni tehnični pregled za močno poškodovana vozila pred njihovo vnovično vključitvijo v promet.
stran 22

Gospodarska vozila

Študijsko vozilo Opel Vivaro e-Concept

Pri Oplu so si za bližnjo prihodnost zamislili študijo dostavnika na električni pogon, s podaljšanim dosegom na več kot 400 kilometrov. Zaprti dostavnik ima prostornino večjo od petih kubičnih metrov in lahko prepelje do 750 kilogramov težke tovore. Električni motor doseže največjo moč 111 kW (150 KM) in največji navor 370 Nm. Njegov doseg, izključno na električni pogon, znaša 100 kilometrov, medmestne vožnje pa vozilo lahko opravi ob vključitvi generatorja električne energije, s katerim poveča doseg na več kot 400 kilometrov. Oplovi razvojni inženirji so namestili akumulatorje, ki jih je mogoče polniti s priključkom na običajno 220-voltno omrežje, v dvojno dno Viavara e-Concept. Tako so sklopi litij-ionskih akumulatorjev zaščiteni pred vremenskimi in vsemi ostalimi zunanjimi vplivi. Sočasno akumulatorji nižajo težišče, kar boljša vozne lastnosti in zmanjšuje vpliv bočnega vetra. **M. G.**

Vivaro e-Concept bo lahko prevozil do 400 kilometrov.

Pooblaščeni servis

mazda NISSAN FIAT

AVTO MOČNIK

Avto Močnik d.o.o. Kranj
Britof 162, 4000 Kranj
telefon: (04) 281 77 12
www.avtomocnik.si

- ličarsko-kleparske storitve
- prodaja, premontaža in hramba pnevmatik
- pregled in vzdrževanje klimatskih naprav
- popravilo toče brez lakiranja
- nadomestna vozila

Pripravljenost na nove delovne izzive

Test: Renault Master F3500 dCi 125

Matjaž Gregorič

Proizvajalcem lahkih gospodarskih vozil tudi v težkih časih ne preostane drugega, da izboljšujejo ponudbo modelov in servisnih storitev. Pri Renaultu so v okviru teh prizadevanj opravili generacijsko zamenjavo največjega dostavnika Masterja. Karoserijo novega vozila so oblikovali v skladu z modnimi smernicami in prepoznavnost Masterjevega sprednjega dela gre predvsem na račun velike maske hladilnika in pokončnih žarometov, monotonost bočnih linij pa so razbili z zajetnimi bočnimi letvami, medtem ko na povsem ravno prisekanem zadku na vratih tovornega prostora izstopata asimetrični stekli.

Nizko spuščeno dno olajšuje natovarjanje, izbočen odbijač lahko služi tudi kot priročna stopnička. Večjih pripomb na tovorni prostor ni, nekoliko nerodni sta le držali zadnjih vrat, ki pri sprostitvi do odpiralnega kota 180 stopinj lahko ovirata natovarjanje.

Zasnova voznikovega delovnega prostora po zgledu osebnih avtomobilov je v lahkih dostavnikih že običajna. Renaultovi notranji arhitekti so v Masterju zasnovali preprosto in pregledno armaturno ploščo brez velikih oblikovalskih dosežkov. Volanski obroč je pravšnje velikosti in večina stikal je razporejenih po logiki najlažjega dosega. Popolnoma pa so brcnili v temo z namestitvijo radijskega sprejemnika, ki ima k sreči tudi obvolanska stikala, in stikal za vklop varnostnih utripalk, ki so jima določili mesto na stropu v bližini vzvratnega ogledala. Zakaj niso našli bolj prikladnega mesta, ostaja odprto vprašanje do prvih popravkov. Vse drugo je vredno pohvale, tudi sedalna dela sopotnikovih sedežev, ki se lahko spremenita v priročen delovni pult z vrtljivo mizico. Več kot dovolj je tudi odlagalnih predalov in polic, kar je še dodaten dokaz, da je delovno mesto osredotočeno na voznika. Pomaga mu lahko tudi kamera na vzvratnem delu vozila, ki prenaša sliko v domiselno spravljen zaslon v levem senčniku, za lažje manevriranje pa skrbijo tudi tipala z zvočnim opozorilnikom.

Novi 2,3-litrski turbodizelski štirivaljnik, ki v eni izmed izvedb razvije 92 kilovatov moči (125 KM), po zmogljivosti sodi že v zgornji del ponudbe in je za vozilo z drugo karoserijsko dolžino zelo korekten partner. Steče gladko in dokaj tiho, najvišji navor pa doseže že pri 1250 vrtljajih, kar seveda pomeni, da mu je ljubo hitro pretikanje navzgor. Vozniku razmislek o tem olajšuje zeleni indikator na armaturni plošči, ki predlaga pravi trenutek za pomik prestavne ročice šeststopenjskega ročnega menjalnika. Dobronamernost tega pripomočka je seveda v zniževanju porabe goriva in škodljivih izpustov v izpuhu.

Vožnja je za tako veliko vozilo zelo enostavna in tistim z malce več vozniškega posluha je lahko tudi v užitek, kar bo dobrodošlo predvsem za voznike potniških Masterjev in tistih, ki bodo predelani v avtodome. Pod črto je torej mogoče zapisati, da je novi Master postal zelo resen tekmec že uveljavljenim imenom v segmentu večjih lahkih dostavnih vozil, kjer je Renault že doslej igral zelo vidno vlogo.

TEHNIČNI PODATKI

Mere: d. 5,548 m, š. 2,070 m, v. 2,502 m, medosna r.3,682 m
Masa praznega vozila: ....1890 kg
Največja dovoljena masa: ....3500 kg
Motor: ....štirivaljni, dizelski s turbinskim polnilnikom
Gibna prostornina: .... 2298 ccm
Zmogljivost pri v/min: ....92 kW/125 KM pri 3500
Največji navor pri v/min: ....1250-2500 Nm
Cena osn. izv.: ....23.580 EUR (Renault Nissan Slovenija)

Na trgu previdni optimizem

Prodaja lahkih gospodarskih vozil si je nekoliko opomogla.

Matjaž Gregorič

Po lanskem strmem padcu prodaje lahkih dostavnih vozil, ki se je v manjši meri nadaljeval tudi v letošnji prvi polovici leta, septembrska prodajna statistika vendarle vliva nekoliko upanja na boljše čase. Prejšnji mesec je bilo namreč prodanih 412 lahkih dostavnikov, v enakem lanskem mesecu pa 375, kar pomeni okroglo desetino več. Tudi prodaja na letni ravni je skoraj izenačena z lansko, po statistiki sta bili v letošnjih devetih mesecih prvič registrirani 3702 vozili, v enakem lanskem obdobju pa 23 več.

Med znamkami je prvo mesto ohranil Renault, ki mu je s prenovljeno modelno paleto uspelo celo znatno izboljšati prodajno številko in utrditi tržni delež. Za drugi dve stopnički se pulita francoska sorodnika Peugeot in Citroën, medtem ko se četrtega mesta trdno oklepa Volkswagen, ki je s te pozicije sklatil italijanskega Fiata. Vse znamke v prvi deseterici so v devetih mesecih sicer zabeležile prodajne minuse v primerjavi z lanskim tričetrtletjem, vendar je skupno sliko popravil prvouvrščeni Renault, ki je v znatnem plusu.

Prodaja lahkih gospodarskih vozil v lanskem in letošnjem tričetrtletju

znamka	prodaja I-IX 2009	prodaja I-IX 2010	razlika
RENAULT	780	1189	409
PEUGEOT	592	607	15
CITROËN	622	534	-88
VOLKSWAGEN	382	375	-7
FIAT	323	321	-2
OPEL	207	170	-37
FORD	193	146	-47
MERCEDES-BENZ	199	106	-93
IVECO	127	77	-50
TOYOTA	74	32	-42

BEJA TURBO TURBO TURBO

EDINI GENERALNI ZASTOPNIK ZA SLOVENIJO

BorgWarner Turbo Systems MITSUBISHI TURBOCHARGERS Garrett by Honeywell

SERVIS, PRODAJA IN MONTAŽA
tel.: 01/36 25 776
www.beja.si

Zimska oprema

Razlike so še vedno velike

Na zimskem testu AMZS so letos preizkusili in ocenili 28 pnevmatik v dveh dimenzijskih razredih.

Matjaž Gregorič

Vremenske razmere in zakonodaja zapovedujeta skorajšnjo pripravo avtomobilov na zimske cestne razmere. Najpomembnejši del zimske opreme so nedvomno zimske pnevmatike, od izbire primernih pa je v veliki meri odvisna prometna varnost. Tako kot že vrsto let so tudi letos pri AMZS v sodelovanju z drugimi evropskimi avtomobilskimi klubi pripravili test zimskih pnevmatik dveh dimenzij 185/60 R 14 T in 205/55 R 16 H, v katerem so preskusili 28 zimskih pnevmatik v dveh dimenzijskih razredih in ugotavljali njihove lastnosti v različnih razmerah. Na suhi cesti v skupno oceno štejejo stabilnost, vodljivost in zaviranje, na mokri cesti zaviranje s protiblokirnim zavornim sistemom, vzdolžno in prečno splavanje, vodljivost in bočna vodljivost s krožno vožnjo. V snegu se merijo lastnosti zaviranja s protiblokirnim zavornim sistemom, moč oprijema in vožnja v klanec, na ledu pa poleg zaviranja s protiblokirnim zavornim sistemom bočna vodljivost. Skupno oceno sestavljajo še hrup v potniški kabini, zunanja glasnost, poraba goriva in obraba.

Med preizkušenimi pnevmatikami so kljub razviti tehnologiji še vedno precejšnje razlike. Kot se je izkazalo na tokratnem preizkusu, je obnašanje pnevmatik različno predvsem na mokrih cestah, kjer je zavorna pot najslabših občutno daljša kot pri bolj kakovostnih. Načelno velja, da se na mokri podlagi najslabše obnesejo pnevmatike kitajskih proizvajalcev, predvsem zaradi zasnove in uporabljenih materialov. Zanimivo je, da so se dobro izkazale nekatere pnevmatike drugih znamk, ki so izdelane na Kitajskem.

V velikostnem razredu 185/60 R 14 T, katerega pnevmatike se uporabljajo predvsem pri manjših avtomobilih, so trije modeli dobili najvišjo oceno zaradi uravnoteženosti v vseh razmerah. Med ocenjenimi sta tudi dve celoletni pnevmatiki, eni so prisodili oceno priporočljivo, druga pa priporočljivo z omejitvami. V razredu 225/45 R17 H, katerega pnevmatike se uporabljajo pri avtomobilih spodnjega srednjega in srednjega razreda, so med trinajstimi pnevmatikami najvišjo oceno zelo priporočljivo dobile tri, sedmerica je bila ocenjena z zelo priporočljivo, eno preizkuševalci priporočajo z omejitvami, dve pa nista priporočljivi.

Cestna zima prihaja

Matjaž Gregorič

Zima je čas, ko nas presenetijo slabe vremenske razmere in posledično slabši oziroma zahtevnejši vozni pogoji. Številnim nevšečnostim se lahko izognemo s pravilno pripravo avtomobila in upoštevanjem pravil vožnje v zimskih razmerah. V najhladnejšem letnem času, ko je vožnja lahko še posebej nevarna, je pomembno, da se na cesto ne odpravljamo brez zimskih pnevmatik.

Zanesljive vozne lastnosti pri izjemno nizkih temperaturah, na suhih, mokrih, poledenelih in s snegom ali snežno brozgo prekritih cestah so bistvenega pomena za varnost, ki je vselej najpomembnejši kriterij, ko sedemo za volan. Globina kanalov dezena tekalne plasti zimskih pnevmatik za dober oprijem je optimalna, če ni manjša od štirih milimetrov.

Poleg zimskih pnevmatik se prepričamo, ali so v brezhibnem stanju tudi druge naprave. Preverimo stanje akumulatorja, pozicijo luči, obrabljenost brisalcev, nivo tekočin in njihovo ustrezno odpornost proti zmrzovanju ter delovanje grelnega sistema. V prtljažnik shranimo rezervno posodo s sredstvom proti zamrzovanju, metlico za sneg, strgalo za led, manjšo lopato in odejo. Tudi čista notranja in zunanja stekla in vidna registrska tablica so pomembni dejavniki.

Vožnjo prilagodimo slabši vidljivosti, daljši zavorni poti in spremenljivim razmeram na cesti. To pomeni, da smo manj agresivni pri pospeševanju, previdnejši s hitrostjo in zmernejši z zaviranjem.

V zimskem času se nam lahko zgodijo tudi neprijetnosti zaradi zastojev na cestah ali okvar, zaradi česar je mogoče, da bomo dalj časa izpostavljeni mrazu. Lahko se zgodi, da boste zaradi pokvarjenega avtomobila ali prometnega zastoja izpostavljeni mrazu. Bodimo pripravljeni in v avtomobilskem prtljažniku vozimo toplo odejo, zadostno količino vode in hrane, ročno svetilko, dodatna topla oblačila, vsekakor pa je dobrodošel tudi napolnjen mobilni telefon.

Zimske pnevmatike 185/60 R 14 T (do 190 km/h)

Test AMZS	Dunlop SP Winter Sport 3D MO	Goodyear UltraGrip 7+	Esa-Tecar Super Grip 7	Continental WinterContact TS 830	Fulda Kristall Montero 3	Semperit Speed-Grip	Kleber Krisalp HP2	Goodyear Vector 4Seasons	Firestone Winterhawk 2 EVO	Vredestein Snowtrack 3	Maloya Davos	Kumho I'ZEN KW23	Yokohama Wdrive V903	Vredestein Quatrac 3	Star Performer Winter
Skupna ocena	2,4	2,5	2,5	2,4	2,5	2,6	2,6	2,6	2,7	2,7	2,7	2,9	2,7	2,7	3,6
Priporočilo AMZS	**** zelo priporočljivo	**** zelo priporočljivo	**** zelo priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	** priporočljivo	** priporočljivo	*** priporočljivo z omejitvami	*** priporočljivo	*** priporočljivo	* ni priporočljivo

vir: AMZS

Zimske pnevmatike 205/55 R 16 H (do 210 km/h)

Test AMZS	Michelin Alpin A4	Continental Conti Winter Contact TS 830P	Dunlop SP Winter Sport 3D	Uniroyal MS plus 66	Semperit Speed-Grip	Fulda Kristall Control HP	Nokian WR G2	Goodyear UltraGrip Performance UG Perf. 2	Ceat Formula Winter	Pirelli Sottozero Winter 210 Serie II	Yokohama W, drive V902A	Interstate Winter IWT-2	Westlake SW 601 Snowmaster
Skupna ocena	2,3	2,4	2,6	2,7	2,7	2,7	27	2,8	2,9	2,9	2,8	2,7	2,9
Priporočilo AMZS	**** zelo priporočljivo	**** zelo priporočljivo	**** zelo priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	*** priporočljivo	** priporočljivo z omejitvami	* ni priporočljivo	* ni priporočljivo

vir: AMZS

Zima 2010/11

Poskrbimo za varnost v zimski sezoni.

Kontrolni pregled Zapeljite brez skrbi v zimo!

Pregled 12 kontrolnih točk na avtomobilu.

samo: **12,99 €**

Ob zimskem kontrolnem pregledu vas čaka darilo!

NAJUGODNEJŠA PONUDBA

Naša stalna ponudba zajema naslednje znamke:

Continental, Semperit, Matador, Dunlop, Sava

Kompleti koles - pnevmatike s platišči

569,00 €

AZW ALASKA

6J x 14"
s pnevmatikami Semperit ali Continental od 165/70 R14 naprej za npr. Volkswagen Polo

Komplet s platišči AZW Alaska za Golf 5, 6 - 195/65 R15 s pnevmatikami Semperit Speed Grip: **589 Eur.**

Dopolnilna oprema za zimo

Strešni nosilci za smuči in snežne deske

za 4 pare smuči oz. 2 snežni deski: **99,90 €**

za 6 parov smuči oz. 4 snežne deske: **119,90 €**

Multimedia:

Parrot, GARMIN, ZENEC

V zadnjem času se vse bolj uveljavljajo vgradne navigacijske naprave, ki so vgrajene v armaturno ploščo.

Webasto Feel the drive

Zakaj bi strgali led z vetrobranskega stekla? Zakaj bi vas v avtu zeblo?

–**Grelnik Tele Thermo Top E*** (grt. s programsko uro) **810,34 €**

–**Grelnik Tele Thermo Top E HTM** (grt. z daljinskim upravljalnikom) **1.120,34 €**

*osebna vozila s prostornino motorja do 2 L

Cena ne vključuje vgradnje.

Varčevalni paketi za vozila, starejša od 4 let

Zobati jermen v kompletu z napenjalci in vodno črpalko — Cena z vgradnjo

Model	Modelsko leto	Motor/opomba	Cena
Polo (6N), Lupo	do ML 2003	1.4 44 kW AEX	173,13 €
Golf III	do ML 1998	1.4 44 kW AEX	173,13 €
Golf IV	do ML 2003	1.9 SDI	280,57 €
Golf V	ML 2004-06	1.9 TDI 66 kW-BRU	277,13 €
Passat	do ML 2003	1.9 TDI AVB, AVF, AWX	291,98 €

2-letno jamstvo

Paketi tudi za servis:

zavor, izpušnih loncev, ...

2-letno jamstvo, 2-letno jamstvo

Servis z menjavo olja že od 55,19 €

Audi Service, SEAT, Gospodarska vozila

Avtohiša Vrtač, d.o.o. Kranj

Delavska cesta 4, 4000 KRANJ

tel.: 04 27 00 200, faks: 04 27 00 222

www.avtohisavrtac.si

Zanimivosti

Uspešni hibrid

Seaway je po desetih mesecih izdelal že stoti Greenline 33.

Alenka Brun

Blejski Seaway je v svojem proizvodnem obratu v Zgoši letos januarja začel z izdelavo dveh hibridnih plovil na mesec, julija je številka narasla na šestnajst. Greenline 33 izdelujejo samo po naročilu, in dve tretjini letos narejenih je bilo opremljenih s popolno hibridno in solarno tehniko. Kupci hibridnega plovila prihajajo iz vseh vod: Letos bodo pri Seawayju izdelali 120 Greenlinov 33, prihodnje leto jih načrtujejo okrog 160, obenem pa bodo predstavili in začeli izdelovati tudi večjo, dvanajstmetrsko Greenline 40, zaradi zanimanja strank po dvokabinski barki.

V razvoj prve barke in zagon serijske izdelave so pri Seawayju vložili pet milijonov evrov, Greenline 33 spada brž kone med najbolj nagrajene barke vseh časov, Seaway pa je trenutno edina ladjedelnica na svetu, ki velikoserijsko izdeluje hibridna plovila - je nosilec večjega števila patentov in zaščit od oblike trupa do hibridih sklopov. Greenline je bil razvit v sodelovanju s skupino Volkswagen, Iskro Avtoelektriko, podjetjem Bisol in korejskim izdelovalcem litijevih baterij Kokam. Cena hibridnega plovila se giblje med 100 do 150 tisoč evrov, odvisno od opreme, medtem ko se bo cena večje sestre začela pri 200 tisoč evrih. Čeprav je primarni trg Greenline 33, kamor se je barka v prvem letu najbolje prodajala, Nizozemska (tja je romalo kar 40 primerkov), sledita pa ji Švica in Nemčija, se v Sloveniji številka prodanih hibridnih plovil bliža desetki. Plovilo so predstavili tudi že Avstralcem, Novozelandcem in Američanom, kjer vidijo poseben potencial.

Foto: Tina Dokl

Novi zakon bo povečal varnost

Po novem bo obvezna odjava vozila pri vsaki spremembi lastništva, obvezni tehnični pregled za močno poškodovana vozila pred njihovo vnovično vključitvijo v promet ...

Simon Šubic

Kranj - Novi zakon o motornih vozilih, ki je prejšnji teden prestal prvo branje v državnem zboru, prinaša kar nekaj novosti. "Čeprav imamo v Sekciji izvajalcev tehničnih pregledov motornih in priklopnih vozil pri Gospodarski zbornici Slovenije na vsebino zakona še nekaj pripomb, pa so predlagane rešitve boljše od obstoječih in bodo zato prispevale k povečanju varnosti na cestah," pravi **Uroš Grabec**, vodja kranjske enote Avto-moto zveze Slovenije.

Med pomembnimi zakonskimi novostmi je vnovična uvedba obvezne odjave vozila pri vsaki spremembi lastništva registriranega vozila. Po ukinitvi obvezne odjave vozila se je namreč pokazalo, da mnogi novi lastniki niso javili spremembe lastništva, kar je prejšnjim voznikom povzročalo neljube težave. Novi zakon po drugi strani ukinja overitev podpisa fizičnih oseb pri prenosu lastništva vozila, s čimer se v sekciji izvajalcev tehničnih pregledov ne strinjajo. "Predlagana zakonska rešitev po našem zmanjšuje pravno varnost," razlaga Grabec.

Sogovornik tudi pozdravlja, da novi zakon izenačuje pogoje za opravljanje tehničnih pregledov za vsa tovorna vozila, po katerih bodo morala tudi lahka tovorna vozila opraviti prvi tehnični pregled po enem letu od registracije in nato vsako leto. "Lahka tovorna vozila na leto opravijo tudi po 200 tisoč kilometrov, v štirih letih, ko sedaj prvič pridejo na tehnični pregled, torej tudi do 800 tisoč kilometrov. Nekateri lastniki lahkih tovornih vozil poleg tega po dveh letih že opustijo redno servisiranje, zato so vozila po štirih letih že zelo iztrošena." Grabec ob tem dodaja, da bi bilo zaradi večje varnosti morda smiselno tudi prvi tehnični pregled osebnih vozil predpisati po treh in ne štirih letih od prve registracije.

Med dobre zakonske rešitve po Grabčevem mnenju sodi tudi obvezen tehnični pregled pred ponovno vključitvijo v promet za tista vozila, na katerih je bilo podvozje močneje poškodovano. "Sedaj namreč nihče ne preverja, ali je bilo tako vozilo sploh ustrezno popravljeno." Dobrodošlo je tudi, da bodo morali proizvajalci vozil omogočiti dostop do informacij o popravilu in vzdrževanju vozil vsem zainteresiranim izvajalcem.

Med drugimi konkretnimi rešitvami zakon o motornih vozilih vrača starostno mejo za starodobna vozila na 30 let, zanje pa uvaja tudi posebne registrske tablice. Poenostavili se bodo tudi postopki pri manj zahtevnih predelavah vozil, kot je na primer vgradnja homologiranega izpušnega sistema. Ukinjena bo začasna registracija vozil, namesto katere bo v določenih primerih možno izdati prometno dovoljenje s krajšo dobo veljavnosti. Po novem bo v Sloveniji možna tudi vožnja vozil s tujimi preskusnimi ali začasnimi tablicami.

Za lahka tovorna vozila bo po novem potrebno opraviti tehnični pregled vsako leto in ne več tako kot za osebna vozila, ko se prvi tehnični pregled opravlja šele po štirih letih od prve registracije. / Foto: Tina Dokl

TRGOVINA
Z NOVIMI IN RABLJENIMI AVTODELI
AVTOKLEPARSTVO

se priporoča
MILAN KRNIČAR s.p
Dvorje 93, 4207 CERKLJE
GSM: 041/331 396
Tel./fax: 04/25 26 750

LAKTOM
AVTOLIČARSTVO LAK TOM d.o.o.
OSTALE AVTO USLUGE - POSREDOVANJE IN SVETOVANJE
Oblak Tomaž
Zgornja Senica 47
1215 Medvode
Tel.: 05/ 971 14 57
Fax: 05/ 971 14 58
Gsm: 041/ 765 853
avtolicarstvo@evj-kabel.net

AVTO SERVIS
Tomaž Luštrek, s.p.
Ladja 30, Medvode
Tel.: 01/36 - 17 - 500
SMARTWEAR
AVTOKLEPARSTVO - AVTOMEHANIKA
AVTOLIČARSTVO - VULKANIZERSTVO
AVTOOPTIKA
AKCIJSKE CENE AVTOPLAŠČEV
Vulkanizerska delavnica bo v mesecu novembru odprta med delavniki od 7.30 do 12h in od 13h do 18h, ter sobote od 8h do 11,30.

Kumina izžene pline

Topel, nesladkan kuminov čaj je v ljudskem zdravilstvu eno najzanesljivejših zdravil proti draženju na bruhanje, prebavnim krčem in napenjanju z močnimi vetrovi. Ravno toliko vznemiri črevesne mišice, da se izženejo plini, ki nastanejo ob razkroju hrane.

Pavla Kliner

Kumino (Carum carvi) dandanes bolj kot v zdravilne, uporabljamo v začimbne namene. A to ne pomeni, da si ne bi smeli sem ter tja iz nje pripraviti tudi kakšne skodelice čaja. Kimelj, kumin, kumna, kimca ali čumna, kot tudi rečemo tej dvoletni kobulnici, ima značilen močan, sladek, nekoliko oster ter za spoznanje grenak okus. Pri slednjem ni dileme - ali ga naravnost obožujete ali pa ga živi ne prenesete. Če sodite med zadnje, ne bodite žalostni. Kumino lahko precej uspešno nadomestite s plodovi janeža ali komarčka, saj sta ji po učinku zelo podobna.

Kumina je v pomoč pri težavah z žolčem.

Proti napenjanju in spahovanju

Zeliščarske knjige kumino pogosto opisujejo kot zelišče, ki lahno draži, odpira, greje, krepi želodec, žene na vodo in spodbuja prebavo. Zaradi eteričnega olja, ki ga vsebuje, pospešuje izločanje želodčnih sokov in spodbuja tek. Ravno toliko razširi črevesne mišice, da se izženejo plini, ki nastanejo ob razkroju hrane, zato velja za dobro sredstvo proti napihnjenosti. Nasploh ima to moč, da lahko prepreči nastanek plinov in zavre razmnoževanje bakterij. Kumina se obnese tudi pri pekoči zgagi, bolečinah in krčih v želodcu ter draženju na bruhanje. Z njo uspešno odganjamo vetrove, omilimo napenjanje in spahovanje, lajšamo prebavne krče in pospešujemo izločanje žolča. Učinkuje še pri prehladu, glavobolu in zobobolu. Z njo si lahko razkužimo dihala in spodbudimo periferni krvni obtok. V češkem ljudskem zdravilstvu svetujejo pogosto uživanje kumine za preprečitev kapi.

Za dobro laktacijo

Ker kuminov čaj zmanjšuje krčevite bolečine in naredi popadke manj boleče, ga v ljudskem zdravilstvu uporabljajo porodnice. Nič manj ni pomemben niti za doječe matere, ki jim poveča količino mleka med laktacijo. O tem je bil trdno prepričan tudi Simon Ašič, ki je zapisal, da je kumina neogibno potrebna po porodu, ker pospešuje mlečnost. Kumina je nasploh dobra zaveznica žensk. Med drugim pospešuje tudi menstruacijo in lajša krče maternice.

Pomoč za dojenčke s kolikami

Vsaj toliko kot ženske se lahko na kumino zanesejo tudi dojenčki in otroci. Kadar tožijo, da jih boli trebuh in jih zvijajo krči in kolike, jim nikar ne odrecimo kuminovega čaja. Slabotnim in šibkim majhnim otrokom pa večkrat na teden pripravimo kuminove kopeli, po kateri se bodo hitro okrepili.

Rešilna bilka za alkoholike

V ruskem ljudskem zdravilstvu je kumina zelo cenjena kot zdravilo zoper alkoholizem. Glede na to, da imamo Slovenci podobno kot Rusi precej težav z alkoholom, jo lahko s pridom uporabimo tudi mi. Odrešilna receptura je sledeča: petdeset gramov kumine poparimo z vrelo vodo in damo nesladkano piti alkoholiku - prvi dan naj spije štiri do pet skodelic po požirkih, drugi dan štiri skodelice, tretji dan tri skodelice, četrti dan dve skodelici, nato pa približno tri tedne vsak dan po eno skodelico - pač glede na stopnjo vdanosti pijači. Vedeti pa morate, da se v začetku pojavi bruhanje, zatem pa večinoma driska in povečano izločanje seča in potenje. Po tej kuri naj bi se pijača alkoholiku dokončno uprla.

Pripravimo poparek

Čaj iz kumine se pripravi v obliki poparka: žličko sveže zdrobljenih plodov poparimo s skodelico vrele vode, pokrijemo, pustimo stati deset do petnajst minut in precedimo. Po požirkih pijemo po dve do štiri skodelice sveže pripravljenega čaja na dan med obroki. Če pripravljamo čaj otrokom, uporabimo pol žličke plodov. Kuminov čaj lahko pripravimo tudi z mlekom, saj se eterično olje dobro topi v maščobi mleka in je izraba učinkovin boljša. Zoper prebavne motnje kumino uspešno mešamo z janežem, poprovo meto, baldrijanom, kamilico, sladkim korenom ipd.

Vrečka plodov zoper bolečine

Da bi umirili zvijanje in pregnali napenjanje, ljudsko zdravilstvo svetuje, da s plodovi kumine napolnimo vrečko, jo segrejemo na plošči štedilnika in položimo na trebuh.

KUHARSKI RECEPTI

Za vas izbira Danica Dolenc

Tedenski jedilnik

Nedelja - Kosilo: goveja juha z jetrnimi cmočki, postrvi v vinu, krompir v koscih, endivija s paradižnikom, janeževi upognjenci; **Večerja:** narezek s pršutom, sirom in oljkami, pečene paprike v marinadi, toast.
Ponedeljek - Kosilo: zeljnata enolončnica s svinjskimi koščki in krompirjem, popečene palačinke s skuto, kompot; **Večerja:** ocvrte bučke, endivija z lečo in majonezo v solati.
Torek - Kosilo: špinačna juha z zlatimi kroglicami, mesni polpeti v paradižnikovi omaki, pire krompir, rdeča pesa; **Večerja:** prosena mlečna kaša, bela kava.
Sreda - Kosilo: kremna juha iz brokolija, pečen piščanec, pečen krompir, mešana solata; **Večerja:** ajdovi žganci z ocvirki, mleko.
Četrtek - Kosilo: pečenice, dušeno kislo zelje, krompir v kosih, sadna kupa; **Večerja:** široki rezanci s skuto po slavonsko, sadni sok ali kompot iz suhega sadja.
Petek - Kosilo: česnova juha z opraženimi kruhovimi kockami, ocvrti fileti osličev, blitva s krompirjem po dalmatinsko; **Večerja:** sadni puding z bananami in mandarinami, čaj ali sok.
Sobota - Kosilo: ješprenj z zelenjavo, govedino in suho svinjino, okisan krompir, zrnat kruh; **Večerja:** jabolčna pita, sadni čaj.

Postrvi v vinu

Potrebujemo: 1350 g postrvi, 100 g olja, 2 dl belega vina, strok česna, šopek peteršilja.

Postrvi očistimo, operemo, posolimo in napolnimo z oljem, drobno nasekljanim česnom in peteršiljem. Tako pripravljene položimo v ognjevarno posodo, prelijemo z vinom in pustimo čez noč. Naslednji dan 20 minut pečemo postrvi pri 200 stopinjah Celzija.
Recept smo vzeli iz knjige "Postrv iz reke na mizo" znanega slovenskega kuharja Andreja Frica.

Široki rezanci s skuto po slavonsko

Potrebujemo: 50 dag širokih rezancev, 30 dag sveže skute, 3 jajca, 10 dag rozin, 10 dag sladkorja, 2 dl sladke smetane, drobtinice, maslo, sol.

Testenine skuhamo v obilo osoljene vode in jih dobro odcedimo. Rumenjake, skuto, sladkor, smetano in rozine na rahlo zmešamo, zatem dodamo odcejene testenine in sneg beljakov ter vse še enkrat premešamo. Posodo za narastke dobro namastimo, posujemo z drobtinicami in napolnimo z zmesjo, postavimo v ogreto pečico in zlato rumeno zapečemo.

www.gorenjskiglas.si

Kako poteka življenje ob jezeru 4

KAKO JE NASTALO TRBOJSKO JEZERO

Jože Bohinc

Vkljub stalnemu nihanju jezerske gladine zaradi dviganja ter spuščanja zapore v pregradi elektrarne, ki porablja različne količine vodne energije, se je življenje ob jezeru v minulem desetletju normaliziralo.

Razmere so dokaj ugodne za čolnarjenje, za ribolov in jadranje. Ugotoviti moramo, da so ljudje ob jezeru razmeroma malo izkoristili ugodnosti, ki jih nudi mirna in stoječa voda. Ribolov se je razmahnil, vendarle skromno. Splavov ter privezov za čolne in drugih plovil ni veliko. Seveda je ovira za večji razmah turizma redno nihanje vodne gladine, ki pušča na brežinah velike količine blata in se pokaže na bregeh ob nizkem stanju vode. Nihanja vode potekajo v rednih presledkih in dosegajo skoraj meter razdalje navzgor kot tudi navzdol.

Morda največja ovira, ki omejuje razmah tovrstne dejavnosti in razvedrila, je pogosto umazana voda z gostimi naplavinami dračja, lesa in različnih odpadkov, ki jih prenašajo vodni tokovi in jih puščajo ob brežinah. Pogosto je celotno jezero na določenih območjih, kakor se pač gibljejo vodni tokovi, onesnaženo z grdimi naplavinami, muljem in plastiko, ki plava na površini, kar odvrača ljudi od kopanja v jezeru.

Da bi se izognili tej nesnagi ali jo vsaj deloma omejili, so pred leti varstveniki narave zgradili na Prebačevem diagonalno čez jezero gumijasto pregrado, ki je lovila naplavine in so jih od časa do časa lahko očistili. Ker pregrada ni bila dovolj trdna, so jo vodni tokovi kar hitro razbili in ostalo je spet pri starem.

Zares je žalostno, da ni organizacije ali službe, ki bi poskrbela za večji red in čistočo vode. Veliko stori sicer narava sama, saj se voda sama čisti ob različnih tokovih, pomaga tudi veter. Vendar bi bila hkrati potrebna tudi stalna skrb človeške roke. V najslabših primerih je nesnaga tolikšna ter naplavine tako goste, da se človek težko prebija s čolnom po vodni površini.

Mavčiče, vas pred zaporo elektrarne na desnem bregu Save

Čolnarjenje po jezeru lahko največji užitek sredi prelepe narave po jezeru, v katero koli smer: proti Mavčičam ali Kranju. Enako tudi ribolov privlači ribiče, bodisi da ribarijo kar iz čolnov ali pa se zvrstijo ob bregovih na ugodnih lokacijah, kjer je mogoč dostop do jezera. Vendar pa so te vabljive možnosti dokaj slabo izkoriščene glede na to, kar jezero lahko nudi za razvedrilo.

Odprli Zarjo za 155 otrok

Občina Kamnik je s koncesijskim Vrtcem Zarja, ki je vrata odprl minuli ponedeljek, podpisala pogodbo za deset let.

Jasna Paladin

Kamnik - Po manj kot šestih mesecih od začetka gradnje je začel obratovati desetoddelčni koncesijski vrtec Zarja na Perovem, ki bo z novimi 155 mesti za najmlajše pošteno omilil stisko v kamniških vrtcih.

Objekt med Kamniško Bistrico in obvoznico je zgradil Razvojni zavod GPI, njegov direktor Janez Končan pa je z Občino Kamnik podpisal desetletno koncesijsko pogodbo za izvajanje programa predšolske vzgoje in varstva. Otrokom prve starostne skupine je v novem vrtcu namenjenih šest oddelkov, en oddelek bodo imeli starejši otroci, trije pa so kombinirani. V vrtcu je tudi velika telovadnica, lastna kuhinja, ob njem pa urejene zunanje površine. Investitor je tik ob Kamniški Bistrici uredil tudi kolesarsko in pešpot. "Vrtec je že sprejel prve otroke, a uradno odprtje za starše in Kamničane bomo pripravili konec novembra," je povedala direktorica novega vrtca Jelka Golob in dodala, da so zaposlili 28 ljudi.

Občina Kamnik pa s tem še ni izpolnila vseh načrtov v zvezi s predšolskim varstvom. Do konca leta naj bi bil odprt tudi vrtec v prizidku OŠ 27. julija, tečejo pa tudi že dogovori za še en koncesijski vrtec, ki ga bodo uredili na Grabnu.

Odprli bodo vrata VDC

Varstveno delovni center Kranj letos predstavlja svojo dejavnost vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji za odrasle osebe z motnjo v duševnem in telesnem razvoju.

Danica Zavrl Žlebir

Kranj, Tržič, Škofja Loka, Šenčur - "V naše enote želimo povabiti čim širši krog obiskovalcev ter tako predstaviti uporabnike storitve VDC dnevnega in celodnevnega institucionalnega varstva, njihovo delo in aktivnosti, ki jih izvajamo v okviru programa za dvig kakovosti življenja uporabnikov," pravi **Meta Grandlič** iz VDC Kranj. Slednji deluje v šestih enotah, kjer bodo odprli vrata drugi teden v novembru. 8. novembra bodo predstavili enoto v Škofji Loki, kjer bodo od 11. do 13. ure prikazali fizioterapijo, jogo in vadbo za hrbtenico za osebe z težjo in težko motnjo v razvoju. Vabijo tudi na glasbeno delavnico, na športne in zabavne igre, poskrbeli bodo za pogostitev in na stojnici razstavili in prodajali svoje izdelke. 9. novembra od 9. do 11. ure vabijo v enoto Mavrica na Planini na kavo, čaj in pecivo ter na ogled posnete igrice Nočemo postati dinozavri. Prikazali bodo tudi nevrofizioterapevtsko delo in skupno jutranjo telovadbo, pripravljajo pa tudi delavnico z glino in likovno delavnico. 10. novembra je na vrsti najnovejša enota v Šenčurju (v kompleksu poslovne cone), ki deluje od avgusta letos. Od 10.30 do 13. ure bo potekala fizioterapija, kreativne delavnice z glino, izdelava voščilnic, slikanje na steklo, tkanje, uporabniki pa bodo prestavili tudi kooperantsko delo. Tudi tu bo prodajna razstava lastnih izdelkov. V enoto v Kranju pa vabijo 11. novembra od 10. do 12. ure. Predstavili bodo kreativne delavnice; art brut (glina), krasitev lecta, gospodinjstvo, Orffove instrumente. Na stojnici bodo razstavljali in prodajali izdelke, uporabniki bodo poskrbeli za pogostitev z dobrotami, ki jih bodo sami pripravili na gospodinjskem krožku. 12. novembra bodo v enoti Tržič od 10. do 12.30 najprej izkazali dobrodošlico s kulturnim programom, nato pa bodo potekale kreativne delavnice z glino, gospodinjstvo in prikaz fizioterapevtske obravnave. 15. novembra bodo odprli vrata še v bivalni enoti Škofja, kjer bodo od 16. do 19. ure glasbena delavnica, joga in kuharska delavnica.

Letos so v Škofji Loki odprli še eno enoto VDC: bivalno skupnost. / Foto: Tina Dokl

Zanimivo o izdelkih s podeželja

Janez Kuhar

Kokrica - Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj je na Kokrici pripravil skupno predstavitev 21 rokodelcev, zeliščarjev, čebelarjev, pletilstva in sadjarjev z gorenjskega podeželja, največ iz občin Šenčur, Bled, Naklo, Cerklje, Jesenice, Preddvor in Kranj. Precejšnje zanimanje med obiskovalci je bilo za poslovna darila ali darila za rojstni dan iz lesa, stekla, keramike, tekstila, domače volne ter iz sena. Še posebej je treba omeniti vezene in kvačkane izdelke, izdelke iz domače volne ovc jezersko-solčavske pasme, najrazličnejše medene izdelke, razne likerje, suhe krhlje, žganje, zeliščne čaje in razna mazila. Predstavitev je namenjena tudi članom kmečkih gospodarstev z možnostjo razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. Tako lahko ponudniki dobijo možnost zaslužka in zaposlitve. Veliko od teh razstavljavcev je že uveljavljenih, nekateri pa so začeli sodelovati s centrom lani in letos. Center ima tudi svojo blagovno znamko. Da se posamezniki vključijo v blagovno znamko, morajo doseči določeno kvaliteto, slediti tradiciji, izdelek pa mora biti iz naravnega materiala. "Posebna komisija lahko potrdi kvaliteto izdelka ali pa izdelovalca spodbudi, da ga izboljša," pravi direktor centra za trajnostni razvoj **Uroš Brankovič.**

Zanimiva je bila ponudba Mirjam Žlebič z ročno slikanimi motivi alpskega cvetja, narodnih motivov in živali.

Zanimanje za izdelke s podeželja je vsak dan večje. V šestih letih je bilo v različna izobraževanja in tržne predstavitve vključenih več kot 150 ljudi, mnogi med njimi pa so že uspeli na trgu.

Škofja Loka

Ločani v pobratenem Maasmechelnu

Občina Škofja Loka je na razpisu v sklopu programa Evropa za državljane 2007-2013 za aktivnost Tematsko mreženje partnerskih mest uspešno kandidirala s projektom Spodbujanje lokalnih skupnosti k ohranjanju kulturne dediščine zgodovinskih mest. Projekt vključuje tri mednarodne dogodke in združuje ljudi iz lokalnih skupnosti iz različnih delov Evrope, vanj pa so vključena partnerska mesta: Freising (Nemčija), Maasmechelen (Belgija), Tabor (Republika Češka), Auersmacher (Nemčija), St. Margarethen (Avstrija), Oberammergau (Nemčija), Zagreb (Hrvaška) in Medicina (Italija). Prvi dogodek iz projekta je bil festival zgodovine Historial 2010 z mednarodno konferenco, drugi pa je pretekli teden potekal v pobratenem belgijskem mestu Maasmecheln, kjer je mednarodno srečanje. Tretji dogodek bo prihodnje leto marca mednarodni kongres Pasijon v evropskih mestih. "Osrednja tema srečanja v Belgiji je prostovoljno delo z mladimi in tistimi, ki doživljajo socialno izključenost ter na opredelitvi vloge prostovoljcev v današnji družbi in vključevanju posameznikov-prostovoljcev v posamezne prireditve in dogodke, ki pospešujejo razvoj turizma, mladinskih projektov in drugih družbenih dejavnosti," pojasnjuje **Andreja R. Megušar** z občine Škofja Loka. **D. Ž.**

Kranjska Gora

Številne aktivnosti za mlade

Lokalna akcijska skupina za preprečevanje odvisnosti iz Kranjske Gore tudi letos v novembru pripravlja številne aktivnosti za mlade. Ves mesec se bodo tako predvsem v obeh osnovnih šolah ter vrtcih v občini - v Kranjski Gori in Mojstrani - vrstila predavanja in delavnice, med drugim na temo odnosov v družini, spregovorili bodo o motnjah hranjenja, depresiji, drogah, reševanju konfliktov in razvajenosti. Pripravili bodo tudi socialno ustvarjalne delavnice ter organizirali dve predstavi. V soboto, 13. novembra, pa se bodo tudi letos občani Kranjske Gore lahko odpravili na brezplačno kopanje v hotelu Larix v Kranjski Gori ter v hotel Špik v Martuljku. Že deveto leto zapored bodo za učence zadnjih dveh razredov osnovnih šol pripravili Zabavo brez alkohola. Vse aktivnosti so za udeležence brezplačne, saj jih financira občina. **M. A.**

Miha Zupan postal mister Universe

Kranjčan Miha Zupan (na sliki) je pretekli konec tedna v Southportu v Veliki Britaniji dosegel nov mejnik v zgodovini slovenskega bodybuildinga. Na najprestižnejšem amaterskem tekmovanju NABBA Universe, kjer je kariero začel tudi slavni Arnold Schwarzenegger, je osvojil prvo mesto v svoji kategoriji in tudi prvo mesto absolutno. Slovenski uspeh je dopolnil Sašo Petek, ki je v svoji kategoriji osvojil drugo mesto. Zupan je ponovil zmago Gregorja Komana izpred nekaj let. **M. B.**

Foto: Črt Slavec

Škofja Loka

Imaš intelektualno lastnino?

Imaš intelektualno lastnino in 'si' ali pa je nimaš in 'ne obstajaš'. Tako so naslovili predavanje, ki ga prihodnji ponedeljek, 8. novembra, ob 17. uri pripravljajo v predavalnici Ljudske univerze v Škofji Loki. Kaj je intelektualna lastnina, zakaj je osemdeset odstotkov vrednosti rasti BDP vezano na intelektualno lastnino, kako se lahko zaščiti in kako z znanjem obogateti? Predavatelj je **dr.** Jurij Žurej, direktor Urada RS za intelektualno lastnino. **D. Ž.**

Izključenost pusti posledice

"Če nekdo ni razcapan, še ne pomeni, da ni reven," je na dnevih odprtih vrat v Kriznem centru Kresnička opozorila Faila Pašić Bišić.

Marjana Ahačič

Lesce - "Revščina in socialna izključenost hodita z roko v roki. Obe pustita zelo hude posledice tako na posamezniku kot v družbi. Revščina vedno vodi tudi v socialno izključenost," je na dnevu odprtih vrat, ki so ga konec tedna pripravili v kriznem centru Kresnička v Lescah, poudarila **Faila Pašić Bišić**, ambasadorka evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti. "Pravkar sem se vrnila s humanitarne poti po Afriki, kjer sem se srečevala z revščino popolnoma drugačnih razsežnosti, kot jo poznamo tu. Tam so se porajala vprašanja, odgovori pa se vedno najdejo doma," je še poudarila Pašić Bišićeva, ki meni, da je ozaveščanje o vseh vidikih revščine in socialne izključenosti treba začeti že med malčki v vrtcih, saj prav izločanje iz družbe v otroštvu na človeku pusti najbolj trajne posledice. "Sama se nikoli nisem počutila revne, najhujšo izključenost iz družbe pa sem zaradi svoje verske in nacionalne pripadnosti doživljala prav v osnovni šoli."

Opozorila je na različne vidike revščine in predsodke, povezane z njo. "Predsodek, da so ljudje sami krivi za svoj socialni položaj, je ena glavnih zmot in dejstvo, da ne iščemo vzrokov za revščino, ena večjih težav pri nas. Pogosto si tudi ne predstavljamo, v kakšnih razmerah živijo naši sosedje - če nekdo ni razcapan in umazan, to še ne pomeni, da ni reven. Številne družine pri nas nimajo denarja za zdravo hrano, otroci se ne udeležujejo interesnih dejavnosti, se ne šolajo, ker ni denarja. Tudi to je revščina."

S socialno izključenostjo se srečujejo tudi številni otroci in mladostniki, ki najdejo začasen dom v kriznem centru za mlade Kresnička. Osnovna dejavnost centra, ki deluje v okviru CSD Radovljica, je dajanje zatočišča in strokovna pomoč otrokom in mladostnikom, ki se znajdejo v hudi psihosocialni stiski. Letos je bilo takšnih 44. Prav z namenom pridobivanja pozitivne izkušnje vključenosti zanje v centru pripravljajo številne dodatne programe, kot so poletni tabori na morju, "razigrani" nedeljski popoldnevi, "Kresničkin tek", letos pa so se že drugo leto zapored poleti priključili radovljiškim počitnikarjem na Sončkovih počitnicah. Izkušnje so dobre, pravi vodja centra Srečko Javornik in se spomni na fanta, osmošolca, ki so ga prav v Kresnički prvič peljali v kino. "Tisti, ki prihajajo k nam, so že na poti izključenosti, zato želimo, da bi v Kresnički dobili vsaj vtis, kako bi v življenju vendarle lahko bilo ..."

Revščina vedno pomeni tudi socialno izključenost, je na dnevu odprtih vrat v kriznem centru Kresnička poudarila Faila Pašić Bišić.

Zaključen je projekt GROZD

Vilma Stanovnik

Kranj - Na zadnji oktobrski dan so pri Fundaciji Vincenca Drakslerja, kjer so v minulih dveh letih opravljala funkcijo regionalnega stičišča za nevladne organizacije na Gorenjskem, zaključili tako imenovani projekt GROZD. Projekt GROZD - Gorenjska regionalna organizacija zavodov, društev in ustanov - fundacij je projekt, ki nevladnim organizacijam ponuja podporne storitve in razvija mehanizme civilnega dialoga. Fundacija Vincenca Drakslerja je s projektom GROZD uspešno kandidirala na javnem razpisu Ministrstva za javno upravo Republike Slovenije za področje sofinanciranja projektov horizontalnih mrežnih nevladnih organizacij in regionalnih nevladnih stičišč in prejela finančna sredstva za lansko in letošnje leto.

"V projektu je bilo izvedenih 31 usposabljanj za nevladne organizacije s področij, vezanih na delovanje teh organizacij (računovodstvo, pravna ureditev delavnega razmerja, komunikacija z mediji, organizacija dogodkov ...), izvedli smo prek sedemsto svetovalnih ur, v okviru katerih smo NVO svetovali s pravnega, računovodskega, projektnega področja, pomagali pri promociji in brezplačno izdelali prek štirideset spletnih strani za nevladne organizacije. Zanje smo vzpostavili medijski prostor, ki je obsegal radijske in televizijske oddaje in objave v tiskanem mediju. Vzdrževali in nadgradili smo portal gorenjskih nevladnih organizacij," pravi **Maruša Strniša** in dodaja, da je projekt GROZD deloval tudi na področju civilnega dialoga. Fundacija Vincenca Drakslerja se je s projektom GROZD tudi letos prijavila na javni razpis za spodbujanje razvoja nevladnih organizacij in civilnega dialoga za obdobje 2010-2012, ki ga razpisuje Ministrstvo za javno upravo RS.

PREJELI SMO

Ob dnevu mrtvih

Piše se 27. oktobra v letu 2010. Še nekaj dni pa bomo za 1. novembra na pokopališčih obiskali pokojne starše, prijatelje in znance.

Ravno danes je minilo pet let od smrti naše mami, zato sem se odločila, da jo že nekaj dni prej obiščem na blejskem pokopališču. V avto sem naložila sveče in jo mahnila proti Gorenjski. Ker sem ta prava Gorenjka, rojena v Bohinju, mi je tudi bohinjski konec dobro poznan. Zato sem se namenila, da na ta čudovit jesenski dan obiščem tudi vojaško pokopališče v Ukancu, ob Bohinjskem jezeru.

Že sama vožnja do tja je bila čudovita. Po Blejskem jezeru so se še vozile ladjice s turisti, kočijaži so v debele odeje zavite turiste vozili s konji okrog jezera, v bohinjski kotlini pa je že dišalo po zimi. Na samem pokopališču je bila ob 14. uri že senca, zasneženi Vogel nad pokopališčem pa se je kopal v soncu.

Ob vhodu na pokopališče je zapisano: 1915 - vojaško pokopališče - 1917, in da je ta prostor kulturni spomenik Republike Slovenije. Tukaj je pokopanih 296 avstro-ogrskih vojakov, vojnih ujetnikov, ki so padli v Krnskem pogorju v času prve svetovne vojne. Po priimkih sodeč je največ Madžarov, Poljakov in Ukrajincev, tudi Romuni, Čehi in Srbi so bili med njimi. Vsak pokojni ima ob grobu lesen križ z vpisanim imenom. Na velikem križu sredi pokopališča pa je zapisano: 'Tujci prej, zdaj bratje ste postali, / ko so tu grobove vam skopali, / žarko sonce sevaj vam planinsko, / pokoj dihaj jezero Bohinjsko.'

Bil je spokojni mir. Zamislila sem se nad lepimi verzi, pomolila Očenaš za pokojne, prižgala svečo, odpadlo listje pa je počasi prekrivalo njihove grobove. Počasi sem odšla iz tega svetega kraja. Bodo mi pa ostali za spomin na to srečanje verzi, zapisani nad vrati na kapeli v kotu pokopališča: 'Potomci! Ostanite si edini, da zaman našo nismo kri prelili!'

S spoštovanjem do vseh rajnih

Marija Jamnikova
iz Žabnice na Sorškem polju

Tržič

Razstava hranilnikov v Kurnikovi hiši

Tržiški muzej vabi k ogledu razstave hranilnikov z naslovom *Varčuj in si srečo kuj* v Kurnikovi hiši v Tržiču. Sooblikovali so jo učenci Osnovne šole Tržič pod mentorstvom Braneta Povaleja, Mojstrska delavnica Kosmač, Mojstrska delavnica Ena leva, dve desni in posamezniki, ki so za čas razstave posodili svoje hranilnike. Razstava bo na ogled ves november, in sicer ob sobotah med 11. in 12. uro ter ob sredah med 16. in 17. uro. Ogled je brezplačen. **A. H.**

Glasove Muce Copatarice,
dobimo se jutri, v sredo, 3. novembra, ob 17. uri v avli Gorenjskega glasa. Prosimo, prinesite vse copatke s sabo, saj jih bomo tokrat zavijale za predajo v Porodnišnico Kranj. Dobrodošli bodo tudi darilni trakovi, celofana imamo dovolj.
Se vidimo jutri, v sredo!
Gorenjski Glas

Žiri

Miro Cerar in njegova knjiga

Literarna sekcija DPD Svoboda Žiri jutri vabi na zanimiv pogovorni večer z Mileno Miklavčič. V Galeriji DPD Svoboda bo jutri ob 19. uri predstavila knjigo Miroslav Cerar in njegov čas. Ob tej priložnosti ne bosta manjkala portretiranec - Miroslav Cerar in njegova žena Zdenka Cerar, sodelovala bosta tudi Janez Brodnik in Tine Šrot. **B. B.**

Kamnik

Prva bo na vrsti OŠ Frana Albrehta

Občina Kamnik se že loteva enega največjih projektov doslej - gradnje in obnove obeh mestnih šol, OŠ Frana Albrehta in OŠ Toma Brejca. Prvo bodo porušili in na novo zgradili, drugo pa temeljito obnovili in dozidali. Projekt, vreden več kot dvajset milijonov evrov, bodo predvidoma začeli izvajati spomladi, pred dnevi pa je občina na upravno enoto že vložila dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja za gradnjo OŠ Frana Albrehta. Če ne bo potrebnih veliko dopolnitev, bodo javni razpis za izbiro izvajalca del lahko objavili že ob koncu leta. **J. P.**

Kranj

Nestabilnost kroga v Kranjski hiši

Zavod za turizem Kranj v galeriji Kranjske hiše pripravlja razstavo fotografskih abstrakcij Jureta Žaloharja z naslovom Nestabilnost kroga. Odprtje razstave bo jutri ob 18. uri, razstavljene pa bodo fotomikrografske obstrakcije, ki so nastale s fotografiranjem mikroskopskega sveta, kristalov in tekočin. Dogodek bodo z glasbenim programom popestrili učenci Glasbene šole Kranj. Prav tako v Kranjski hiši bo v četrtek z začetkom ob 17. uri predavanje, kjer bo avtor razstave govoril o abstraktni fotografiji in njeni umetniški vrednosti. **V. S.**

Avtohiša Odar d.o.o., PE Lesce, Hraška c. 19, 4248 Lesce, tel.: 04/533 70 22 (21)

Povprečna poraba goriva: od 3,6 do 7,2 l/100 km. Emisije CO_2: Opel Corsa od 95 do 172 g/km, Opel Astra GTC od 146 do 149 g/km, Opel Zafira od 134 do 168 g/km. Slika je simbolna.

MojeDelo.com
Izberi prihodnost

MOJE DELO, spletni marketing, d.o.o., Litostrojska c. 44c, 1000 Ljubljana, Slovenija, T: 01 51 35 700
VEČ INFORMACIJ IN ZAPOSLITVENIH OGLASOV (300 - 500)
NA: www.mojedelo.com, info@mojedelo.com

Zastopnik za terensko prodajo izdelkov za osebno nego iz lastnega prodajnega programa m/ž (terensko)
Podjetje Sinkopa, d. o. o., zaposli zastopnika za terensko prodajo izdelkov iz lastnega prodajnega programa. Nudimo zaposlitev za nedoločen čas, delo v dopoldanskem času, proste vikende in nadpovprečen osebni dohodek. Sinkopa, d. o. o., Žirovnica 87, 4274 Žirovnica, prijave zbiramo do 11. 11. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Kuhar v Termah Snovik m/ž (Terme Snovik - Kamnik)
Medse vabimo dobrega kuharja m/ž. Odgovorni boste za pripravo penzionskih jedi in jedi po naročilu. Pričakujemo izobrazbo gostinski tehnik ali kuhar, pozitiven odnos do zdrave prehrane, vsaj 3 leta izkušenj pri samostojni pripravi jedi, zaželeno osnovno znanje tujega jezika (angleščina ali nemščina). Nudimo vam stimulativno plačilo z vsemi pripadajočimi dodatki ter prijazno delovno okolje. Terme Snovik - Kamnik, d. o. o., Molkova pot 5, 1240 Kamnik, prijave zbiramo do 19. 11. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Kozmetik-pediker-maser m/ž (Snovik - Kamnik)
V svoj kolektiv vabimo novega sodelavca za delovno mesto kozmetik-pediker-maser m/ž. Iščemo osebo z vsaj V. st. izobrazbe kozmetične smeri, ki je komunikativna in jo komunikacija z gosti veseli, ki ima vsaj dveletne izkušnje enakega delovnega mesta, ki je pripravljena na nadaljnje usposabljanje ... Nudimo urejeno delovno okolje v eko termah. Terme Snovik - Kamnik, d. o. o., Molkova pot 5, 1240 Kamnik, prijave zbiramo do 18. 11. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Izvršni direktor organizacijske enote Nakup in prodaja električne energije m/ž (Kranj)
Delo obsega: vodenje zaposlenih v organizacijski enoti Nakup in prodaja električne energije, zagotavljanje ekonomičnega in rentabilnega poslovanja organizacijske enote, načrtovanje, usmerjanje in usklajevanje dejavnosti organizacijske enote, zagotavljanje izvajanja nalog organizacijske enote, izvajanje poslovnih in kadrovskih pooblastil uprave,... Elektro Gorenjska, d. d., Ul. Mirka Vadnova 3a, 4000 Kranj, prijave zbiramo do 08. 11. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Univerzitetni diplomirani inženirji strojništva in diplomirani inženirji strojništva m/ž (Žiri)
Ponujamo vam prijetno delovno okolje, dinamično in zanimivo delo, stimulativno nagrajevanje ter možnost dodatnega usposabljanja in strokovnega napredovanja v skupini Poclain Hydraulics Group. Kladivar, d. o. o., Industrijska ulica 2, 4226 Žiri, prijave zbiramo do 11. 11. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Vodjo prodajalne - poslovodja m/ž (Škofja Loka)
Nudimo vam temeljito uvajanje, da boste lahko hitro osvojili vaše dnevne obveznosti. Kot vodja prodajalne boste postali ambasador JYSKa, tako znotraj podjetja kot tudi navzven. Vaša naloga bo dnevno operativno vodenje v trgovini, odgovorni boste vodji področja. JYSK, d. o. o., Tovarniška cesta 10A, 8250 Brežice, prijave zbiramo do 09. 11. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Prodajalce/ke v Škofji Loki (Škofja Loka)
Nudimo vam temeljito uvajanje, da boste lahko hitro osvojili vaše dnevne obveznosti. Zadolženi boste za področje v trgovini, skrbeli boste na primer za studio vzmetnic. JYSK, d. o. o., Tovarniška cesta 10A, 8250 Brežice, prijave zbiramo do 09. 11. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Komercialist m/ž (Kranj)
Od vas pričakujemo: višješolsko izobrazbo strojne smeri s poznavanjem nabavnega, prodajnega in skladiščnega poslovanja, od 2 do 5 let delovnih izkušenj pri nabavi rezervnih delov v avtomobilski industriji, poznavanje programskih katalogov rezervnih delov, poznavanje področja avtomehanike. Alpetour Potovalna agencija, d. d., Mirka Vadnova 8, 4000 Kranj, prijave zbiramo do 06. 11. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Kontrolni tehnolog m/ž (Škofja Loka)
Opis delovnega mesta kontrolni tehnolog: priprava kontrolnih postopkov, izdelava in ažuriranje kontrolno-tehnološke dokumentacije, priprava zahtevnikov in naročanje kontrolnih naprav, sodelovanje pri razvoju izdelkov, vodenje evidenc, izobraževanje in usposabljanje sodelavcev. Indramat elektromotorji, d. o. o. Rexroth Bosch Group, Kidričeva 81, 4220 Škofja Loka, prijave zbiramo do 04. 11. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Kuhar v Kranju m/ž (Kranj)
Vaše delovne naloge bodo priprava toplih in hladnih obrokov, organiziranje dela, vodenje in poznavanje dokumentacije HACCP,... Sodexo, d. o. o., Železna cesta 16, 1000 Ljubljana, prijave zbiramo do 07. 11. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Sodelavec v službi komerciale m/ž (Škofja Loka)
Delo bo obsegalo: spremljanje razpisov v uradnem listu, pripravljanje dokumentacije in izdelava ponudb za javne in druge razpise, izvajanje vsebinskih razgovorov z investitorji, projektanti in ponudniki, sodelovanje pri odpiranju ponudb na javnih razpisih, sodelovanje pri sklepanju pogodb z investitorji in podizvajalci, izdelovanje razpisov za podizvajalska dela, izdelovanje analize,.... SGP Tehnik, d. d., Stara cesta 2, 4220 Škofja Loka, prijave zbiramo do 06. 11. 010. Več na www.mojedelo.com.

GG | IZLET

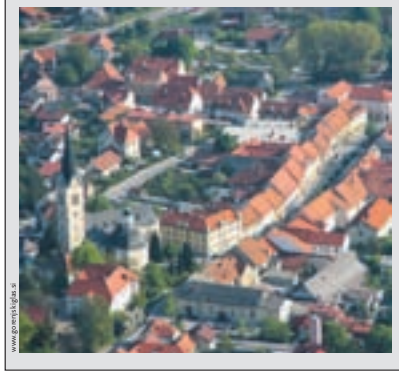

ČETRTEK, 11. NOVEMBRA 2010

Slovenske Konjice in martinovanje na Ptuju

Na martinovanje se ne smemo odpraviti preveč zgodaj, ampak bomo raje ostali malo dlje! Zato gremo na pot z avtobusne postaje v Radovljici ob 8.30, izpred Creine ob 8.50, na avtobusni postaji na Primskovem pred Mercator centrom pa se dobimo ob 9. uri. Čez približno uro in pol bomo prispeli v Slovenske Konjice, kjer si bomo med uro trajajočem sprehodom ogledali staro mestno jedro. Nato nas bo že priganjalo Martinovo kosilo, ki nas bo čakalo v gostišču Zlati grič, kjer brez pečene race in mlincev ne bo šlo. Po kosilu nas bo pot vodila še do najstarejšega slovenskega mesta, Ptuja. Obvezen ogled mesta bomo zaključili v termalnem kopališču Term Ptuj, kjer si bomo privoščili popoldanski kopalni oddih. Po kopanju se bo prilegla malica, nato pa se bomo priključili tradicionalnemu martinovanju na prostem, na Mestnem trgu. Po šegavem krstu mošta se bomo vsaj do 21. ure zabavali z ansamblom Vesele Štajerke. Prihod v Kranj načrtujemo okoli 23. ure, v Radovljico pol ure kasneje.

CENA IZLETA JE 35 EUR.
V ceno je vključeno: prevoz, kosilo, kopanje, malica, ogledi mest z lokalnim vodičem, zavarovanje.
Za rezervacijo čim prej pokličite po: **04/201 42 41 ali pišite na: narocnine@g-glas.si**.
Organizator izleta je TA Odisej. S seboj vzemite: udobno obutev, kopalke, brisačo in veliko dobre volje. Se vidimo!

Gorenjski Glas

HALO - HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročilo za objavo sprejemamo po telefonu 04/201-42-00, faksu 04/201-42-13 ali osebno na Bleiweisovi cesti 4, v Kranju oz. po pošti - do ponedeljka in četrtka do 11.00 ure! Cena oglasov in ponudb v rubriki: Izredno ugodna.

JANEZ ROZMAN S.P. - ROZMAN BUS, LANCOVO 91, 4240 RADOVLJICA, TEL.: 04 53 15 249, FAX: 04 53 04 230

MADŽARSKE TOPLICE: 18. 11. - 21. 11. 27. 11 - 30. 11., 16. 12. - 19. 12. ; **BERNARDIN:** 22. 11. - 25. 11; **TOPOLŠICA** 29. 11.; **TRST** 26. 11.; **PALMANOVA IN TOVARNA ČOKOLADE**: 2. 12. **MARTINOVANJE - BIZELJSKO:** 13. 11.; **SILVESTROVANJE BANJA VRUČICA:** 30. 12. - 2. 1.; **BIOTERME:** 15. 11.; **BANJA VRUČICA:** 2. 12. - 5. 12., 2. 12. - 9. 12.

OBVESTILA O DOGODKIH OBJAVLJAMO V RUBRIKI GLASOV KAŽIPOT BREZPLAČNO SAMO ENKRAT.

PRIREDITVE

Martinovanje
Kranj - V Domu krajanov Primskovo se bo v soboto, 6. novembra, ob 19.30 začelo martinovanje z Ozarčani in ansamblom Štima.

Za otroke v knjižnicah
Bohinjska Bistrica - Otroci si jutri, v sredo, 3. novembra, ob 17. uri lahko ogledajo glasbeno-lutkovno predstavo Detektivka Lisička Tička.

Radovljica - Otroci si v četrtek, 4. novembra, ob 17. uri lahko ogledajo glasbeno-lutkovno predstavo Detektivka Lisička Tička.

Jesenice - Jutri, v sredo, 3. novembra, bo ustvarjalna delavnica Priprava novoletnih okraskov ob 17. uri, v četrtek, 4. novembra, bo ura pravljic ob 17. uri; v petek, 5. novembra, bo Brihtina pravljična dežela - za tiste otroke od 4. do 6. let, ki ta čas niso v vrtcu, ob 10. uri.

Slovenski Javornik - Danes, v torek, 2. novembra, bo računalniška pomoč v knjižnici ob 16. uri.

Hrušica - V četrtek, 4. novembra, bo ustvarjalna delavnica od 16. do 17.30.

Nepozabno kulinarično doživetje
Kranj - V četrtek, 4. novembra, bo ob 18. uri na Prešernovi ulici 6 nepozabno kulinarično doživetje v prvi konceptni restavraciji HappyPeka, imenovani HappyHiša. Pripravili in postregli bodo tradicionalne slovenske jedi, pripravljene na moderen način in v kombinaciji s pekovskimi izdelki. Za glasbeno razvajanje pa bo poskrbela Nuša Derenda. Udeležbo lahko potrdite še danes, v torek, 2. novembra.

Ljubnski čpinarji
Ljubno - V soboto, 6. novembra, bodo s projekcijo dokumentarnih fotografij, muzejsko vitrino keramike, otroško lončarsko delavnico in razstavo ljubenske lončevine v Domu ŠD Ljubno prikazali rezultate študijske skupine Gorenjskega muzeja v Kranju Gorenjska lončevina.

IZLETI

Popotovanje od Litije do Čateža
Šenčur - Turistično društvo Šenčur vabi v soboto, 13. novembra, na pohod po Levstikovi poti - popotovanje od Litije do Čateža. Informacije in prijave zbira do četrtka, 11. novembra, Franci Erzin, gsm: 041/875-812.

Po Oljčni poti Simona Gregorčiča
Šenčur - Turistično društvo Šenčur vabi v nedeljo, 14. novembra, na pohod po Oljčni poti Simona Gregorčiča (Branik). Skupne zmerne hoje bo okoli 4 ure. Informacije in prijave zbira do petka, 12. novembra, Franci Erzin, gsm: 041/875-812.

PREDAVANJA

Planet strahov
Kranj - Društvo Svetlin vabi danes, v torek, 2. novembra, ob 19. uri v društveni prostor na C. Staneta Žagarja 19 na predavanje Zorana Železnikarja, prevajalca in avtorja besedil o duhovni rasti. Predstavil bo vsebino knjige Planet strahov, ki govori o spoznavanju strahov, ki nas bolj in bolj vklepajo v svoje spone.

V deželi belega kenguruja
Radovljica - Na vznemirljivo potovanje po Tasmaniji se lahko z Branetom Dobarjem podate danes, v torek, 2. novembra, ob 19.30 v Knjižnici A. T. Linharta.

KONCERTI

Tri zgodbe - tri usode

Slovenski Javornik - Pevci ljudskih pesmi KUD Triglav in KD FS Karavanke prirejajo koncert z naslovom Tri zgodbe - tri usode, trilogija iz pesemskega izročila, v petek, 5. novembra, ob 20. uri v dvorani Julke in Albina Pibernika na Slovenskem Javorniku.

RAZSTAVE

Nazaj k naravi

Ljubljana - Slikarka Marica Trček iz Žirov razstavlja svoja dela v salonu kavarne in slaščičarne Maxi v Ljubljani.

Več na www.gorenjskiglas.si/Kažipot

LOTO

Rezultati 87. kroga - 31. oktobra 2010

2, 6, 13, 18, 19, 35, 38 in 21
Lotko: **3 4 0 6 4 2**
Loto PLUS: **1, 3, 22, 29, 30, 34, 38 in 24**
Sklad 88. kroga za Sedmico: **320.000 EUR**
Sklad 88. kroga za Lotka: **70.000 EUR**
Sklad 88. kroga za PLUS: **30.000 EUR**

Mali oglasi
tel.: 201 42 47
fax: 201 42 13
e-mail: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: **za objavo v petek - v sredo do 14.00 in za objavo v torek do petka do 14.00!** Delovni čas: **ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16., sobote, nedelje in prazniki zaprto.**

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

ODDAM

V KRANJU - Planina, Ul. Tončka Dežmana, manjšo garsonjero, opremljeno samo s kuhinjo. Zaželena starejša oseba za daljši čas, ☎ 041/698-047 10006005

K3 KERN d.o.o.
NEPREMIČNINE
Maistrov trg 12, 4000 Kranj
Tel. 04/202 13 53, 202 25 66
GSM 051/320 700, Email: info@k3-kern.si

DVOSOBNO, pritljično stanovanje, 58 m2, opremljeno, pri sodišču v Kranju, parkirišče, ☎ 031/360-161, po 15. uri 10005995

HIŠE

PRODAM

PODNART, 3. PGF, klasična gradnja, P+M, vsi priključki, 112 m2, parcela 667 m2, ☎ 041/744-709 10005997

fesst

FESST, d. o. o., nepremičninska družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Fax: 236 73 70
E-pošta: info@fesst.si
Internet: www.fesst.si

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

SUZUKI Ines, 4 x 4 eksklusive, l. 2005, 78.000 km, cena 5.800 EUR, ☎ 04/20-11-519, 030/917-871 10006001

GRADBENI MATERIAL

STAVBNO POHIŠTVO

PRODAM

GARAŽNA vrata Lip, dvokrilna, lepo ohranjena s podbojem, dim. 229x208 cm, ☎ 04/58-01-773, 041/527-983 10006008

KURIVO

PRODAM

DRVA - metrska ali razžagana, možna dostava, ☎ 041/718-019 10005987

BUKOVA drva, cena 55 EUR, mešana drva, cena 40 EUR, možnost razreza in dostave, ☎ 040/338-719 10005988

LESNE brikete za kurjavo, ☎ 040/887-425, 040/389-574 10005805

Slovenske železnice

JAVNA PONUDBA ZA ODDAJO POSLOVNIH PROSTOROV

Železniška postaja Jesenice
- Poslovni prostor - gostinski lokal v skupni izmeri 170 m2

Hrušica
Poslovni prostori za opravljanje različnih dejavnosti, skladiščenje:
- Objekt v izmeri 275,03 m2
- Objekt v izmeri 259,50 m2
- Objekt v izmeri 24,52 m2
- Objekt z več prostori v skupni izmeri 137,40 m2

Razpisno dokumentacijo lahko resni kandidati prevzamejo za Jesenice v šestih dneh od 3. novembra dalje, za Hrušico pa v šestih dneh od 5. 11. dalje na sedežu družbe, soba štev. 631, telefon 01/ 29 14 232, GSM 051/691-583, dostopna pa je tudi na spletni strani Slovenskih železnic, d. o. o.

Slovenske železnice, d.o.o., Kolodvorska ulica 11, Ljubljana

STANOVANJSKA OPREMA

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

ZAMRZOVALNO skrinjo, 200 l., ☎ 031/808-409 10006007

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

PEČ na polena Hoval Agrolyt 20 TT Lambda, 21.9 kw, malo rabljena, ugodno, ☎ 04/25-03-484, 031/834-131 10006019

HOBI

KUPIM

STAR denar, srebrnike, zlatnike, srebrnino, značke, medalje, ☎ 030/670-770 10006018

OBLAČILA IN OBUTEV

PODARIM

MOŠKO obleko, št. 48, ☎ 04/53-07-777 10005942

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

OČALA na recept, okulistični pregledi, kontaktne leče, popusti za upokojence in člane sindikata. Optika Aleksandra, Qlandia Kranj, C. 1. maja 77, ☎ 04/234-234-2, www.optika.si 10005993

ŽIVALI IN RASTLINE

PODARIM

SIBIRSKEGA HASKIJA, z rodovnikom, vajen čistoče, želimo mu lepo življenje na vrtu ob hiši, ☎ 04/23-24-745 10006014

LEPE, mlade mucke, ☎ 040/235-410 10005955

KMETIJSTVO

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

KIPER prikolica ETK 450, 5 ton, tehnostroj z vzmetmi in dvojnimi kolesi 6,50 x 16, kot nova, ☎ 041/722-625 10005914

KUPIM

PRIKOLICO kiper, nosilnosti 4 - 5 ton, in obračalni dvobrazdni plug, ☎ 04/51-82-643 10005999

PRIDELKI

PRODAM

BRINOVE jagode, vreče po 30 kg, prečiščene, cena 1,90 eur/kg, možna dostava, ☎ 041/928-011 10006012

JABOLKA, hruške, sladki mošt, prešanje sadja, krompir in zelje ki ga tudi naribamo, kmetija Matijovc, Jeglič, Podbrezje 192, Naklo, ☎ 04/53-31-144 10005557

JABOLKA za predelavo lahko dobite v Predosljah, ☎ 04/23-41-880, med 18. in 19. uro 10005978

PIRINO zrnje, letina 2010, ☎ 031/363-540 10005998

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

2 BIKCA pasme BBP in LS, stara 4 mesece, ☎ 04/25-03-361, 040/127-409 10005996

BIKCA simentalca, starega 10 dni, ☎ 04/57-21-336 10006004

BIKCA simentalca, težkega 150 kg, ☎ 031/687-062 10006015

ČB BIKCA, starega 10 dni, ugodno, ☎ 041/744-502 10006006

ČB BIKCA, starega 10 dni, ☎ 041/873-887 10006010

ČB BIKCA, starega 10 dni, Goriče 19, ☎ 031/230-413 10006013

PRAŠIČE, težke od 100 do 230 kg, domača reja in sprejemam naročila za meso od bika, ☎ 040/758-524 10005994

TELIČKO staro 2 meseca, lisaste pasme in teličko ČB, staro 10 dni, ☎ 04/57-23-553, 041/378-875 10005948

ZAJCE za pleme, ☎ 040/672-702 10006009

KUPIM

BIKCA simentalca, starega do 10 dni, ☎ 041/503-623 10006016

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

ZAPOSLIMO kuharja/ico, dober OD, nedelje proste, Gostinsko podjetje Kranj, d.o.o., C. 1. maja 1a, Kranj, ☎ 031/339-948 10005871

IŠČEM

DELO, čiščenje, gosp. dela, pomoč starejšim osebam, Kranj z okolico, ☎ 051/605-303 10006000

DELO - kuhanje, likanje, čiščenje, ☎ 031/211-774 10006011

STORITVE

ASTERIKS SENČILA, Rozman Peter, s. p., Senično 7, Križe, ☎ 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 10005989

NUDIM

ADAPTACIJE, vsa gradbena dela, notranje omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hitro in poceni. SGP Beni, d. o. o., Struževo 7, Kranj, ☎ 041/561-838 10005395

OVSENIK inženiring d.o.o.
Jezerska c. 108/c
4000 KRANJ

Iščemo:
KV mizarje in pomočnike mizarjev

Informacije po tel.:
04/281-66-00

ADAPTACIJE, notranji ometi, vse vrste fasad, škarpe ter tlakovanje dvorišč, kvalitetno, hitro in poceni. Arbaj, d.o.o., Zg. Bela 24, Preddvor, ☎ 041/241-149 10005732

BELJENJE, barvanje, polaganje laminatov, hitro, kvalitetno in ugodno, Zupan Primož s.p., Golniška c. 99, Kranj, ☎ 031/868-393 10005856

FLORIJANI, d. o. o., C. na Brdo 41, Kranj izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, ☎ 041/557-871 10005991

NA VRTU: prekopavanje, sajenje dreves in podobno. Opravljam pa tudi manjša hišniška dela. Anton Bohinec s.p., C. na Hudo 46, Tržič, ☎ 041/782-866 10005933

SLIKOPLESKARSTVO in fasaderstvo, izvajamo tankoslojne izolacijske fasade, stiropor, volna, kitanje, beljenje, obdelava knaufa, pleskanje, Tomaž Hafner, s. p., Dvorski trg 11, Preddvor, ☎ 041/841-897 10005990

ZASEBNI STIKI

PODJETNIK potrebuje prijazno dekle za skupno delo in življenje, ☎ 031/860-668 10005307

ŽENITNA posredovalnica za vse osamljene z dobrimi nameni od vsepovsod, ☎ 031/505-495 10005306

RAZNO

PRODAM

KOMPLET za avtogensko varjenje in kisik jeklenko za uporabo pri varjenju., ☎ 04/53-18-664 10006002

PODARIM

PTIČJE kletke, ☎ 04/20-46-561, 04/20-42-284 10005944

V SPOMIN

Kot listje pada iz drevesa,
tako odšla si brez slovesa.

Osemnajst let že v grobu spiš,
v naših srcih še živiš.

Jutri bo minilo že 18 let, odkar nas je zapustila mami, hčerka, sestra

Zdenka Cotman

rojena Sajevic

Hvala vsem, ki se je spominjate, ji prižigate sveče, predvsem pa sošolcem iz Trgovske šole.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustil naš dragi

Anton M. Aljančič

Rantov Tone iz Bistrice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, vsem, ki ste izrekli sožalje, darovali sveče, cvetje in svete maše. Zahvaljujemo se dr. Andolšku za dolgoletno zdravljenje, dr. Janji Borič, ge. Anici Polajnar. Hvala g. župniku za lep pogrebni obred, gasilcem, pevcem ter pogrebni službi Komunala Kranj. Vsem, ki ste ga imeli radi in ga pospremili na njegovi zadnji poti, vsem imenovanim in neimenovanim, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči vsi njegovi

Spomin ...
Edini, ki ostane
močan nad vsem,
edini cvet, ki ne ovene,
edini val, ki se ne razbije,
edina luč, ki ne ugasne.

V 93. letu starosti je mirno zaspal

Janez Kalan

K zadnjemu počitku na pokopališču v Sori pri Medvodah smo ga pospremili v četrtek, 21. oktobra 2010.

Njegova Nada in Miha
Medvode, 21. oktobra 2010

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega sina in bratca

Julia Gulana

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, sočustvovali z nami, darovali cvetje in denarno pomoč. Še posebej pa bi se radi zahvalili gospodu župniku iz župnišča Suha ter sošolki Špeli Tavčar, pevcem in godalnemu kvartetu iz Gimnazije Škofja Loka za poslovilni obred. Hvala sorodnikom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč v težkih trenutkih.

Mamica Milevka, oče Gojko in sestrica Vanesa

Anketa

Buče za noč čarovnic

Mateja Rant

Praznovanje noči čarovnic se vse bolj uveljavlja tudi pri nas. Tako so "čarovniško" vzdušje minuli konec tedna pričarali tudi na Blejskem gradu in v rovih pod starim Kranjem. Domove pa so krasile osvetljene izrezane buče. / Foto: Tina Dokl

Brina Pretnar, Ljubljana:

"Všeč mi je vzdušje tukaj na Blejskem gradu, zato sem se tudi sama preoblekla v čarovnico. Moram biti v stilu, če srečam kakšno 'sestrično'. Doma bom izrezljala tudi bučo."

Maja Lakota, Bled:

"Ne praznujemo noči čarovnic, čeprav nimam nič proti temu, saj je zanimiva popestritev v teh dneh. Le za otroke izrežemo buče in v njih prižgemo svečko za strašljivo vzdušje."

Amalija Mencinger, Ribno:

"Rada se našemim v čarovnico, saj to sodi zraven. Sama sem bolj prijazna čarovnica in nisem še nič začarala. Tudi buče sem doma izrezljala, pri čemer mi je pomagal oči."

Elaine Edmison, Kanada:

"Pri nas je to zelo razširjeno, tako ohranjamo stik z otroki iz soseščine. Otroci se namreč oblečejo v kostume in hodijo po domovih ter prosijo za slaščice, predvsem za bonbone."

Mitja Šircelj, Kranj:

"Zaradi mene tudi če tega ne bi bilo, vendar pa je za otroke zanimivo, ko izrezujemo buče in jih osvetlimo. Letos je za to poskrbela mami, sam sem bil pa za moralno podporo."

Mladi počitnice zamenjali za prostovoljstvo

Skupina mladih z Gorenjskega se je pridružila mednarodnemu projektu 72 ur prostovoljstva, v okviru katerega so tri dni preživeli v Domu starejših občanov Preddvor.

Mateja Rant

Preddvor - "To je bila vsekakor zanimiva izkušnja. Koristno smo izpolnili svoj čas in spoznali marsikaj novega," je bila po treh dneh, ki jih je kot prostovoljka preživela v domu v Preddvoru, zadovoljna vodja skupine **Tadeja Tomšič.** Skupaj s še 14 prostovoljci, sicer animatorji iz župnij Kokrica in Kranj Šmartin, se je pridružila mednarodnemu projektu 72 ur. Minuli teden so se tako zavestno odpovedali počitniškemu brezdelju in se odločili za pomoč v domu starejših, kjer so bili z njihovim delom nadvse zadovoljni.

Petnajst mladih je svoje počitniške dni preživljalo na prostovoljnem delu v preddvorskem domu starejših občanov. / Foto: Tina Dokl

V Nemčiji, je pojasnila Tadeja Tomšič, so podoben projekt izpeljali že pred petimi leti, v Sloveniji pa so ga letos izvajali prvič. Sodelovalo je okrog sto mladih iz vse Slovenije, na Gorenjskem pa je bila njihova skupina edina. "Cilj projekta je v treh dneh, ki jih imamo na razpolago, opraviti neko družbeno koristno delo. Lahko je z ekološkega, socialnega ali drugega področja, bistvo pa je, da do konca ne veš, kakšno nalogo ti bodo dodelili," je razložila Tadeja Tomšič. Dela v domu starejših v Preddvoru so se lotili z vso vnemo, pri čemer so program izdelali skupaj z delovno terapevtko Irmo Čebašek. Seveda pa so morali pokazati tudi precej lastne kreativnosti, če so hoteli v treh dneh doseči vse cilje, ki so si jih zastavili. V domu so preživeli dopoldneve in pomagali osebju pri njihovih vsakodnevnih opravilih, tako da so med drugim tudi urejali skladišče, pospravili rože z balkonov in pomili okna, obenem pa so veliko časa preživeli s starejšimi, tudi v individualnih pogovorih. "Bilo je zelo zanimivo - kaj vse ti imajo povedati, jih kar ne moreš ustaviti," nam je zaupala prostovoljka **Miriam Cukjati.** V domu, pravi, je bila deležna veliko pozitivne energije. "Starejši so nas bili zelo veseli. Zelo radi te pohvalijo," je še dejala.

Prostovoljce je pohvalila tudi direktorica preddvorskega doma **Andreja Valant**, ki pravi, da so vrata njihovega doma vedno odprta prostovoljcem. "Ti mladi so v času, ko so njihovi sovrstniki uživali v počitnicah, pokazali, da jim ni težava zjutraj vstati iz postelje in vsak dan priti k nam. Svoje delo so vzeli zelo resno, čeprav ni bilo obvezno. S tem so dokazali, da so odgovorni mladi ljudje in da imajo čut za sočloveka," je dejala Andreja Valant.

Priznanja za urejenost vasi in objektov

Simon Šubic

Cerklje - V Cerkljah so drugo leto zapored izpeljali ocenjevanje najbolj urejenih vasi in objektov v okviru projekta Moja dežela - lepa in gostoljubna. Občinsko priznanje za najbolj urejeno vas kot celoto so znova podelili Cerkljam, priznanje za najlepšo urejenost stanovanjskega objekta je prejela družina Erzar s Stare ceste v Cerkljah, najbolj urejeno kmetijo imajo Pri Anžetovc (družina Anhar) v Lahovčah, Gostilna pod Krvavcem (Marinka Rezar, s. p.) je po mnenju komisije najlepše urejen turistični objekt, priznanje za najlepše urejen poslovni objekt pa so podelili podjetju Ambrož Lahovče. Da je urejenost vasi in objektov v občini Cerklje zares zgledno, dokazujejo tudi nedavna priznanja, ki sta jih podelili gorenjska in slovenska turistična zveza. Gorenjska turistična zveza je tako Občini Cerklje podelila šest priznanj za urejenost: Cerklje so osvojile prvo mesto v kategoriji manjših mest; Adergas med vasmi oz. izletniškimi kraji, v kategoriji vrtci in šole sta priznanje prejeli Osnovna šola Davorina Jenka Cerklje in vrtec Murenčki. Za poseben prispevek k razvoju turizma na Gorenjskem sta priznanje prejela Franc Bolka in Andrej Ropret. Turistična zveza Slovenije pa je v okviru projekta Moja dežela - lepa in gostoljubna Cerkljam že sedmič podelila tudi najvišje priznanje v kategoriji manjših mest. "Vsa podeljena priznanja so odraz našega sodelovanja in povezovanja vseh občanov pri urejanju vasi, objektov in okolice," pravi cerkljanski župan **Franc Čebulj.**

Tržič

Gradnja pločnika med Kovorjem in Zvirčami

Minuli teden so med naseljema Kovor in Zvirče začeli graditi pločnik, ki bo izboljšal prometno varnost pešcev na tem precej prometnem odseku. Pločnik bo širok 1,6 metra in dolg 660 metrov. Tržiški župan **Borut Sajovic** je vesel, da se je investicija, načrtovana več kot desetletje, končno začela, vendar pa se z enim od desetih lastnikov občina še vedno ni uspela dogovoriti za odkup zemljišča. "Gre za 40-metrski odsek, lastnik pa zahteva nekajkrat višjo odškodnino od ostalih. Pričakujem, da bomo zaplet čez zimo rešili," je optimističen župan. V primeru ugodnih vremenskih razmer bodo grob asfalt skušali položili še pred zimo, gradnja pločnika pa bo končana prihodnjo pomlad. Vrednost del znaša 104 tisoč evrov, izvajalec je Komunala Tržič. **A. H.**

vremenska napoved

Napoved za Gorenjsko

Danes bo precej oblačno, občasno bo deževalo. V sredo bo dež postopno ponehal, delno se bo zjasnilo. V četrtek bo delno jasno z jutranjo meglo po kotlinah.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

TOREK 9/14°C

SREDA 10/12°C

ČETRTEK 4/15°C

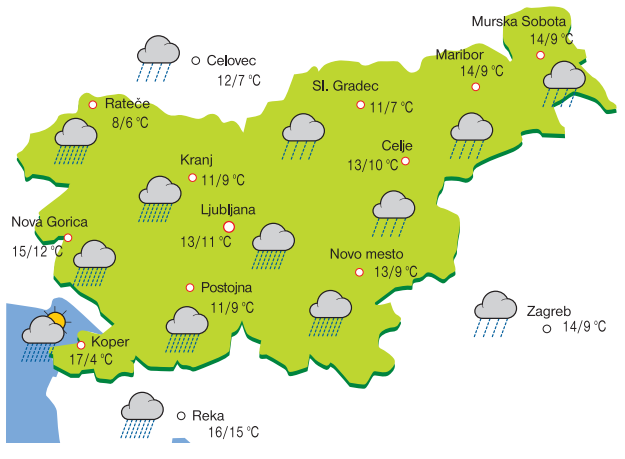

razuedrila GG
PRILOGA GORENJSKEGA GLASA

Grudnove Šmikle iz Železnikov. Więč na strani 30 / Foto: Tina Dokl

GLASBENI ODER

DOBRODELNE ŠMIKLE

Ženska vokalna skupina Grudnove šmikle, ki sodi v vrh slovenskega zborovskega petja, povezuje pevke s Škofjeloškega. V petek jim lahko prisluhnete na dobrodelnem koncertu v Šenčurju.

30

KULTURA

V MAVČIČAH JENKOV NAGRAJENEC

Letošnjo Jenkovo nagrado, ki jo podeljuje Društvo slovenskih pisateljev, je prejel pesnik Ivo Svetina, ki je bil, skupaj z Ifigenijo Simonovič, tudi gost literarnega večera v Mavčičah.

31

LJUDJE

BUČE, ČAROVNICE IN DOBRODELNOST

Škrata Krančka so obiskale čarovnice, kuharski mojster Iztok je pripravil bučno juho, Leo kluba Domžale in Brdo pa sta pripravila že peto dobrodelno čarovniško zabavo. / Foto: Tina Dokl

36

TOREK_02. 11. 2010

GLASOV ODER

Petru Hafnerju v spomin

V škofjeloški Ostrigi so minuli vikend posvetili lani preminulemu profesorju matematike Petru Hafnerju. Na odru se je v dveh dneh zvrstilo kar nekaj alternativnih zasedb iz domačih in tujih logov. Po dolgem času so na oder stopili tudi **3=Pjančki** iz Železnikov (na sliki), energijo so še sproščali: stalni gost Ostrige **Damir Avdić** (Tuzla/Ljubljana), **Žen** (Zagreb), **Bakalina** (Čadrg), **Coma Stereo** (Maribor), **Nina Bulatovix** (Maribor), **Spock Studios** (Kamnik) in **Erotic Biljan&His Heretics** (Zagreb). Memorial tokrat ni bil dobrodelne narave, kljub vsemu pa se je Petru prišlo poklonit kar nekaj kolegov in dijakov. **P. M. B**

Zlati glasek Gorenjske 2010

Konec meseca bodo mladi pevski talenti lahko spet merili svoje sposobnosti, tokrat na prireditvi **Zlati glasek Gorenjske 2010.** Organizirata jo Linhartova dvorana Radovljica in Glasbeni studio Osminka Mojstrana ob medijskem sponzorstvu Radia Kranj. "Tokratni festival ima nov, malce drugačen koncept. Bistveno je, da bodo središče dogajanja in s tem glavne zvezde mladi pevci," je povedal vodja Glasbenega studia Osminka **Sandi Vovk.** Zlati glasek Gorenjske 2010 bo v soboto, 27. novembra, v Linhartovi dvorani v Radovljici, prijave zbirajo v studiu Osminka do četrtka, 4. novembra, avdicija bo v soboto, 6. novembra. Prijavijo se lahko mlade pevke in pevci, rojeni po 1. januarju 1995, nastopali bodo v treh starostnih kategorijah, ocenjevala pa jih bosta strokovna komisija in občinstvo. V vsaki kategoriji bodo podelili po tri nagrade, pevec oz. pevka z največ točkami v skupnem seštevku pa bo dobil naziv zlati glasek Gorenjske 2010. **U. P.**

Album ansambla Karavanke prejmejo ...

Minuli torek smo vas v nagradni igri spraševali po naslovu novega albuma ansambla Karavanke. Pravilni odgovor je 10 let. Izžrebali smo **Vido Mrak** (Rateče-Planica), **Urško Košnik** (Kranj) in **Miroslava Vaupotiča** (Jesenice), ki bodo po pošti prejeli nov album ansambla iz Gorij. **A. H.**

DOBRODELNI KONCERT
za izgradnjo Družinskega centra Repnje
petek, 5.11.2010 ob 20h v ŠD Šenčur
Trio Eroika
Maja Triler
Trio Quartet * Družina Triler
Gregor Čušin * Grudnove šmikle
Skupina sester Trobec Žagar
voditelja: Saša Pivk Avsec in Jure Sešek
Z nakupom „zlate donatorske karte" daru-jete več in pridobite kar 60€ cenejši vikend paket v Bohinj park eko hotelu!
Več o koncertu: info@iskreni.net, 0590 20 000, http://upanje.iskreni.net
Vstopnice: Prodajna mesta: Petrol, Big Bang, Kompas, e-Študentski Servisi, 3DVA trafike, kiosk Delo prodaja, Alpetour, Technomarket, Mholidays Telefonsko: 01/420 5000 Splet: www.eventim.si, www.napovednik.com, www.vstopnice.com, www.koncerti.net
Vabi vas: iskreni net Družina. Naš navdih.
in medijski sponzorji:
Zavod Iskreni.net, Stožice 56, Ljubljana

DOBRODELNE ŠMIKLE

Ženska vokalna skupina Grudnove šmikle, ki sodi v vrh slovenskega zborovskega petja, povezuje pevke s Škofjeloškega. V petek jim lahko prisluhnete na dobrodelnem koncertu v Šenčurju.

Ana Hartman

Grudnove šmikle pogosto nastopajo tudi na dobrodelnih koncertih. / Foto: Tina Dokl

Na petkovem dobrodelnem koncertu za gradnjo Družinskega centra Repnje v šenčurski športni dvorani bodo nastopile tudi Grudnove šmikle. "Odpele bomo pesmi na temo dekle, ženska, mama," je napovedala **Marjeta Naglič**, zborovodkinja pred osmimi leti ustanovljene ženske vokalne skupine iz Selške doline.

Svojo zgodbo so Grudnove šmikle - tedaj dvanajst dijakinj in učiteljica glasbe - začele pisati na dan sv. Miklavža, 6. decembra, od tod pa tudi njihovo ime. Nekaj deklet se je v osmih letih že zamenjalo, nekaj se jih je pridružilo iz Škofje Loke in okolice ter Poljanske doline. Od vsega začetka predstavljajo veliko kulturno obogatitev za Železnike in širše škofjeloško območje. S petjem bogatijo številne prireditve, tudi dobrodelne, prirejajo lastne koncerte in v goste vabijo kakovostne zborovske sestave od drugod. "Naš repertoar sestavljajo priredbe slovenskih ljudskih pesmi, sodobna zborovska glasba slovenskih in tujih skladateljev, zborovske skladbe iz svetovne glasbene zakladnice različnih obdobij. Želim, da je naš repertoar kar najbolj pester. Kaj nam je najljubše? Na to vprašanje bi vsaka članica odgovorila drugače. Najbrž je to naša posebnost," je pojasnila Nagličeva. Kot pravi, najraje pojejo v lepo akustičnih prostorih, saj glasba najlepše zaživi, kadar z njo 'zazveni' tudi prostor.

V zadnjih treh letih so z ambicioznimi načrti in programom začrtale pot, ki jih je vodila v vrh slovenskega zborovskega petja. Najbolj svež uspeh so dosegle spomladi letos na najbolj prestižnem slovenskem zborovskem tekmovanju Naša pesem v Mariboru. Osvojile so zlato priznanje in posebno priznanje za najboljšo izvedbo sodobne slovenske skladbe, kar je največji dosedanji uspeh zborovskega petja na Škofjeloškem. Avgusta lani so se udeležile mednarodnega festivala v Ohridu, kjer so osvojile veliko nagrado, uspeh pa so novembra dopolnile z zlatim priznanjem z odliko na gorenjskem zborovskem tekmovanju v Škofji Loki. Za njihov prispevek jih je Občina Železniki ob letošnjem občinskem prazniku nagradila s plaketo.

In kakšne načrte imajo v prihodnje? Konec meseca skupaj z Acom Biščevićem v Škofji Loki načrtujejo Schumannove dneve, decembra bodo praznovale rojstni dan, januarja pa nastopile v Viteški dvorani Križank. "Če nam uspe zbrati dovolj sredstev, pa se bomo z veseljem udeležile tudi kakšnega tekmovanja v katerem od evropskih mest," je še dodala Nagličeva.

OSTAJA V MODNEM SVETU

Iz šova Slovenski top model je zaradi fobije pred globoko vodo izpadla Samanta Škrjanec.

Ana Hartman

Minuli teden se je od modnega resničnostnega šova Slovenski top model, ki ga predvajajo na TV3, poslovila prva od dveh gorenjskih predstavnic: **Samanta Škrjanec.** Izpadla je v šesti oddaji, in sicer zaradi snemanja pod vodo, ki se je že od malega boji. "Ko sem imela dve leti, je v mojem domačem kraju poplavila Kamniška Bistrica. Ko je voda drla v našo hišo, sem stala na stopnicah in skoraj me je zalila. Od takrat naprej me je bilo strah globoke vode. Nekaj časa sem imela celo težave s tem, da sem koga od bližnjih videla plavati," se dogodka iz otroštva spominja 22-letna Domžalčanka. V zadnjih letih je ob pomoči moža vsaj deloma premagala fobijo, saj je dosegel, da je za nekaj trenutkov zaplavala v globoko vodo.

Ob odhodu iz šova je, kot pravi, občutila tudi razočaranje: "Prepričana sem, da bi lahko v nadaljevanju pokazala še več, kljub temu pa sem dokazala pravo željo in ljubezen do tega dela." Šov ji bo ostal v zelo lepem spominu. "Bila sem del čudovitega projekta, ki je bil izpeljan na najvišji ravni in mi je resnično dal tisto, kar sem potrebovala: znanje, izkušnje in prepoznavnost," je dodala Samanta, ki ima sicer z delom v modnem svetu iz preteklih let že kar nekaj izkušenj.

Šov je z izjemo zadnje oddaje, ki bo na sporedu sredi decembra, posnet vnaprej. Samanta se je tako domov vrnila že pred dvema mesecema, šov pa ji je prinesel tudi večjo medijsko prepoznavnost in več priložnosti za delo. Takoj po vrnitvi domov je posnela reklamo za enega od mobilnih operaterjev, v vlogi manekenke smo jo opazili na nedavni modni reviji Lisce, s katero sodeluje še naprej, možnost dela se ji je odprla celo v Londonu in Švici, v začetku prihodnjega leta načrtuje modno revijo, na kateri bo premierno predstavila svojo kolekcijo oblačil iz recikliranih materialov. "Še naprej bom delala kot fotomodel in manekenka. Upravičiti želim zaupanje, ki so mi ga pokazali člani komisije z uvrstitvijo med 14 finalistk za Slovenski top model," še pove Samanta, konec leta pa namerava izdati tudi svojo prvo pesniško zbirko.

Samanta Škrjanec s soprogom Borisom / Foto: Tina Dokl

KULTURA

V MAVČIČAH ZAPLOSKALI JENKOVEMU NAGRAJENCU

Letošnjo Jenkovo nagrado, ki jo podeljuje Društvo slovenskih pisateljev, je prejel pesnik Ivo Svetina, ki je bil, skupaj z Ifigenijo Simonovič, tudi gost literarnega večera v Mavčičah.

Vilma Stanovnik

Letošnji Jenkov nagrajenec, pesnik Ivo Svetina je tudi v Mavčičah predstavil zbirko Sfingin hlev in požel gromek aplavz.

Simon Jenko se je rodil 27. oktobra leta 1835 in ker mama takrat ni bila poročena, mu je ime določil župnik. Tako otročiček ni bil Matevž, kot je želela njegova mama, ampak Simon. V 34 letih, kolikor je živel in ustvarjal, je naredil res veliko. Že lani, ko smo praznovali 140-letnico Simonove smrti, smo se vključili v program Jenkovih dni, ki jih prireja Društvo slovenskih pisateljev, danes pa imamo čast, da znova gostimo dva pesnika, saj se nam bosta predstavila pesnica Ifigenija Simonovič ter letošnji Jenkov nagrajenec Ivo Svetina," je v uvodu dobro obiskanega četrtkovega večera v Mavčičah povedal predsednik Kulturnega društva Simona Jenka "Šmonca" **Rudi Zevnik.**

Oba pesnika sta nato med duhovitim pomenkom o slovenski poeziji seveda največ pozornosti posvetila prav Simonu Jenku, njegovemu življenju in predvsem ustvarjanju ter prebrala nekaj njegovih najlepših pesmi. Prav tako je svoje pesmi predstavila **Ifigenija Simonovič,** veliko pozornosti pa je bil deležen zlasti **Ivo Svetina,** ki je večer pred obiskom v Mavčičah, prav na obletnico rojstva Simona Jenka, v Društvu slovenskih pisateljev v Ljubljani prejel letošnjo Jenkovo nagrado za pesniško zbirko Sfingin hlev.

"Priznati moram, da se mi je v štiridesetih letih pisanja prvič zgodilo, da so me pri založbi povabili, da bi zanje napisal pesniško zbirko in takoj, ko sem začel razmišljati o naslovu, se je pred menoj pojavil napis Sfingin hlev. Sam sem si ga tudi takoj pojasnil, saj gre za Sfingo, mitološko pošast, ki je pri Tebah ljudem zastavljala uganko, ki se je glasila: zjutraj po štirih, opoldne po dveh, zvečer po treh. Rešitev je bil človek, saj ta kot otrok hodi po štirih, nato po dveh, na starost pa s palico. Nihče je ni razrešil, zato je vsakogar požrla, oziroma pahnila v prepad. Edini, ki jo je razrešil, je bil Ojdip. A s tem se je začela njegova nesreča: ubil je očeta, se poročil z lastno materjo in z njo spočel otroke. Motiv iz grške mitologije, ki predstavlja človeško podzavest in hlev, ki ga ravno tako poznamo iz mitologije kot Avgijev hlev, sta se mi zazdela povezana z današnjo družbo, ki je v grobo rečeno res nekakšen hlev ...," je razložil naslov nagrajene pesniške zbirke, v kateri opisuje obdobje svoje mladosti, šestdeseta leta v prejšnjem tisočletju, ki so se začela z velikimi pričakovanji. "To je zbirka pisana o časih, ki so minili, je nekakšna izpoved o letih mladosti, ki jih je preživljala naša povojna generacija, rojenih med leti 1946 in 1950. Je tudi obračun s tistimi časi, zato sem nekoliko spremenil tudi svoj jezik, saj mi je šlo bolj za izpoved. Očitno je to prepričalo žirijo, ki mi je podelila Jenkovo nagrado," je razmišljal Ivo Svetina, ki je seveda prebral nekaj pesmi iz te zbirke.

Ivo Svetina se je rodil leta 1948, diplomiral je iz primerjalne književnosti in literarne literature, posvečal se je tudi gledališču, od leta 1998 pa je tudi direktor Slovenskega gledališkega muzeja. Njegov pesniški opus obsega več kot 25 pesniških zbirk, prav z zbirko Sfingin hlev pa prepričal žirijo (sestavljali so jo Niko Grafenauer, Aleš Debeljak, Andrej Medved, Ifigenija Simonovič in Tomaž Toporišič), da je med tristo pesniškimi zbirkami, izdanimi v zadnjih dveh letih, izbrala prav Svetinovo delo.

Za nagrado, ki jo Društvo slovenskih pisateljev podeljuje že od leta 1986, so Ivu Svetini tako v četrtek zvečer v Mavčičah zaploskali tudi rojaki iz Jenkove rojstne fare, predsednik Krajevne skupnosti **Alojz Ješe** pa je pesniku izročil tudi spominski kipec Simona Jenka, ki ga je izdelal Branko Škofic.

Obenem so si obiskovalci prireditve lahko ogledali tudi zanimivo razstavo iluminacij Jenkovih Obujenk letos umrlega akademskega slikarja Milana Batiste.

Škofja Loka

O slovenski slovstveni dediščini

Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka je v sredo pripravila pogovor o slovenski slovstveni dediščini. V Galeriji Franceta Miheliča v Kašči so predstavili knjigo **dr. Marije Stanonik Zgodovina slovenske slovstvene folklore Od srednjega veka do sodobnosti.** Z avtorico dela se je pogovarjala dr. Barbara Ivančič Kutin. Dr. Marija Stanonik je bila rojena na Dobračevi v Žireh. Doktorica literarnih znanosti je zaposlena na Inštitutu za slovensko narodopisje ZRC SAZU. Njeno delo je strokovnega, znanstvenega in pedagoškega značaja. Teoretično obravnava in zbira ter izdaja slovstveno folkloro, zanimajo jo mitološki in antropološki vidiki folklorizma, predvsem ljudsko slovstvo, tradicija, etnologija. Zasnovala je in ureja zbirko slovenskih folklornih pripovedi Glasovi, v kateri je od leta 1988 do letos izšlo 39 knjig. Od 1995 predava na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani slovstveno folkloristiko in od leta 1998 prav to tudi na Oddelku za slovanske jezike in književnost Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. Je članica Slovenskega pisateljskega društva, prejemnica več priznanj in Murkove nagrade za leto 2000, leta 2005 pa ji je Občina Žiri podelila naziv častne občanke. O slovenski literaturi je bilo napisanih že več zgodovinskih pregledov, sočasno življenje slovstvene folklore pa doslej še ni doživelo monografske obdelave. Knjiga Zgodovina slovenske slovstvene folklore Od srednjega veka do sodobnosti pa to je, saj sistematično spremlja slovstveno folkloro od njenih prvih zaznav v srednjem veku do današnjega časa. **A. B.**

Foto: Matic Zorman

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

Vasi v objemu žitnih polj
Primskovo, Klanec in Gorenje
Sprehod skozi čas

- *40 avtorskih prispevkov o najrazličnejših temah, razvrščenih v* ***11 poglavij***
- ***432 strani*** *v trdi vezavi*
- *več kot* ***500 barvnih in črnobelih reprodukcij***
- *več kot* ***50 grafičnih ponazoritev*** *v obliki zemljevidov, načrtov, preglednic in grafikonov*
- *cena* ***20 EUR***

Nakup knjige je možen:
- **v pisarni KS Primskovo** (tel.: 04/20 42 002),
- **v baru Špelca**, Jezerska cesta 46 in
- **na blagajni Gorenjskega glasa**, Bleiweisova c. 4, v Kranju.

www.gorenjskiglas.si

FILM, KINO

LAŽJI SUDOKU

	5			8			9	
1			3		9			2
9		8		2		4		6
			8		4			
4		3				6		9
			2		6			
7		2		1		9		3
5			9		3			1
	1			4			7	

Rešitev:

3	9	6	4	2	5	7	8	1
5	8	4	9	7	3	2	6	1
7	6	2	5	1	8	9	4	3
8	7	5	2	9	6	1	3	4
4	2	3	1	5	7	6	8	9
6	9	1	8	3	4	7	2	5
9	3	8	7	2	5	4	1	6
1	4	7	3	6	9	8	5	2
2	5	6	4	8	1	3	9	7

TEŽJI SUDOKU

		1					7	
2				9				6
			3		6		4	2
		8			7		9	
			1		9			
	6		8			4		
3	1		9		2			
5				7				8
	4					3		

Rešitev:

6	8	1	2	5	4	9	7	3
2	3	4	7	9	8	5	1	6
9	7	5	3	1	6	8	4	2
4	5	8	6	3	7	2	9	1
7	2	3	1	4	9	6	8	5
1	6	9	8	2	5	4	3	7
3	1	6	9	8	2	7	5	4
5	9	2	4	7	3	1	6	8
8	4	7	5	6	1	3	2	9

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov.

Sestavila: Petra F.

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

DOBRODOŠLI NA FACEBOOKU

Nenavaden primer Marka Zuckerberga: Socialno omrežje je nova mojstrovina režiserja Davida Fincherja, ki pokaže, kako lahko mala želja posameznika globalizira svet.

Samo Lesjak

Foto: arhiv distributerja

Svet dandanes človeka v vseh ozirih vedno bolj omejuje in nadzira, čeravno skuša ob tem pri nas ustvariti prav nasproten vtis - občutek neomejene svobode. Tako je vedno močnejša potreba po stvaritvi nekega novega sveta oziroma prostora, ki bo postindustrijskemu posamezniku, ujetemu v sodobni svet ideologije neobrzdanih političnih praks, brezosebne tehnokracije ter neusmiljene logike kapitala, omogočil proces gradnje svoje lastne osebne pozicije, ki pa bo pripoznana tudi s strani drugih. Ironično, za tak nov svet zbliževanja je poskrbela prav 'brezosebna' tehnologija, ki nam je z internetom omogočila dostop do vsega in vsakogar. Informacije vseh vrst so dosegljive v trenutku.

Če rečemo, da je internet dopolnilo našega sveta, povemo premalo. Internet je dobesedno podvojitev naše realnosti. Tistega, česar ni na internetu, ni tudi v naši realnosti. In za našo osebno mrežno registracijo še najbolj skrbi spletna stran Facebook, ki jo je leta 2004 iznašel harvardski študent Mark Zuckerberg in ki danes povezuje že več kot petsto milijonov ljudi po vsem svetu. Očitno je, da so ljudje zasebnost zamenjali za transparentnost. Svoje osebne podatke so prelili na internet, s tem pa dobili dostop do podatkov drugih. Krog prijateljev se širi - v neskončnost.

Film Socialno omrežje govori o nastanku tega spletnega fenomena, ki pa se je začel bolj ali manj naključno: z Markovo željo maščevati se dekletu, ki ga je pustila. Najprej besen na netu objavi njene podatke, nato še podatke drugih študentk, in izkaže se, da ljudje tovrstne dostope obožujejo, obisk strani je ogromen, strežnik se celo zruši. Mark uvidi potencial, zato začne stran širiti in dograjevati do končnega rezultata - Facebooka.

Socialno omrežje je film o položaju sodobnega posameznika, vpetega v virtualni svet interneta, ki po eni strani srka njegove osebne podatke, da bi ga kot iz Benthamovega panoptikona lahko z vseh vidikov opazoval, po drugi strani pa mu dopušča občutek neskončne svobode v dostopnosti informacij in voajerskega užitka v sledenju drugim uporabnikom. Skozi podvojitev v virtualnem šele nastane prava realnost, v kateri živimo. Ali kot je nekoč za Madonno dejal njen bivši mož Warren Beatty: ''Zakaj bi sploh delala karkoli, če te ne snemajo kamere.''

Zuckerbergov fenomen Facebooka, pa tudi vseh vrst bloganja, tvitanja, spletnih forumov in podobnih medmrežnih interakcijskih praks je dokaz, da se je naša realnost podvojila v virtualnem. Žrtvovali smo privatno življenje in ga zamenjali za življenje na omrežju. Mark je sicer izgubil dekle, toda dobil na milijone novih prijateljev. Poštena menjava? Ocena: ★★★★★

Film 9:06 je letošnji slovenski kandidat za oskarja

Ameriška Akademija znanosti in umetnosti gibljivih slik podeljuje oskarje od leta 1929. Gre za eno najprestižnejših nagrad na področju filmske umetnosti. Celovečerni film 9:06 režiserja in scenarista Igorja Šterka je izbran za slovenskega kandidata za nagrado oskar za tujejezični film. Kandidata je izbrala strokovna komisija Društva slovenskih filmskih ustvarjalcev. Predsednik žirije je bil Igor Koršič. 9:06 je lanski zmagovalec Festivala slovenskega filma. Nagrajen je bil z osmimi nagradami vesna: za najboljši film, režijo, scenarij, glavno moško vlogo, fotografijo, montažo, glasbo in zvok. Na filmskem festivalu v Lecceju je prejel nagrado za najboljšo fotografijo in posebno nagrado žirije, na festivalu v Aleksandriji pa nagrado za najboljšega režiserja. Film je doživel svetovno premiero v tekmovalnem programu filmskega festivala v Montrealu, bil je prikazan na pomembnih filmskih festivalih po svetu: Montpellier, Tallin, Bermuda, Bruselj, Karlovi Vari, Pula, Raindance (London) itd. **S. L.**

KINO SPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Torek, 2. 11.
16.40, 19.00, 21.20 SPET TI
17.00 MATI IN HČI
22.10 PIRAN/PIRANO
17.10 JAZ BARABA 3D
19.10, 21.00 ŽAGA VII 3D *(Ne priporočajo mlajšim od 16 let!)*
19.30 JEJ MOLI, LJUBI *(abonma)*

Sreda, 3. 11.
16.40, 19.00, 21.20 SPET TI
17.00 MATI IN HČI
19.30 PIRAN/PIRANO
17.10 JAZ BARABA 3D
19.10, 21.00 ŽAGA VII 3D *(Ne priporočajo mlajšim od 16 let!)*
21.40 IZVOR

Četrtek, 4. 11.
16.15, 18.20, 20.30 GREMO MI NA SVOJE
19.00 SPET TI
16.40, 21.15 REZERVNA POLICISTA
16.00 JAZ BARABA 3D
18.00 PIRAN/PIRANO
20.00, 21.50 ŽAGA VII 3D *(Ne priporočajo mlajšim od 16 let!)*

Petek, 5. 11.
16.15, 18.20, 20.30, 22.40 GREMO MI NA SVOJE
19.00 SPET TI
16.40, 21.15, 23.35 REZERVNA POLICISTA
16.00 JAZ BARABA 3D
18.00 PIRAN/PIRANO
20.00, 21.50, 23.45 ŽAGA VII 3D *(Ne priporočajo mlajšim od 16 let!)*

Sobota, 6. 11.
14.10, 16.15, 18.20, 20.30, 22.40 GREMO MI NA SVOJE
14.20, 19.00 SPET TI
16.40, 21.15, 23.35 REZERVNA POLICISTA
14.00, 16.00 JAZ BARABA 3D
18.00 PIRAN/PIRANO
20.00, 21.50, 23.45 ŽAGA VII 3D *(Ne priporočajo mlajšim od 16 let!)*

Nedelja, 7. 11.
14.10, 16.15, 18.20, 20.30 GREMO MI NA SVOJE
14.20, 19.00 SPET TI
16.40, 21.15 REZERVNA POLICISTA
14.00, 16.00 JAZ BARABA 3D
18.00 PIRAN/PIRANO
20.00, 21.50 ŽAGA VII 3D *(Ne priporočajo mlajšim od 16. let!)*

Ponedeljek, 8. 11.
16.15, 18.20, 20.30 GREMO MI NA SVOJE
19.00 SPET TI
16.40, 21.15 REZERVNA POLICISTA
16.00 JAZ BARABA 3D
18.00 PIRAN/PIRANO
20.00, 21.50 ŽAGA VII 3D *(Ne priporočajo mlajšim od 16. let!)*

PLANET TUŠ, KRANJ

Torek, 2. 11.
19.20, 21.20 HUDIČ
15.50 JAZ BARABA *(sinhronizirano)*
16.35 JAZ BARABA 3D *(sinhronizirano)*
18.40 KLEPETALNICA
16.10, 21.05 REZERVNA POLICISTA
16.20, 19.05, 21.35 SOCIALNO OMREŽJE
18.10, 20.30 SPET TI
16.40, 18.50, 21.00 ŽAGA VII 3D

Sreda, 3. 11.
18.00 MI GREMO PO SVOJE *(premiera)*
21.20 HUDIČ
15.50 JAZ BARABA *(sinhronizirano)*
18.40 KLEPETALNICA
16.10, 21.05 REZERVNA POLICISTA
16.20, 19.05, 21.35 SOCIALNO OMREŽJE
18.10, 20.30 SPET TI
16.40, 18.50, 21.00 ŽAGA VII 3D

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Četrtek, 4. 11.
20.00 BUTEC NA VEČERJI

Petek, 5. 11.
20. 00 MORILEC V MENI
(filmsko gledališče)

Sobota, 6. 11.
18.00 BUTEC NA VEČERJI
20. 00 MORILEC V MENI
(art kino)

KINO RADOVLJICA, LINHARTOVA DVORANA

Četrtek, 4. 11.
20.00 MLEKO BRIDKOSTI

Petek, 5. 11.
18.00 JAZ, BARABA
20.00 LJUBEZEN NA DALJAVO

Sobota, 6. 11.
16.00 JAZ, BARABA
18.00 LJUBEZEN NA DALJAVO
20.00 MAČETA

Nedelja, 7. 11.
16.00 JAZ, BARABA
18.00 MAČETA
20.00 LJUBEZEN NA DALJAVO

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

VREME IN POČUTJE

HLADNEJE BO KOT V ZADNJIH LETIH

Zaenkrat kaže, da bo letošnja zima bolj podobna zimam iz obdobja 1961-1990, kar pomeni, da bo predvidoma nekoliko hladnejša od zim v zadnjih letih.

Suzana P. Kovačič

Kot kažejo sezonske vremenske napovedi, v Sloveniji lahko v trimesečju (november, december, januar) pričakujemo temperature, ki bodo nekoliko nižje od povprečja zadnjih desetih let. "Pri tem mislimo na povprečno trimesečno temperaturo, znotraj tega obdobja pa bodo seveda tako hladna, kot tudi topla obdobja. Predvidoma bodo relativno toplejša obdobja pogostejša novembra, hladnejša pa decembra in januarja," je povedal meteorolog **Brane Gregorčič** iz Agencije Republike Slovenije za okolje (ARSO).

Res so včasih temperaturne spremembe nenadne, silovite, mogoče lahko to tudi pripišemo nekoliko pogostejšemu pojavljanju ekstremnih dogodkov. "Spomnimo se lanskih dni pred božičem, ko je bilo jutro 20. decembra zelo mrzlo, saj so se temperature spustile tudi pod minus dvajset stopinj Celzija. Že čez nekaj dni smo imeli poplave in okoli 35 stopinj višje temperature. Tudi letošnji prehod iz poletja v jesen je bil hiter. 27. avgusta je bila povprečna dnevna temperatura zraka glede na dolgoletno povprečje šest stopinj previsoka. Čez tri dni je bila sedem stopinj prenizka in če primerjamo podatke za 30. avgust s tistimi iz preteklosti, lahko ugotovimo, da tako hladnega tridesetega avgusta ni bilo vsaj petdeset let," je ponazoril meteorolog **Janez Markošek** iz ARSO.

Foto: Tina Dokl

Povprečna nadmorska višina na Pokljuki je 1300 metrov, več kot dovolj za snežne radosti ...

Manj padavin

"Izračuni večine vodilnih svetovnih meteoroloških centrov, ki se ukvarjajo s sezonskimi vremenskimi napovedmi (ECMWF, Met Office, Meteo-France, IRI), za trimesečje november, december ter januar napovedujejo nad večjim delom Evrope temperature blizu povprečnim vrednostim za zadnjih petindvajset let. Nad celinskim delom Evrope je možno manjše odstopanje v smeri nižjih temperatur, v bližini Atlantika pa je zaznati šibak signal za rahlo nadpovprečne temperature v tem trimesečju. Pričakovana količina padavin v tem obdobju je blizu povprečja, le v vzhodnem Sredozemlju in na Britanskem otočju naj bi padlo nekaj manj dežja kot običajno," je povedal Brane Gregorčič in obenem opozoril, da so možna tudi znatna odstopanja od napovedanih vrednosti; sezonske napovedi za zmerne geografske širine (kjer smo tudi mi) so namreč manj zanesljive.

"Zelo poenostavljeno lahko rečemo, da uporabne vremenske napovedi segajo do okoli teden dni vnaprej. Vendar zadeva ni tako preprosta. Atmosfera namreč ni deterministično napovedljiv sistem. Ker je nemogoče v podrobnosti poznati njeno trenutno stanje, je tudi napovedljivost vedno manjša od sto odstotkov. Z modernimi merilnimi sistemi (sateliti, radarji, letala,...) in zelo zmogljivimi računalniki sicer lahko zberemo in obdelamo ogromne količine podatkov, a napovedljivost vremena zaradi kaotične narave procesov v atmosferi še vedno ostaja omejena in tesno povezana z življenjsko dobo vremenskih procesov. Tako pojava lokalne nevihte včasih ne moremo napovedati niti eno uro vnaprej, nastanek večjih ciklonov pa dokaj uspešno napovemo tudi dober teden dni vnaprej," je še razložil Janez Markošek.

tedenska vremenska napoved

			setveni koledar	obremenitev	vzhod	zahod
2.	tor.	Dušanka	plod		7.44	17.47
3.	sre.	Silva	plod		7.45	17.45
4.	čet.	Drago	korenina		7.46	17.44
5.	pet.	Zahar	korenina od 12. ure		7.48	17.43
6.	sob.	Lenart	list od 13. ure, ob 6. uri ●		7.49	17.41
7.	ned.	Engelbert	list		7.51	17.40
8.	pon.	Bogomir	list		7.52	17.38

desetdnevna napoved

torek 2.11.	sreda 3.11.	četrtek 4.11.	petek 5.11.	sobota 6.11.	nedelja 7.11.	ponedeljek 8.11.	torek 9.11.	sreda 10.11.	četrtek 11.11.
9/14°C	10/14°C	6/15°C	5/16°C	4/14°C	4/13°C	3/9°C	-2/12°C	0/14°C	1/15°C

GORENJCI IN VREME

Foto: Tina Dokl

"Kratkotrajna poslabšanja vremena ne vplivajo na moje počutje, medtem ko mi dolgotrajna deževja in nizek pritisk občasno povzročajo glavobole. Vedno pa se razveselim tako lepega sončnega vremena, kot tudi prvega snega." Natalija Polenec, direktorica Zavoda za turizem Kranj.

VREMENSKE ZANIMIVOSTI

Biovremenski podatki

Vpliv mlaja ob koncu tedna bo obremenilen. Občutljivi ljudje bodo imeli z vremenom povezane težave, okrepljeni bodo tudi nekateri bolezenski znaki. Spanje bo moteno. Priporočamo večjo previdnost.

Foto: arhiv GG

Še štirinajst dni, pa bo tudi uradno treba zamenjati avtomobilske gume. Kar je prav in varno, da nas slučajno ne vznemirita poledica ali sneženje.

Napoved za gorski svet

V gorah bo večinoma oblačno, ponekod tudi megleno. Občasno bo deževalo, največ padavin bo v Julijcih in v hribih Notranjske in severne Primorske. Meja sneženja bo nad 2000 m nad morjem. Pihal bo zmeren južni veter. Temperatura na 1500 m bo okoli 7, na 2500 m pa 2 stopinji Celzija.

Vremenske zanimivosti

5. novembra 1980 - Do jutra je marsikje po nižinah in dolinah v 48 urah zapadlo rekordno veliko snega za začetek novembra. Čez dan je padlo še nekaj padavin, a je zaradi otoplitve v višinah pod 2000 m sneg povsod prešel v dež. V Bohinjski Bistrici je sneg segal 56 cm visoko, v Lescah so izmerili 46 cm, v Cerkljah na Gorenjskem in Škofji Loki pa 44 cm snega.

Vremenske novice

Snežne razmere: Ob ponovnem sneženju je v Julijskih Alpah zapadlo od 10 do okoli 40 cm snega. Meja sneženja se je spustila do nadmorske višine okoli 600 m. V visokogorju Julijskih Alp je trenutno od 40 do 65 cm snega, nižje pa je količina manjša. Sneg je rahel in suh, severni in severovzhodni veter ga na izpostavljenih legah prenaša v zamete. Nevarnost snežnih plazov je majhna, 1. stopnje.

PREGOVOR

6. november - sv. Leonard, opat

Kakršno vreme na Lenarda kane,
tako vse do božiča ostane.

Likovni natečaj: narišite jesen

Dragi, otroci!

*Vabimo vas, da še naprej sodelujete na našem likovnem natečaju na temo **Jesen**. Likovne izdelke pošljite na naslov Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj, s pripisom Likovni natečaj. Ne pozabite pripisati vaših podatkov (ime, priimek, starost in naslov). Vsak torek bomo objavili najboljše likovno delo po našem izboru ter ga nagradili s kartonko Narišimo tropske živali in flomastri, dve likovni deli pa bomo nagradili še s knjižno nagrado.*

Kartonko Narišimo tropske živali tokrat prejeme **Neža Didovič** (Šenčur), knjižno nagrado pa **Maša Kopač** (Smlednik) in **Živa Leben** (Kranj). Nagrade bodo prejeli po pošti.

www.gorenjskiglas.si

Gora jeseni devetletne avtorice Neže Didovič iz Šenčurja

PEPELKA ZNOVA NA ODRU

Učenci iz Cerkelj nameravajo še naprej navduševati z glasbeno predstavo Pepelka. Predstava je plod celoletnega dela, glede na pohvale gledalcev pa ne želijo, da bi šla v pozabo.

Ana Hartman

V glasbeni predstavi Pepelka nastopa 23 učencev. Med 22. novembrom in 11. decembrom bodo gostovali v Kulturnem hramu Ignacija Borštnika v Cerkljah, upajo pa na čim boljši odziv gledalcev. / Foto: Matic Zorman

Na Osnovni šoli Davorina Jenka Cerklje so ob koncu lanskega šolskega leta pripravili 75-minutno glasbeno predstavo Pepelka, v kateri pod mentorstvom Brede Žargaj, Mirjane Huljev in Vanje Sodnik Petrič nastopa kar sedem igralcev-pevcev, 24 plesalcev in osem instrumentalistov. "Predstava je doživela velik uspeh in dober odziv gledalcev. Navdušeno so jo sprejeli tako otroci iz vrtca kot mlajši in starejši osnovnošolci," zadovoljno pove Žargajeva. Glede na dober odziv in ogromno vloženega truda se jim zdi škoda, da bi s predstavo prenehali, poleg tega pa nastopajoči učenci uživajo na odru. "Naredili smo res dober muzikal in škoda bi bilo, da se dobre predstave zamudijo oz., da jih gledamo samo v velikih gledališčih, kjer nastopajo profesionalci. Želimo si, da ves trud ne bi bil le za nekaj predstav in da bi lahko izvedli čim več ponovitev," pravi Žargajeva. Zato so se odločili, da bodo predstavo ponudili okoliškim osnovnim šolam in vrtcem ter podjetjem, ki bi jo lahko kot božično ali novoletno darilo poklonili otrokom zaposlenih. Sceno bodo med 22. novembrom in 11. decembrom imeli postavljeno tudi v Kulturnem hramu Ignacija Borštnika v Cerkljah, upajo pa na čim boljši odziv gledalcev.

Glasbena predstava Pepelka je sicer plod celoletnega dela. Na šoli so ob začetku lanskega šolskega leta na pobudo učencev ustanovili dramsko skupino. "Že dolgo časa je zorela ideja, da bi pripravili predstavo, v kateri bi se igralo, pelo in plesalo," se spominja sogovornica. Pred letom dni je njihova ideja začela temeljiteje zoreti. "Takoj, ko sem prebrala pravljico Pepelka, so se mi v glavi porodili učenci, ki bi lahko nastopali v igri," pove Žargajeva, ki se je lotila režije. Mirjana Huljev je pri glasbeni vzgoji pridobila učence za igranje v orkestru, Vanja Sodnik Petrič je poskrbela za primerno glasbo in ples ter pri gibalnih uricah poiskala plesalce, devetošolci pa so pod mentorstvom učiteljice likovnega pouka Maje Zajc Sobočan naredili sceno. Nastopajoči so imeli preko 55 ur dramskega in glasbenega dela, za vaje pa so bili po besedah Žargajeve izjemno motivirani. Težko so čakali uprizoritve na odru, aplavzi in čestitke gledalcev pa so poplačali vložen trud in jim dali nov zagon.

OTROŠKA PERESA

Ko si star ...

Ah, kako lepo je bilo v tistih časih, ko smo mladi, živahni in vsi polni energije skakali po travi in se podili za žogo.
Zdaj pa, ko sem že star, komaj prilezem do kurnika in nazaj. Pa samo petdeset metrov od hiše je. Zadnjič sem se ustavil na klopci in zaspal. Zbudile so me lačne kokoši, ki so že vse dopoldne čakale, da bi jih kdo nahranil. Sploh ne morem verjeti, da sem tako oslabel. Oziroma zaradi svoje trme nočem verjeti. Sam bi še vedno skakal naokoli in z današnjo mladino igral nogomet. Ampak moje telo ni več za take stvari. Vse to se začne že zjutraj. Komaj vstanem iz postelje, največji problem pa so stopnice. Najbolj sovražim, ko pri zajtrku ugotovim, da imam dve različni nogavici. Potem sledi težaški vzpon po stopnicah in končno mi do večera ni več treba hoditi v zgornje nadstropje. Čez dan samo sedim in poskrbim le za najnujnejše stvari. Zvečer pa ves utrujen od sedenja padem v posteljo. Ah, tako je, ko si star.

Jaka Oman, 8. b, OŠ Stražišče Kranj

www.gorenjskiglas.si

Otroške spise in pesmi lahko pošljete tudi na: ana.hartman@g-glas.si

MALČKI NA LETALIŠČU

Ana Hartman

Pred kratkim so se na Postaji letališke policije Brnik in Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana mudili otroci iz Vrtca Šenčur. Dvajsetim malčkom iz skupine Slončki z vzgojiteljicama **Katjušo Mikolič** in **Barbaro Cuderman** so letališki policisti predstavili svoje delo in opremo. Otroci so si ogledali tudi ostalo letališče, predstavili pa sta se jim tudi gasilska in letalska policijska enota. Policisti so jim dali še nasvete za varno hojo v prometu in jih opozorili na pomembnost uporabe varnostnih pasov v vozilih. "Otroci so bili navdušeni nad celotnim ogledom: policijskimi psi, helikopterji, gasilskim vozilom, imenovanim Panter ... Tudi vožnja z avtobusom po platformi je bila nekaj posebnega," je pojasnila Cudermanova in dodala, da so veseli, da si vsako leto lahko letališče ogleda vsaj ena vrtčevska skupina.

AMC STUDIO d.o.o., DUNAJSKA CESTA 158, LJUBLJANA

AVTOMOBILIZEM

PRAVI ODGOVOR OB PRAVEM ČASU

Test: Kia venga 1.4 Cup Eco Dynamics

Matjaž Gregorič

Še ne tako dolgo nazaj avtomobilski proizvajalci z Daljnega vzhoda niso imeli sreče z umeščanjem svojih modelov v posamezne razrede. Ali so bili preveliki ali pa premajhni, da bi se lahko dostojno borili z evropskimi tekmeci, ali pa so bili oblikovno premalo všečni, da bi se usidrali v srca kupcev na stari celini.

Zdaj ima tudi Kia pravi odgovor na izzive bolj ali manj kriznih časov, torej avtomobil, ki je sicer majhen, vendar prilagodljiv in uporaben, poleg tega pa ukrojen v skladu z vsemi modnimi smernicami. Venga je odgovor na manjše kompaktne enoprostorske avtomobile, ki so namenjeni predvsem manj zahtevnim družinam ali pa tistim, ki od majhnega avtomobila želijo nekaj več, morda samo nekoliko višje sedenje in boljši pregled na cesto. Kiinim krojačem avtomobilske pločevine je še enkrat uspelo narediti privlačno in dinamično zunanjost, ki zna biti všečna zelo različnim okusom, hkrati pa so na štiri metre dolžine spravili več avtomobila, kot ponujajo običajni mestni malčki. Dvigajoča bočna linija, rahlo napihnjena sprednja blatnika in kompaktni zadek hočejo Vengo okrasiti tudi s športnostjo, medtem ko dolga medosna razdalja obljublja prostorno potniško kabino.

Notranjost je v skladu s pričakovanji, kar pomeni dovolj prostora in udobja za voznika in sopotnika na sprednjem sedežu, a hkrati tudi povsem solidno zadnjo klop. Kako dobro poševnooki notranji arhitekti obvladajo prostorsko matematiko, dokazuje tudi precej velik prtljažnik, ki v tem velikostnem razredu ni vedno pravilo. Oblikovalci so skušali biti domiselni tudi pri zasnovi armaturne plošče in sredinske konzole, kar jim je sicer uspelo, toda, kdor pozna novejše Kiine avtomobile, bo težko našel kaj inovativnega. Drobno razočaranje je tudi ne preveč kakovostna plastika in nasploh je notranje okolje nekoliko preveč "plastificirano".

Ker je Venga majhen avtomobil, je razumljivo, da so pod motornim pokrovom predvsem manjši pogonski stroji. Bencinski štirivaljnik z 1,4 litra gibne prostornine je najšibkejši v paleti in temu primerne so tudi vozne lastnosti. Upiranje priganjanju je med pospeševanjem precej očitno, ko pa je v najbolj optimalnem delovnem območju, je vožnja tekoča in gladka. Le pri višjih vrtljajih motor postane nesramno glasen in poraba goriva začne nesorazmerno naraščati. Toda za manj zahtevne voznike so tudi zmogljivosti tega bencinskega motorja povsem zadostne, komur pa se zahoče varčevanja z gorivom, lahko s pridom uporablja samodejni sistem zaustavljanja in ponovnega zagona motorja.

Podvozje bi zdržalo precej več, saj je dobro uglašeno med udobje in zanesljivo lego, kljub enoprostorski karoseriji se avtomobil v ovinkih ne nagiba preveč. Poleg tega iskanje ustreznega parkirnega prostora zaradi zunanjih mer ni velika težava, nenazadnje se Venga izkaže tudi z okretnostjo. Tako je očitno, da je Kia poslala na ceste resen, mladostno razigran in družinsko uporaben avtomobil, s katerim ustrezno odgovarjajo na sodobne izzive.

TEHNIČNI PODATKI

Mere:	d. 4,068, š. 1,765, v. 1,600 m, medosje 2,615 m
Prostornina prtljažnika:	444/1253 l
Teža (prazno v./ dovoljena):	1268/1710 kg
Vrsta motorja:	štirivaljni, bencinski
Gibna prostornina:	1396 ccm
Največja moč pri v/min:	66 kW/90 KM pri 6000
Največji navor pri v/min:	137 pri 4000
Najvišja hitrost:	168 km/h
Pospešek 0-100 km/h:	12,8 s
Poraba goriva po EU norm.:	6,8/ 5,3/ 5,9 l/100 km
Emisija CO_2 g/km:	135 (Euro IV)
Maloprodajna cena:	13.990 EUR
Uvoznik:	KMAG, Ljubljana

MAJHEN, VENDAR VSESTRANSKI

Nenavadni Nissan Juke prihaja tudi na slovenski trg.

Matjaž Gregorič

Raziskava med Nissanovimi kupci je pokazala, da večina kupcev manjših in kompaktnih avtomobilov v Evropi meni, da od neizvirnih in nenavdihujočih možnosti, ki se zdijo kot svojevrstne preslikave dominantne kombilimuzinske zasnove, ne dobi tistega, kar pričakuje in želi. Nissan Juke, je bil zasnovan in razvit, da bi kupcem ponudil alternativo kompaktnim kombilimuzinam v Evropi. Juke izdelujejo v Nissanovi tovarni v Sunderlandu v Angliji in v

Oppami na Japonskem. Izbirati je mogoče med tremi motorji, dva bosta 1,6-litrska bencinska, šibkejši razvije 86 kilovatov (117 KM), močnejši s pomočjo turbinskega polnilnika 140 kilovatov (190 KM). Dizelsko različico bo zastopal turbinsko podprti 1,5-litrski štirivaljnik, ki bo iztisnil iz sebe 81 kilovatov (110 KM). Poleg dvokolesno gnanih različic so na voljo tudi izvedbe s štirikolesnim pogonom. Juke so najprej začeli prodajati na Japonskem, jeseni prihaja tudi na evropske in slovenske ceste. Osnovni model je pri nas naprodaj za 14.990 evrov.

Fički spet v miniaturah

Po triletnem usklajevanju so pred petimi leti pod idejnim vodstvom Kranjčana Jožeta Hribarja v kitajskem podjetju Hongwell začeli proizvajati miniaturo legendarnega Zastavinega avtomobila, popularnega fička. Projekt je svoj čas dobil tudi podporo gospodarskega ministrstva, ki je nato ugotovilo, da miniaturni fičko ni dovolj zanimiv, letos pa so pri podjetju Hribar-os znova oživili ter krepko osvežili popularnega malčka in ga še bolj prilagodili zahtevnim evropskim standardom. Tako pri proizvodnji uporabljajo posebne nestrupene barve, izdelava je še nekoliko bolj natančna, predvsem pa so fički odslej v lepših škatlicah. S tem kupcem jasno namigujejo, da fičko ni za v mivko in pesek, ampak naj bo okusen okras, spomin ali darilo. Miniatura naj bi v maloprodaji stala do 8 evrov, v letošnji prvi seriji so spet izdali znamenite miniature posebnih izvedb AMZS, gasilcev in policije, vsi so opremljeni tudi z opozorilnimi lučkami. Po 340 tisoč kosih prodaje v zadnjih petih letih želijo pri Hribar-os izdelati okrogel milijon fičkovih miniatur, v prihodnjem letu pa so v načrtu še miniature Yuga Korala, Zastave 101 in novega Fiata Punta. **M. G.**

Nov terenski poligon

Toyota Lovše, avtošola B&B in podjetje Tinex so združili moči in pred kratkim v Šenčurju odprli nov terenski poligon. Poligon je zaprtega tipa in dostop do njega je možen zgolj s strokovnim vodenjem. Sestavljen je iz večjega števila sklopov, kjer se preverjajo zmogljivosti terenskih vozil in sebe kot voznika. Gre predvsem za skupek različnih vzdolžnih in bočnih naklonov (ti dosegajo tudi 45 stopinj) ter grbin in lukenj. Zadnje med drugim služijo tudi preizkusu delovanja zapor diferencialov. Na voljo sta tudi sklopa za preizkus delovanja vitla ter naravni bazen, kjer lahko terenski avtomobil zapeljejo po vodi. Poligon je predvsem namenjen izobraževanju lastnikov terenskih vozil, in tistih, ki o njih še razmišljajo, poleg tega pa bodo na njih preizkušali zmogljivosti Toyotinih terenskih modelov. Na poligonu bodo organizirali tudi individualne treninge, prirejali off-road piknike in opravljali primopredaje vozil. **M. G.**

NA KRATKO

SIXT: Družba Sixt AG, mednarodna veriga za izposojo vozil, je v sodelovanju s podjetjem Apple pripravila mobilno aplikacijo Sixt HD, ki omogoča enostavno rezervacijo in najem vozil prek tabličnega računalnika Apple iPad. Aplikacijo krasi intuitiven grafični vmesnik, ki uporabniku hitro postreže z vsemi podrobnostmi in informacijami glede najema vozil prek spleta. Sixt HD je trenutno na voljo v angleškem, nemškem in francoskem jeziku, kasneje pa se jim bodo pridružili tudi drugi svetovni jeziki.

LEXUS: Iz podjetja Toyota Adria, ki pri nas zastopa avtomobilsko znamko Lexus, so sporočili, da v zvezi z zadnjim vpoklicem teh vozil, nobeno ni bilo prodano in registrirano v Sloveniji. **M. G.**

DRUŽABNA KRONIKA

BUČE, ČAROVNICE IN DOBRODELNOST

Škrata Krančka so obiskale čarovnice, kuharski mojster Iztok je pripravil bučno juho, Leo kluba Domžale in Brdo pa sta pripravila že peto dobrodelno čarovniško zabavo.

M. Rant, A. Brun

Za noč čarovnic so v rovih pod starim Kranjem poskrbeli za nekoliko strašljivo vzdušje. **Škrata Krančka** so namreč obiskale čarovnice, a na srečo zgolj prijazne. Za vsak primer pa so otrokom kljub temu razložili, po čem se dobre čarovnice ločijo od zlih, in sicer po vonju. "Zlobne smrdijo po pasjem govnu, dobre pa bolj po ljudeh," je otrokom pojasnil škrat Kranček, ko jih je z lučkami v rokah popeljal po rovih. Med drugim so se ustavili še pri stari čarovnici, s katero so skupaj začarali kamenčke, ki jim bodo odslej pomagali odganjati strah pred temo. Na koncu poti jih je pričakala še ena dobra čarovnica, ki jim je 'pričarala' pravljico o zakleti kraljični. Vmes pa so lahko pobožali še čisto pravo kačo in gromozanskega pajka Friderika s svetlečimi očmi.

Pri najboljšem sosedu pa so se v Kranju na Savskem otoku čarovnic in buč v soboto dopoldne lotili na bolj kuharski in umetniški način. Kuharski mojster **Iztok** je predstavil nekaj svojih dekoracij, aranžmajev in spregovoril o rezljanju buč, saj za nekatere svoje umetnije potrebuje manj, za nekatere več ur, mimogrede pa je za obiskovalce centra pripravil še bučno juho.

Recept za dobrodelni čarovniški žur pa poznajo mladi lionisti iz Kranja in Domžal, ki že kar pet let zapored v Kranju vsak zadnji dan v oktobru pripravijo dobrodelni **Ha-Leo-Ween Party.** Glavne sestavine recepta so: dobrodelnost mladih, nesrečovlov, frizerke, ki skrbijo za čarovniške pričeske, vedeževalka, za razpoloženje pa poskrbita dobra glasba in akcijska cena pijač. In tudi letos sta **Leo kluba Brdo** in **Domžale** čarala - na nedeljo zvečer v Klubu Baru v Kranju. Mimogrede pa so še s prostovoljnimi prispevki obiskovalk in obiskovalcev zbirali sredstva in polnili čarovniško nedeljsko malho z evrčki, ki jih bodo namenili Medobčinskemu društvu slepih in slabovidnih Kranj za nakup novega kombija. Akciji se je pridružil letos tudi Lions klub Kranj, tako da je že na čarovniški zabavi iz rok predsednice Lions kluba Kranj **Darje Delavec** prejel ček za tisoč evrov tajnik Medobčinskega društva slepih in slabovidnih **Kranj Beno Virt.** Podobno vsoto pa so za kombi tokrat zbrali tudi organizatorji zabave.

Foto: Tina Dokl

Kuharski mojster Iztok je skuhal okusno juho iz buč.

Beno Virt in Darja Delavec / Foto: Tina Dokl

Predstavnici organizatorjev čarovniške zabave, predsednici Leo kluba Domžale in Brdo iz Kranja: Katja Škof in Petra Farčnik / Foto: Tina Dokl

Nesrečolov vsako leto privabi kakšnega nesrečnika. Za nesrečolovsko dobrodelnost sta skrbeli Ana Jurančič in Mirjam Noč. / Foto: Tina Dokl

Foto: Matic Zorman

V čarovniškem laboratoriju so otroci pomagali začarati kamenčke, ki pomagajo odganjati strah pred temo.

Foto: Matic Zorman

Gromozanska kača, ki so jo otroci srečali v rovih, je vzbujala strahospoštovanje, a so jo otroci pogumno božali.

VRTIMO GLOBUS

Miss sveta je Američanka

Na kitajskem otoku Hainan je potekalo šestdeseto tekmovanje za miss sveta. Izmed 115 tekmovalk so za najlepšo izbrali Američanko **Alexandrio Mills**. 18-letnica, ki želi postati učiteljica, je krono prejela od lanske zmagovalke miss Gibraltarja. Prva spremljevalka prihaja iz Bocvane, druga pa iz Venezuele. Predstavnica Slovenije Sandra Adam se tekmovanja ni udeležila, pritisk je bil prevelik. Pripravili so tudi zanimivo srečanje bivših zmagovalk.

Po Ozzyjevih žilah teče zgodovina

Po analizi genetskega zapisa pevca legendarne skupine Black Sabbath **Ozzyja Osbourna** (61) so ugotovili, da ima roker številne podobnosti z jamskim človekom ter z mnogimi zgodovinskimi osebnostmi. Tako v njem odsevajo kralj Jurij I., Jesse James, car Nikolaj II. pa tudi stari Rimljani. Kljub dolgim letom uživanja nedovoljenih substanc se Ozzy počuti odlično. "Sem medicinski fenomen in moje telo bo nekega dne na ogled v muzeju," trdi neuničljivi Anglež.

Anni Nicole sta le 'lajšala bolečine'

Po dvomesečnem sojenju v Los Angelesu so partnerja in psihiatrinjo pokojne **Anne Nicole Smith** obsodili kot kriva zarote. Obsojenca, ki sta Smithovo zasipavala s tabletami proti bolečinam, opiati, sedativi in antidepresivi, čaka do tri leta zapora. "Bila je dobra prijateljica. Hotela sva ji le olajšati bolečine," trdita obtoženca. Očitno sta se želela polastiti njenega premoženja, kar pa so sicer očitali tudi Anni Nicole, ki se je v devetdesetih poročila s 63 let starejšim naftnim mogotcem.

Protestniki zasedli rdečo preprogo

Igralki **Keira Knightley** (25) in Eva Mendes (36) sta se morali izogniti slavnostni rdeči preprogi na odprtju filmskega festivala v Rimu. Na stotine igralcev, režiserjev in scenaristov se je namreč zbralo v protest vladnemu odloku, ki krči finančna sredstva za podporo umetnosti. Premiera filma *Last Night* se je tako začela z dveurno zamudo, igralki pa sta v dvorano vstopili skozi stranski vhod. Festival bo trajal do 5. novembra.

Petra Ravnihar šteje 33 let. Je ena tistih Jeseničank, ki je zaljubljena v kulturo, včasih pa ste jo lahko spremljali tudi ob igranju na flavto. / Foto: Matic Zorman